

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ
КИЇВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО
МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ ІМЕНІ МИХАЙЛА БОЙЧУКА

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

ВАСКЕВИЧ ОЛЬГА ЄВГЕНІВНА

УДК 377.091.12-057.86:[39:7.05]-047.22

ДИСЕРТАЦІЯ
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ГРАФІЧНОГО
ДИЗАЙНУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ
ЗАСОБАМИ ЕТНОДИЗАЙНУ

Спеціальність – 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Подається на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ О.Є. ВАСКЕВИЧ

Науковий керівник: Петрова Інна Володимирівна, доктор історичних
наук, доцент

Київ – 2024

АНОТАЦІЯ

Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) – Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, Київ, 2024.

Дисертація присвячена теоретичному обґрунтуванню, розробці та експериментальній перевірці структурно-функціональної моделі формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

Тема дисертаційного дослідження зосереджена на актуалізації формування професійних компетентностей викладачів графічного дизайну в контексті реформування мистецької освіти загалом і дизайн-освіти зокрема. У сучасних умовах розвитку дизайну в Україні та світі особливої значущості набувають такі тенденції, як акцент на національній специфіці дизайн-проектів; інтеграція регіональної та локальної ідентичності, включаючи етнографічне мистецтво, промисловий дизайн та народні промисли; збереження й адаптація традиційних художніх технік; а також впровадження інновацій у сферах комунікації, медіа, реклами та використання цифрових технологій у процесі проектування.

У зв'язку з цим виникає необхідність оновлення змісту, формату, методів і підходів до навчання, спрямованих на підготовку фахівців з графічного дизайну, які відповідатимуть вимогам сучасного ринку праці. Основна мета полягає у формуванні конкурентоспроможних професіоналів, здатних здійснювати креативну та професійну діяльність, оперативно реагувати на виклики сучасності та адаптуватися до динамічних змін у сфері дизайну.

Мета дисертаційного дослідження полягала в теоретичному обґрунтуванні, розробленні й експериментальній перевірці ефективності педагогічних умов та реалізації структурно-функціональної моделі формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

Для досягнення поставленої мети дисертаційного дослідження було сформульовано основні завдання, які передбачали вивчення поняття «готовність» у педагогічному аспекті, визначення структурних елементів у процесі підготовки викладачів графічного дизайну, а також розроблення критеріїв, показників, рівнів і педагогічних умов формування їхньої професійної готовності.

Крім того, було створено структурно-функціональну модель формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності за допомогою етнодизайну, розроблено та апробовано робочу програму навчальної дисципліни «Етнодизайн» для магістерського рівня вищої освіти, а також методичний посібник «Самчиківський розпис» для професійної підготовки викладачів. Особливу увагу приділено формулюванню методичних рекомендацій щодо формування та підвищення рівня професійної готовності викладачів графічного дизайну.

У процесі дослідження було застосовано широкий спектр наукових методів. Зокрема, методи теоретичного аналізу, які включають вивчення філософських, психолого-педагогічних і методичних праць, а також наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Проаналізовано програмні документи та методичні матеріали, що використовуються у закладах вищої освіти, а також спеціальну літературу з питань застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи ретроспективного аналізу, порівняння та системного аналізу дозволили провести порівняння різних підходів до дослідження обраної проблеми, детально розглянути її теоретичні аспекти та розробити концептуально-класифікаційний інструментарій для подальших наукових

пошуків. Особливу увагу приділено педагогічним умовам підготовки викладачів графічного дизайну з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

У рамках компетентнісного підходу до проблеми формування професійної готовності викладачів графічного дизайну в мистецьких коледжах за допомогою етнодизайну виділено ключові професійні компетентності. Вони базуються на аксіоматичному, особистісному, діяльнісному та культурному підходах.

Аналіз наукових праць дозволив визначити основні критерії оцінки готовності викладачів, а саме: аксіологічний, когнітивний та прагматичний. Кожен із них доповнюється відповідними показниками, що відображають рівень професійної готовності. На основі цих критеріїв визначено три рівні готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності: низький, середній та високий. Охарактеризовано показники та якості, що є основою для характеристики кожного рівня.

Теоретичний аналіз педагогічних досліджень дозволив визначити низку педагогічних умов, які є ключовими для формування професійних компетентностей викладачів графічного дизайну у мистецьких коледжах із використанням засобів етнодизайну, а саме: оновлення змісту освіти з урахуванням історії розвитку етнодизайну в національному та міжнародному контекстах; активізація практико-орієнтованих методів навчання у процесі вивчення етнодизайну та його застосування у графічному дизайні; створення та впровадження навчально-методичних матеріалів.

Для досягнення поставлених завдань було розроблено структурно-функціональну модель, основною метою якої є інтеграція етнодизайну у підготовку майбутніх викладачів графічного дизайну та формування їхньої готовності до професійного самовдосконалення в цій галузі. Завдяки впровадженню цієї моделі здобувачі вищої освіти спеціальності «Дизайн» набувають художнього та творчого мислення, глибоких знань і навичок у традиційних і сучасних методах етнодизайну. Вони оволодівають достатнім рівнем мистецтвознавчих, історичних, культурних та етнографічних знань, а

також вчаться застосовувати як традиційні, так і інноваційні технології, матеріали, інструменти та обладнання.

У ході експериментальної роботи використовувалася робоча програма навчальної дисципліни «Етнодизайн» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, а також методичний посібник «Самчиківський розпис».

За результатами дослідження було зафіксовано підвищення рівня сформованості у студентів закладів вищої освіти компетентностей з української орнаменталістики, а також впровадження нових знань у практичну діяльність з графічного дизайну.

Наукова новизна та теоретичне значення даного дослідження можуть бути узагальнені таким чином:

здійснено системний аналіз теоретичних і практичних аспектів професійної підготовки викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну;

уточнено сутність ключових понять і категорій дослідження, зокрема: «дизайн», «дизайн-освіта», «вища освіта», «викладачі дизайну», «мистецькі коледжі», «педагогічні технології», «компетентність», «професійна готовність до застосування дизайну», «формування готовності»;

визначено структуру, критерії, показники, рівні та педагогічні умови формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах;

створено авторську робочу програму навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичний посібник «Самчиківський розпис», розроблені лекції та практичні заняття, спрямовані на вдосконалення професійної підготовки та формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну;

удосконалено методику навчання викладачів графічного дизайну шляхом системного вивчення мистецьких традицій і практик провідних українських дизайнерів і фахівців в окресленій галузі;

подальшого розвитку набули питання навчально-методичного забезпечення професійної підготовки викладачів графічного дизайну, зокрема у контексті інтеграції етнодизайну та формування готовності до його застосування в професійній діяльності.

Практичне значення проведеного дослідження полягає в можливості оптимізувати систему підготовки викладачів дизайну в мистецьких коледжах. Отримані результати сприяють ефективнішому реагуванню на виклики сучасної дизайн-індустрії, адаптації освітнього процесу до вимог інформаційного суспільства, а також розвитку творчого потенціалу викладачів і студентів. Вони створюють підґрунтя для вдосконалення освітніх програм і методик підготовки викладачів у галузі графічного дизайну в мистецьких коледжах.

Серед основних аспектів практичного значення можна виділити наступне: апробація та впровадження програми підготовки викладачів графічного дизайну; підвищення якості навчального процесу через використання сучасних методів і підходів до викладання; подолання професійних викликів, з якими стикаються викладачі в процесі навчання; впровадження інноваційних підходів у навчальний процес, що відповідають сучасним вимогам дизайн-індустрії; підвищення конкурентоспроможності випускників мистецьких коледжів на ринку праці.

Таким чином, результати дослідження сприяють не лише удосконаленню системи підготовки викладачів графічного дизайну, але й формуванню компетентних фахівців, здатних відповідати на сучасні виклики та потреби галузі.

Подальші наукові пошуки можуть бути спрямовані на удосконалення програми підготовки викладачів графічного дизайну з урахуванням рекомендацій та висновків даного дослідження. Також можливим напрямком є розгляд впливу культурних аспектів на підготовку викладачів графічного дизайну в мистецьких коледжах та розвиток інноваційних підходів до навчання, що допоможе забезпечити більш ефективну підготовку фахівців у цій сфері.

Ключові слова: *дизайн, дизайн-освіта, етнодизайн, графічний дизайн, професійна освіта, вища освіта, педагогіка, мистецькі коледжі, національний*

стиль, методологічні підходи, мистецька освіта, національний дизайн, педагогічні технології, педагогічні компетенції, підготовка майбутніх фахівців з дизайну.

ABSTRACT

Vaskevych O.Ye. Formation of graphic design instructors' readiness for professional activity in art colleges through ethno-design – qualification scientific work in the form of a manuscript.

The dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge 01 Education/Pedagogy, specialty 015 Professional Education (by specializations) – Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design named after Mykhailo Boychuk, Kyiv, 2024.

This dissertation is dedicated to the theoretical substantiation, development, and experimental validation of a structural-functional model for forming the readiness of graphic design instructors for professional activity in art colleges through ethno-design.

The dissertation research focuses on emphasizing the formation of professional competencies of graphic design instructors in the context of reforming art education in general and design education in particular. In the current context of the development of design in Ukraine and worldwide, certain trends are gaining particular importance, such as: emphasis on the national specificity of design projects; sitegration of regional and local identity, including ethnographic art, industrial design, and folk crafts; preservation and adaptation of traditional artistic techniques; implementation of innovations in communication, media, advertising, and the use of digital technologies in the design process.

This necessitates updating the content, format, methods, and approaches to training specialists in graphic design to meet the demands of the modern labor market. The primary goal is to form competitive professionals capable of performing creative and professional activities, responding swiftly to contemporary challenges, and adapting to the dynamic changes in the design field.

The purpose of the dissertation research was to theoretically substantiate, develop, and experimentally verify the effectiveness of pedagogical conditions and

implement a structural-functional model for forming the readiness of graphic design instructors for professional activity in art colleges through ethno-design.

To achieve this goal, the research formulated key objectives, including: examining the concept of “readiness” in the pedagogical context, identifying structural elements in the process of training graphic design instructors, developing criteria, indicators, levels, and pedagogical conditions for forming their professional readiness.

Additionally, the study created a structural-functional model for forming graphic design instructors’ readiness for professional activity through ethno-design. A curriculum for the academic discipline “Ethno-Design” for the master’s level of higher education was developed and tested, along with a methodological guide titled “Samchykivka Painting” for the professional training of instructors. Special attention was given to formulating methodological recommendations for forming and enhancing the level of professional readiness of graphic design instructors.

A wide range of scientific methods was employed in the research. These included theoretical analysis methods, which involved studying philosophical, psychological-pedagogical, and methodological works, as well as scientific studies by domestic and foreign authors. Program documents and methodological materials used in higher education institutions were analyzed, alongside specialized literature on the application of information and communication technologies (ICT).

Retrospective analysis, comparison, and system analysis methods were used to compare different approaches to studying the chosen problem, examine its theoretical aspects in detail, and develop conceptual-classification tools for further scientific exploration. Particular emphasis was placed on the pedagogical conditions for preparing graphic design instructors with the use of ICT.

Within the competency-based approach to forming the professional readiness of graphic design instructors in art colleges through ethno-design, key professional competencies were identified. These competencies are grounded in axiomatic, personal, activity-based, and cultural approaches.

The analysis of scientific works enabled the identification of key criteria for assessing instructors’ readiness: axiological, cognitive, and pragmatic. Each criterion

is supplemented with corresponding indicators that reflect the level of professional readiness. Based on these criteria, three levels of readiness for professional activity were defined: low, medium, and high. The indicators and qualities forming the foundation of each level were characterized.

Theoretical analysis of pedagogical research identified several pedagogical conditions essential for developing professional competencies in graphic design instructors in art colleges through ethno-design. These include: updating the educational content considering the historical development of ethno-design in national and international contexts, enhancing practice-oriented teaching methods in studying ethno-design and its application in graphic design, developing and implementing educational and methodological materials.

To achieve the set objectives, a structural-functional model was developed, aimed at integrating ethno-design into the training of future graphic design instructors and fostering their readiness for professional self-improvement in this field. Through the implementation of this model, design students acquire artistic and creative thinking, comprehensive knowledge, and skills in traditional and modern methods of ethno-design. They gain a sufficient level of art history, cultural, historical, and ethnographic knowledge while learning to apply both traditional and innovative technologies, materials, tools, and equipment.

During the experimental work, the academic program for the course “Ethno-Design” for students pursuing a master’s degree and the methodological guide “Samchykivka Painting” were utilized.

The research results documented an increase in the formation level of students’ competencies in Ukrainian ornamental design and the integration of new knowledge into practical activities in graphic design.

The scientific novelty and theoretical significance of the study can be summarized as follows:

A systematic analysis of the theoretical and practical aspects of preparing graphic design instructors for professional activity in art colleges through ethno-design was *conducted*.

The essence of key concepts and categories was *clarified*, including “design,” “design education,” “higher education,” “design instructors,” “art colleges,” “pedagogical technologies,” “competence,” “professional readiness for design application,” and “formation of readiness.”

The structure, criteria, indicators, levels, and pedagogical conditions for forming graphic design instructors’ readiness for professional activity in art colleges were *identified*.

An original curriculum for the “Ethno-Design” course, aimed at master’s level students, and the methodological guide “Samchykivka Painting” were *created*, along with lectures and practical activities designed to enhance professional training and readiness of graphic design instructors for professional activity in art colleges through ethno-design.

The methodology for training graphic design instructors was *improved* by systematically studying the artistic traditions and practices of leading Ukrainian designers and specialists in the field.

Issues related to the educational and methodological support of professional training for graphic design instructors were *further developed*, particularly in the context of integrating ethno-design and forming readiness for its application in professional activities.

The practical significance of the research lies in its potential to optimize the system of training design educators in art colleges. The results obtained contribute to more effective responses to the challenges of the modern design industry, adaptation of the educational process to the demands of the information society, and the development of the creative potential of educators and students. They provide a foundation for improving educational programs and teaching methodologies in the field of graphic design within art colleges.

Among the main aspects of the study’s practical significance are the following: testing and implementation of a program for training graphic design educators; enhancing the quality of the educational process through the use of modern teaching methods and approaches; addressing professional challenges faced by educators during

the teaching process; integrating innovative approaches into the educational process that align with the current requirements of the design industry; increasing the competitiveness of art college graduates in the labor market.

Thus, the results of the research not only improve the system for training graphic design educators but also contribute to the formation of competent professionals capable of meeting modern challenges and the needs of the industry.

Further research may focus on refining the training program for graphic design educators based on the recommendations and conclusions of this study. Another potential direction is exploring the influence of cultural aspects on the preparation of graphic design educators in art colleges and developing innovative approaches to teaching, which will help ensure more effective training of specialists in this field.

Keywords: *design, design education, ethno-design, graphic design, professional education, higher education, pedagogy, art colleges, national style, methodological approaches, art education, national design, pedagogical technologies, pedagogical competencies, training future design specialists.*

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Шкіринець В., І Котяш І., Васкевич О. Сучасні інструменти мотивації педагогів до формування професійної компетентності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич: ДДПУ, 2021. Вип 46, том 2,. с. 198–206. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-2-32>
2. Пономаренко В.В., Васкевич О.Є. Педагогічний компонент у навчанні напрямку «Дизайн». *Інноваційна педагогіка*. Одеса: ПНДІЕІ, 2021. Вип. 41. С. 23–27. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/41/2.4>
3. Мешко А. М., Васкевич О. Є. Використання проектних технологій при підготовці викладачів дизайну. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова*. Серія 5. Педагог науки : реалії та перспективи. Київ, 2022. Вип. 87. С. 63–67. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.87.13>
4. Васкевич О. Є. Дослідження закордонного досвіду підготовки викладачів дизайну. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова*. Серія 5. Педагог науки : реалії та перспективи. Київ, 2023. Вип. 94. С. 18–23. DOI: <https://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/94/4.pdf>
5. Васкевич О. Є. Формування педагогічної готовності майбутніх викладачів дизайну до професійної діяльності: Особливості та сучасні перспективи розвитку. *Педагогічні науки: теорія та практика*. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. Вип. 3(47), С. 41–49. DOI: <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-3-06>
6. Васкевич О. Є. Підготовка майбутніх вчителів графічного дизайну до застосування Самчиківського живопису у професійній діяльності. *Наукові інновації та передові технології*. Київ, 2024. Вип. 2(30). С. 1004–1012. DOI: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/9066/9113>

7. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Вісник науки та освіти*. Київ, 2024. Вип. 6 (24). С. 526–536. DOI:[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6\(24\)-526-536](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6(24)-526-536)

Статті в інших виданнях:

1. Kostiuk, O., Vaskevych, O., Zlenko, N., Savitska, O., Mykhailova, R., & Gorbatiuk, T. The Philosophy of Design in the Innovation Space of the Postmodern World: Consciousness of Cultural Practices. *Postmodern Openings*. 2022. Vol. 13 No.1. P. 170-185. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.1/390>

2. Zhukova, H., Vashevich, O., Patlaichuk, O., Shvets, T., Torchynska, N., & Maidaniuk, I. Dialogue in the Philosophical and Educational Postmodern View. *Postmodern Openings*. 2022. Vol.13 No.22. P. 303-320. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.2/455>

Наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Васкевич О. Є. Освітня інновація: змішана форма навчання для підвищення компетентності сучасних педагогів. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Слав'янск, 07-08 жовтня 2020 р.) Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». С. 211-213. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16400/1/Turko_koreksia_movlennia.pdf

2. Васкевич О. Є. Основні аспекти сучасних інноваційних підходів у навчання студентів напряму «Дизайн». *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи*: матеріали XI Міжнародної науково – практичної конференції (м. Хмельницький, 25-26 листопада 2021 р.). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 253-254. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728855/1/Матеріали_конференції_2021.pdf

3. Васкевич О. Є Самчиківський розпис як засіб підвищення готовності викладачів графічного дизайну до професійної роботи в мистецьких *коледжах*. *Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства. Науковий мультимедійний журнал «Креативний простір», № 18*: матеріали наук. онлайн конф. (Харків, 12 квітня 2024 р.). Харків: СГ НТМ «Науковий курс». 2024. С. 59. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/crp-18.pdf>

4. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства. Науковий мультимедійний журнал «Креативний простір», № 20*: матеріали наук. онлайн конф. (Харків, 12-14 липня 2024 р.) Науково-практична конференція, Харків: СГ НТМ «Науковий курс». 2024. С. 31. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/sgv-49.pdf>

ЗМІСТ

ВСТУП	18
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ	30
1.1.Вимоги до професійних рис викладачів графічного дизайну мистецьких коледжів.....	30
1.2.Методи і підходи до формування професійної готовності викладачів графічного дизайну.....	44
1.3.Сутність і структура готовності викладачів графічного дизайн до професійної діяльності в мистецьких коледжах.....	57
Висновки до першого розділу.....	71
Ключові положення першого розділу дисертації відображено в таких публікаціях.....	73
РОЗДІЛ ІІ. ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ ЗАСОБАМИ ЕТНОДИЗАЙНУ	74
2.1. Критерії, показники, рівні сформованості готовності викладачів графічного дизайну.....	71
2.2. Педагогічні умови формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах.....	84
2.3. Структурно-функціональна модель формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну	101
Висновки до другого розділу.....	118
Ключові положення другого розділу дисертації відображено в таких публікаціях.....	119
РОЗДІЛ ІІІ. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ ЗАСОБАМИ	

ЕТНОДИЗАЙНУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ	123
3.1. Організація і хід констатувального етапу дослідно-експериментальної роботи.....	123
3.2. Аналіз результатів дослідження формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну	136
3.3. Методичні рекомендації щодо підвищення ефективності професійного розвитку викладачів дизайну.....	150
Висновки до третього розділу.....	153
Ключові положення третього розділу дисертації відображено в таких публікаціях.....	156
ВИСНОВКИ	157
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	165
ДОДАТКИ	188
ДОДАТОК А. Список публікацій Васкевич О. Є. за дисертацією «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну».....	188
ДОДАТОК Б. Анкета опитування «Професійна компетентність та педагогічна майстерність у галузі дизайну».....	191
ДОДАТОК В. Опитувальник «Оцінка інноваційності та адапційної готовності викладачів графічного дизайну».....	193
ДОДАТОК Г. Анкета-опитування.....	197
ДОДАТОК І. Анкета-опитування.....	196
ДОДАТОК Д. Анкета-опитування.....	198
ДОДАТОК Е. Роботи студентів експериментальних груп.....	200
ДОДАТОК Є. Навчальний посібник «Самчиківський розпис».....	212
ДОДАТОК Ж. Робоча програма навчальної дисципліни «Етнодизайн».....	215

ВСТУП

Актуальність дослідження. На сьогодні велике значення має соціальний запит на компетентних та творчих фахівців, які вміють генерувати креативні ідеї та швидко адаптуватися до нових викликів та запитів суспільства. Ці спеціалісти повинні володіти образним мисленням, навичками операційного моделювання та проектування, а також застосовувати творчий підхід при розв'язанні складних професійних завдань.

В умовах реформування мистецької освіти загалом, та дизайн-освіти зокрема, питання формування професійних компетентностей майбутніх дизайнерів-графіків актуалізується у світлі сучасних спрямувань розвитку дизайну в Україні та світі. Серед таких тенденцій можна виокремити: підкреслення національної специфіки дизайн-проектів; розвиток дизайну з урахуванням регіональної та локальної специфіки (на кшталт етнографічного мистецтва, промислового дизайну та народних промислів); створення традиційних художніх технік; інновації у сфері комунікації, медіа та реклами, використання цифрових технологій у процесі проектування.

Відтак, постає потреба в оновленні змісту, формату, методів і засобів навчання з метою підготовки майбутніх випускників графічного дизайну як конкурентоспроможних фахівців, здатних здійснювати професійну та творчу діяльність, гнучко реагувати на виклики сьогодення та адаптуватися до сучасних реалій ринку праці.

Відповідно до вищезазначеного, обрана тема дослідження «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну» є актуальною, оскільки вона відповідає потребам сучасного освітнього простору та розвитку мистецької сфери. Структурна перебудова вищої освіти, зміни в підходах до навчання та викладання, а також необхідність адаптації до вимог інформаційного суспільства ставлять перед викладачами графічного дизайну нові завдання та виклики.

Сучасні вимоги до професійної освіти майбутніх дизайнерів, зокрема випускників спеціальності 022 Дизайн, ОПП «Графічний дизайн», зумовлені утвердженням компетентнісної парадигми мистецької освіти, яка вимагає від дизайн-освіти визначати проектування індивідуальних освітніх траєкторій майбутніх фахівців та оновлювати зміст, форми, методи й засоби навчання. Важливою професійною компетентністю, якою мають володіти майбутні випускники графічного дизайну, є готовність до використання засобів етнодизайну в професійній діяльності. А відтак, виникає потреба у формуванні ціннісного ставлення до історії розвитку національного традиційного мистецтва, усвідомлення необхідності збереження національної традиції відтворення української культури, володіння творчими, проєктно-художніми навичками в графічному дизайні та сформованість навичок використання цифрових технологій у сучасному дизайні.

Закон України «Про вищу освіту» визначає компетентність як динамічну комбінацію знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [46]. У Національній рамці кваліфікацій України використані такі терміни: – інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності; – компетентність/компетентності – здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості; – результати навчання – компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання [47].

У нормативно-правових документах з освіти особлива увага приділяється формуванню професійної компетентності здобувачів вищої освіти. Цей підхід знаходить відображення у вітчизняних професійних стандартах та освітніх програмах. Оскільки сьогодні акцентується увага на компетентностях, які

включають не лише рівень знань та навичок, а й практичний досвід фахівця, то результатом професійної підготовки є сформована професійна компетентність, що ґрунтується на готовності майбутнього фахівця, а в нашому випадку викладачів графічного дизайну, здійснювати професійну діяльність в мистецьких коледжах.

Важливо відзначити, що на процес та результати дизайнерської діяльності впливають як рівень науково-технічного та соціокультурного розвитку суспільства, так і естетична культура, креативність та розвинений емоційний інтелект особистості. Викладачі графічного дизайну здатні сприймати та переробляти великий обсяг інформації, впливають на культурну, духовну та художню сфери життя людини, формуючи художній смак та естетичні вподобання не лише споживачів, але й у студентів – майбутніх фахівців з графічного дизайну. З цього приводу, актуальним є пошук нових підходів до формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну, які б задовольняли потреби суспільства у гармонізації й естетизації довкілля.

Професійна освіта в галузі графічного дизайну є спрямованою на підготовку кваліфікованих фахівців для творчої діяльності, яка відповідає потребам суспільства в розвитку духовних і матеріальних цінностей. Формує у студентів необхідний мінімум професійних знань та розвиток художнього смаку у фахівців графічного дизайну. Відтак, освіта графічного дизайну виступає як ключовий фактор у створенні та розвитку нових виробничих технологій, сприяючи піднесенню економіки та культурної сфери країни.

Наразі, питання пов'язані з підготовкою викладачів графічного дизайну є важливою складовою національної педагогічної науки. Про це свідчать дослідження розвитку графічного дизайну як унікального виду творчої художньої діяльності вітчизняних та іноземних науковців, серед яких Р. Б'юканан, В. Я. Даниленко, Дж. Джонс, М. С. Каган, Є. М. Лазарев, Ю. Г. Легенький, В. В. Лубенко, Т. Мальдонадо, А. Моля, В. Ф. Рунге, Г. Саймон, В. В. Сеньковський, Г. І. Сотська, В. П. Тименко та інші. Крім того, роль мистецтва у художньому розвитку фахівців була розглянута в роботах

О. Г. Асмолова, В. Р. Аронова, Ю. С. Асєєва, В. Л. Глазичева, О. Я. Пономарьова, О. П. Рудницької та інших дослідників.

Крім того, в сучасних педагогічних наукових розвідках акцентується увага на індивідуалізації та диференціації навчання фахівців у цій галузі. Дані питання досліджувалися такими спеціалістами як Б. Г. Ананьєв, Л. Андерсен, І. Д. Бех, О. В. Бондаревська, П. Брендвайн, Л. С. Виготський, І. П. Волков, С. У. Гончаренко, В. В. Горшкова, В. В. Давидов, Р. Драйвер, В. С. Ільїн, В. П. Зінченко, І. А. Зимня, Є. Б. Моргунов, Дж. Найсбіт, І. Петрова М. Полані, В. В. Рибалка, Дж. Шваб, А. В. Дяченко, А. А. Руденченко, Н. Є. Колесник, В. П. Титаренко, І. С. Якиманська та інші.

Дослідження в цьому напрямі розкриває роль та значення навчання графічного дизайну, аналізує концептуальні підходи до змісту та організації фахової підготовки викладачів графічного дизайну та майбутніх фахівців у цій сфері відповідно до вітчизняного законодавства «Про освіту», «Про вищу освіту», а також галузевих стандартів вищої освіти. Додаткову актуальність дослідженню надає Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період на 2022–2023 роки».

Водночас аналіз наукових джерел виявив низку суперечностей, що ускладнюють процес професійної підготовки викладачів графічного дизайну, а саме:

1. Потреба у висококваліфікованих викладачах із глибоким професійним досвідом та належним рівнем фахової підготовки. Методи та підходи до підготовки таких викладачів із використанням засобів етнодизайну в закладах вищої освіти залишаються недостатньо опрацьованими.

2. Необхідність удосконалення системи підготовки викладачів графічного дизайну. Це включає перегляд структури, змісту та педагогічного інструментарію, які використовуються в навчальному процесі.

3. Традиційний підхід до професійної підготовки, що базується на застарілих методах. Він обмежує впровадження сучасних педагогічних інновацій у навчальний процес.

4. Брак об'єктивних даних щодо змісту, форм, методів і технологій підготовки викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну. Це створює прогалини в забезпеченні якісної освіти в закладах вищої освіти.

У зв'язку з цими суперечностями актуальним стає вивчення шляхів їх подолання. Зокрема, це включає: балансування традицій та інновацій у процесі підготовки магістрів кафедри графічного дизайну; удосконалення теоретико-методологічних підходів у дизайн-освіті; імплементацію сучасних педагогічних принципів у формування готовності викладачів до професійної діяльності в мистецьких коледжах за допомогою етнодизайну.

Такі дослідження сприятимуть підвищенню якості вищої освіти у сфері графічного дизайну в Україні, забезпечуючи відповідність фахової підготовки сучасним викликам і потребам.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження є важливою складовою комплексних науково-дослідницьких ініціатив Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука. Робота виконана відповідно до цільової комплексної програми «Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності з етнодизайну у студентів закладів вищої мистецької освіти» (державний реєстраційний номер РК № 0119U001091), у межах якої здобувачкою було досліджено формування професійних компетенцій викладачів графічного дизайну в мистецьких коледжах у контексті етнодизайну.

Тема дисертації була затверджена (протокол №02/20-21 від 15 жовтня 2020 р.) та уточнена (протокол №11/23-23 від 16 травня 2024 р.) рішенням вченої ради Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука.

Об'єкт дослідження: процес підготовки викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

Предмет дослідження: модель формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

Мета даного дослідження: полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці й експериментальній перевірці ефективності моделі формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

Основні **завдання** дослідження включають:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

2. Дослідити сучасний стан підготовки викладачів графічного дизайну в мистецьких коледжах, зокрема здійснити аналіз навчальних програм, методик викладання та практичного досвіду.

3. Виявити основні проблеми та труднощі, з якими стикаються викладачі графічного дизайну в процесі професійної діяльності.

4. Розробити та апробувати навчально-методичне забезпечення, зокрема: робочу програму навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти «Етнодизайн» та методичний посібник «Самчиківський розпис» для професійної підготовки викладачів графічного дизайну з метою формування у них відповідних компетентностей і навичок засобами етнодизайну.

5. Оцінити ефективність розробленої програми та визначити перспективи її вдосконалення.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань у межах дослідження були задіяні теоретичні, емпіричні та статистичні методи:

Теоретичні методи включали:

- монографічний метод, за допомогою якого здійснювалося вивчення філософських, психолого-педагогічних і методичних праць, а також наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних авторів. Також, було проаналізовано програмні документи, методичні матеріали та наукові студії, що використовуються у вищих педагогічних навчальних закладах, з особливим

акцентом на літературі, присвяченій застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій;

- історико-порівняльний метод, застосовувався для збору та опрацювання даних щодо моделей і процесів професійної підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну з використанням засобів етнодизайну. Це дозволило проаналізувати різні підходи, розглянути теоретичні аспекти досліджуваної проблеми та розробити концептуально-класифікаційний інструментарій для подальших наукових розвідок;

Серед *емпіричних методів* були задіяні:

- метод педагогічного спостереження, який забезпечив систематичну фіксацію та аналіз процесів формування професійної готовності викладачів графічного дизайну, виявлення динаміки розвитку їх педагогічної майстерності та оцінку ефективності застосування етнодизайну як інструменту підвищення професійної компетентності;

- педагогічний експеримент, що передбачав планування, організацію та проведення дослідної роботи з метою перевірки ефективності запропонованих педагогічних підходів, методик або моделей у реальних умовах освітнього процесу здобувачів вищої освіти за спеціальністю 022 «Дизайн».

Поміж *статистичних методів* було застосовано:

- метод математичної статистики та аналітичної обробки даних – для аналізу отриманих результатів на основі кількісних показників, що дало змогу оцінити досліджувані явища та підтвердити їх статистичну значущість.

Застосування цих методів забезпечило комплексний збір даних, необхідних для аналізу та формулювання висновків щодо підготовки викладачів графічного дизайну до професійної діяльності у мистецьких коледжах із використанням засобів етнодизайну.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в наступних аспектах:

- *здійснено* системний аналіз теоретичних і практичних аспектів професійної підготовки викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну;

- *уточнено* сутність ключових понять і категорій дослідження, зокрема: «дизайн», «дизайн-освіта», «вища освіта», «викладачі дизайну», «мистецькі коледжі», «педагогічні технології», «компетентність», «професійна готовність до застосування дизайну», «формування готовності»;

- *визначено* структуру, критерії, показники, рівні та педагогічні умови формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах;

- *створено* авторську робочу програму навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичний посібник «Самчиківський розпис», розроблені лекції та практичні заняття, спрямовані на вдосконалення професійної підготовки та формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну;

- *удосконалено* методику навчання викладачів графічного дизайну шляхом системного вивчення мистецьких традицій і практик провідних українських дизайнерів і фахівців в окресленій галузі;

- *подальшого розвитку* набули питання навчально-методичного забезпечення професійної підготовки викладачів графічного дизайну, зокрема у контексті інтеграції етнодизайну та формування готовності до його застосування в професійній діяльності.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати дослідження мають важливе практичне значення для розвитку та вдосконалення системи підготовки викладачів графічного дизайну в коледжах із застосуванням методів етнодизайну, а також для підвищення якості навчального процесу та висококваліфікованих фахівців у сфері дизайну.

Основні аспекти практичного значення включають: розробку, обґрунтування та впровадження науково-методичного забезпечення; створення

структурно-функціональної моделі підготовки викладачів графічного дизайну; проведення багатофакторного аналізу ефективності впровадження моделі розвитку професійної компетентності викладачів графічного дизайну в контексті професійної діяльності із застосуванням етнодизайну.

Організація дослідження. Дослідження проводилося в чотири етапи. *Теоретико-аналітичний етап* (2019–2020 рр.) – вивчення філософської, педагогічної, психологічної, технологічної та мистецтвознавчої літератури з досліджуваної проблеми; системний аналіз інноваційного педагогічного досвіду підготовки формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну; актуалізація окресленої проблеми, формулювання робочої гіпотези; конкретизація мети та визначення завдань; розроблення методики теоретичного й експериментального дослідження та добір його методів, а також критеріїв і показників сформованості готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності.

Діагностично-пошуковий етап (2020–2021 рр.) – аналіз компонентів професійної підготовки та особистісного формування професійної готовності викладачів графічного дизайну; дослідно-експериментальна перевірка особливостей і стану підготовки графічних дизайнерів в мистецьких закладах вищої освіти; доведення системи професійної підготовки студентів-графіків та розроблення структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну; окреслення педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх викладачів графічного дизайну; створення робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис»;

Експериментально-дослідний етап (2021–2024 рр.) – експериментальна перевірка робочих гіпотез, концептуальних положень, структурно-функціональної моделі та робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

«Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис» для мистецьких закладів вищої освіти; аналіз проміжних результатів; корекція експериментальних методик, апробація дослідження та впровадження в навчальний освітній процес.

Підсумково-узагальнювальний етап (2023–2024 рр.) – опрацювання та систематизація даних, одержаних у процесі теоретичного аналізу й експериментальної роботи; узагальнення результатів дослідження, порівняння їх із прогнозованими та підготовка методичних рекомендацій щодо впровадження; формулювання загальних висновків; визначення перспектив подальшого вивчення розглянутої проблеми; оформлення матеріалів науководослідної роботи.

Апробація та впровадження програми підготовки викладачів графічного дизайну: полягає у розробленні навчально-методичного забезпечення, необхідного для формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах, а саме уточненні й удосконаленні змісту професійної підготовки викладачів графічного дизайну за допомогою розробки та впровадження робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис»;

Підвищення якості навчання: Результати дослідження надають можливість викладачам графічного дизайну вдосконалити свої методи та підходи до навчання, що сприятиме підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців у сфері графічного дизайну.

Подолання труднощів в професійній діяльності: Рекомендації та практичні розробки, отримані у результаті дослідження, можуть допомогти викладачам графічного дизайну ефективніше подолати труднощі та проблеми, з якими вони стикаються у професійній діяльності.

Впровадження інноваційних підходів: Результати дослідження надають можливість впроваджувати нові методи та підходи навчання, що допоможе

розвинути творчий потенціал викладачів та студентів. Інновації можуть стати ключовим фактором в підготовці якісних фахівців.

Підвищення конкурентоспроможності випускників: Оптимізована підготовка викладачів графічного дизайну сприятиме покращенню якості освіти та підготовки фахівців. Це збільшить конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

Таким чином, отримані результати дослідження мають конкретне практичне значення, що сприяє подальшому розвитку галузі дизайну, покращенню підготовки викладачів та студентів, а також підвищенню якості освітнього процесу у мистецьких коледжах.

Експериментальна база дослідження – Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука, Приватний вищий навчальний заклад «Український гуманітарний інститут», Національна академія педагогічних наук України інститут обдарованої дитини, Відокремлений підрозділ «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтва».

Особистий внесок. Під час проведення дисертаційного дослідження було сформоване авторське визначення поняття «готовність майбутніх викладачів графічного дизайну», визначені критерії, показники та рівні сформованості готовності, також було побудовано структурно-функціональну модель. В процесі дослідження теми на основі структурно-функціональної моделі та педагогічних умов була підготовлена робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичний посібник «Самчиківський розпис»; проведено експериментально-педагогічне дослідження у закладах вищої освіти, результати якої визначають позитивний вплив засобів етнодизайну в процесі формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності у мистецьких коледжах.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження обговорювалися й отримали позитивну оцінку на науково-практичних

конференціях різного рівня, а саме: IV Міжнародній науково-практичній конференції «Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій» (м. Слав'янск, 07-08 жовтня 2020 р.); XI Міжнародній науково-практичній конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи» (м. Хмельницький, 25-26 листопада 2021 р.); наукова онлайн конференція «Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства» (Харків, 12 квітня 2024 р.); наукова онлайн конференція «Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства» (Харків, 12-14 липня 2024 р.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота охоплює анотацію, вступ, три розділи, висновки до цих розділів, підсумкові висновки, а також перелік використаних джерел і додатки (загалом 193 найменування, з них 29 написані іноземною мовою). Обсяг додатків становить – 45 сторінок. Основний текст – 165 сторінок. Загальний обсяг дисертаційної роботи – 230 сторінок. Робота включає 8 таблиць та 15 рисунків.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ

1.1. Вимоги до професійних рис викладачів графічного дизайну мистецьких коледжів.

Соціально-економічна трансформація України актуалізує питання формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких установах. Відповідно до вимог європейського простору необхідно вдосконалювати педагогічну освіту в країні, щоб сучасна система вищої освіти могла забезпечити якісну освіту та підготовку фахівців з відповідальною професійною компетентністю.

Аналіз наукових матеріалів підтверджує, що підготовка викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах є складним і науково обґрунтованим процесом. З огляду на це, аналіз літературного матеріалу систематизовано за такими основними тематичними блоками: філософські, педагогічні, психологічні та технічні аспекти формування готовності викладачів дизайну в контексті графічного дизайну [6, с. 2–24].

Передусім, важливо відзначити, що до XVII століття педагогіка не мала окремого наукового статусу, а була частиною філософії. Це свідчить про те, що педагогічна теорія та практика, спрямовані на організацію графічного дизайну в мистецьких закладах освіти, повинні, беззаперечно, базуватись на стійких філософських засадах, ідеях, принципах, закономірностях та концепціях. Позаяк філософія визначає раціональні методи побудови загальної картини світу та сприяє знаходженню гідного місця для людини у цьому комплексному контексті [9, с. 6–14].

Ця взаємодія сприяла формуванню концептуальних підходів до навчання та виховання, які стали основою для вдосконалення графічного дизайну в

мистецьких установах. Філософія виступала не лише як основа для педагогічної думки, але і як провідний початок, що надавав напрямок розвитку методів і підходів до навчання та творчого процесу. Український філософ Є. І. Андрос вважає, що філософія як наука вчила розуміти глибинні сенси та значення дизайнерської практики, сприяла формуванню ціннісних орієнтацій, що є невід'ємною частиною підготовки викладачів дизайну [4, с. 195–199].

Суттєвий внесок у становлення педагогіки внесли праці Сократа та Арістотеля, які окреслювали важливі аспекти розвитку особистості та її внутрішньої гармонії. Так, перший зі згаданих мислителів надавав величезне значення самопізнанню та внутрішньому розвитку. Він практикував метод діалогу, який стимулював аналіз і внутрішнє осмислення істин. Завдяки цьому підходу учень мав можливість самостійно роздумувати та доходити до правильних висновків, спираючись на власний інтелектуальний потенціал. Сократ дбав, щоб учень сам знаходив відповіді на питання, тим самим сприяючи розвитку критичного мислення та самостійності [113, с. 296–301].

Арістотель, великий учений стародавньої Греції, також мав вагому думку про виховання. У своїй праці «Метафізика», Арістотель [5] висловлював погляди щодо різних типів творчості та знання. Він вважав, що всі форми мислення можуть бути спрямовані на діяльність, творчість або мати теоретичний характер. Мислення, яке безпосередньо пов'язане з практичною діяльністю, Арістотель називав «емпірією» або досвідом, «праксісом» або діянням, та «фронезісом» або розсудливістю. Він вказував на знання ремісників, які виникають на основі практичної виробничої діяльності, і приділяв особливу увагу формуванню характеру та моральних якостей через освіту [75, с. 82–86].

Арістотель вбачав в освіті засіб до досягнення щастя та гармонії. Він вважав, що цінність освіти полягає у тому, щоб сприяти досягненню внутрішньої гармонії та щастя особистості. Він розвивав поняття «евдемонія» – про щасливе та вдале життя, досягнення внутрішньої гармонії та розумового розвитку. Арістотель підкреслював важливість розумової активності, вільного мислення та

діалогу у навчанні, що допомагає розвивати інтелектуальні здібності та внутрішній світ особистості [32, с. 95–105].

У середньовіччі, вчені, серед яких видатний діяч Августин Аврелій та видатний теолог Томас Аквінський, внесли свій внесок у формування поглядів на роль освіти, які були глибоко пройняті філософськими роздумами й зв'язком з християнською теологією. Їхні твори передавали переконання в тому, що освіта має важливу функцію підготовки до духовного розкриття та порятунку душі [49, с. 11–57].

Святий Августин, також відомий як Августин Аврелій, розвивав концепцію Божественної промови та об'єктивного божественного знання, у яких навчання виступало як засіб для глибокого пізнання і внутрішнього зв'язку з Богом. Він підкреслював, що освіта сприяє розумінню духовних істин та наближенню до божественної мудрості [165, с. 50–58].

Томас Аквінський, відомий своїми теологічними працями, розвивав концепцію об'єктивного морального порядку, який мав на основі принципів розумного і добродесного життя. Він вважав, що освіта та пізнання є засобами досягнення моральної справедливості та гармонії з божественним порядком.

Поєднуючи християнську доктрину з філософськими роздумами, Августин та Аквінський розглядали роль освіти, як засіб для внутрішнього духовного зростання та спільноти з вищими духовними цінностями. Їхні твори відображали глибокий зв'язок між освітою, духовністю та вірою, що вплинуло на підходи до виховання та навчання, відповідно до християнських переконань того періоду [124, с. 96-105].

Погляди та думки видатних мислителів епохи Відродження, таких як Х'юго Гроцій та Жан-Жак Руссо, отримали нові розміри, що свідчать про суттєвий розвиток поглядів на виховання та роль особистості в сучасному освітньому контексті.

Х'юго Гроцій, видатний голландський юрист та філософ, грав важливу роль у розвитку міжнародного права та розумінні природних прав людини. Він розглядав особу як суб'єкта природних прав, що існують незалежно від

юридичних норм і суспільних домовленостей. Гроцій вважав, що ці права є невіддільною частиною людської природи та повинні бути визнані суспільством та вплинули на сучасну гуманітарну правову думку [11, с. 118–119].

Жан-Жак Руссо, французький філософ та письменник, вніс вагомий внесок у розуміння сутності людини та її виховання. У своєму творі «Еміль, або про виховання», Руссо розглядав процес виховання як формування природної доброти та моральних цінностей у дитини. Він висловлював думку, що дитина повинна рости в гармонії з природою, дотримуючись її законів. Руссо наголошував на значущості самостійності, внутрішнього розвитку та вільного самовираження особистості в процесі виховання [166, с. 3–29].

Зародження ренесансу та наукова революція, що відбулися у XVI–XVII століттях, справили значний вплив на розвиток педагогічної думки та відкрили нові перспективи для навчання та виховання. Цей період відзначався переходом до більш наукового підходу у педагогіці, що відбивалося в зміненому сприйнятті освіти, її мети та засобів.

Просвітництво, як важлива складова руху, підкреслювало роль знань і розуму у житті людини. Гуманістичні ідеї, поширені в цей час, наголошували на важливості розвитку особистості, глибокому вивченні гуманітарних наук та пріоритеті моральних цінностей. Педагоги та філософи прагнули створити освітню систему, що б сприяла формуванню розумної, етичної та гармонійно розвиненої особистості [19, с. 92–97].

Зосередження уваги на індивідуальних здібностях та потребах людини стали центральними аспектами нової педагогічної парадигми. Замість стандартизованого підходу до навчання, педагоги почали визнавати важливість врахування індивідуальних різниць, унікальних здібностей та темпу розвитку кожного учня. Це сприяло народженню концепцій персоналізованого навчання та індивідуальної підтримки.

Важливим аспектом педагогічної думки в цей період була активна взаємодія між педагогами та учнями, що стимулювала обмін знаннями та ідеями. Інтерактивні методи навчання, використання діалогу та обговорення, сприяли

поглибленому розумінню матеріалу та розвитку критичного мислення [82, с. 293–298].

У результаті епохи Відродження та наукової революції відбулися зміни педагогічного мислення, що призвело до прийняття більш наукового та гуманістичного підходу до освіти. Ця епоха побачила появу просвітництва, підкреслюючи значення індивідуальності та динамічної взаємодії вчителя та учня, що, своєю чергою, проклало шлях для прогресу навчального процесу.

Сприйняття освіти як засобу формування не лише знань, а й важливих життєвих навичок та цінностей перетворює освітній процес на глибший та цілісний. Відкритість до індивідуальних потреб та особливостей кожного здобувача вищої освіти спеціальності «Дизайн» сприяє створенню сприятливого середовища для розкриття потенціалу та творчих здібностей. Цей підхід відображається у сучасних педагогічних практиках, де акцент зроблений на інтерактивність, діалог, співпрацю та розвиток критичного мислення [23, с. 24–31].

Науковий інтерес для нашого дослідницького пошуку лежить в площині вивчення наукових праць спрямованих на розкриття проблем професійної підготовки викладачів дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах. Сьогоднішні вимоги до педагогічного процесу у сфері дизайну вимагають від викладачів глибшого розуміння педагогічних методів та підходів, а також практичного досвіду у власній творчій діяльності.

Дослідження проблем розвитку дизайну та дизайнерської освіти виявилися різнобічними й охопили різні аспекти. Деякі з цих аспектів включають розгляд дизайну як засобу розвитку творчих здібностей особистості (А. В. Вишневська), аналіз методологічних та гуманітарно-художніх питань у сфері дизайну (А. І. Генісаретський), вивчення проблем графічного дизайну та їх зв'язку з глобалізаційними процесами сучасності (В. М. Косів), розгляд дизайну як техноестетичної системи (Є. М. Лазарев), аналіз окремих аспектів становлення та розвитку дизайнерської освіти в Україні та за кордоном (С. І. Нікуленко, А. П. Павлів, С. О. Чебоненко та ін.), розгляд проєктної культури та естетики

дизайнерської творчості (В. Ф. Сидоренко), переосмислення змісту, форм, методів та засобів організації навчально-виховного процесу на підставі сполучення краси та доцільності (Г. І. Сотська), дослідження теорії та історії дизайну (П. М. Татіївський), врахування важливості етнокультурного середовища для формування конструктивних навичок (В. П. Тименко), розгляд предметного середовища як основи для життя людини на основі культурологічного підходу (О. Л. Шевнюк) та багато інших [31].

Аналізуючи історико-педагогічний генезис становлення і розвитку дизайнерської освіти, можна виділити три основних хронологічних етапи, які сформували її розвиток в Україні:

Перший етап розвитку дизайнерської освіти в Україні (до 20-х років ХХ століття) відзначається значущим впливом загальноєвропейських художніх процесів, які сформували основи та передумови для становлення та подальшого розвитку цієї галузі. У цей період спостерігається активна діяльність приватних шкіл і студій, які відігравали важливу роль у формуванні ґрунтовної професійно-художньої підготовки молоді [12]. Аналіз цього етапу розвитку дизайнерської освіти розкриває ряд ключових аспектів:

1. Вплив загальноєвропейських художніх процесів: Напочатку ХХ століття в Україні дизайнерська освіта була акцентувала спрямовання на вплив європейських художніх течій та напрямів. Загальноєвропейський художній контекст визначав основні тенденції та підходи у галузі дизайну, що створило підґрунтя для подальшого формування власної дизайнерської традиції в Україні.

2. Активність приватних шкіл і студій: на цьому етапі приватні художні школи та студії стали центрами навчання та професійної підготовки молодих художників. Вони надавали можливість викладачам поглибити свої знання у галузі мистецтва та отримати практичні навички, які надалі допомогли їм стати висококваліфікованими дизайнерами.

3. Створення передумов для розвитку дизайнерської освіти: Активна діяльність приватних шкіл і студій створила необхідні передумови для подальшого розвитку дизайнерської освіти в Україні. Вони не лише

забезпечували молодь необхідними знаннями та навичками, але й сприяли формуванню інтересу до дизайну як важливої сфери мистецтва та професійної діяльності [34, с. 79–83].

Таким чином, перший етап розвитку дизайнерської освіти в Україні створив основи для подальшого розвитку цієї галузі. Вплив загальноєвропейських художніх процесів, активність приватних шкіл і студій, а також формування передумов для майбутнього розвитку визначили напрямки розвитку дизайнерської освіти в Україні на початок ХХ століття.

Другий етап розвитку дизайнерської освіти (20–90-і роки ХХ століття) в Україні був важливим періодом, коли спостерігався значний розвиток художньо-промислової освіти та декоративно-прикладного мистецтва [1, с. 57–71]. Даний період був визначений такими ключовими аспектами:

1. Домінування художньо-промислової освіти: на цьому етапі у дизайнерській освіті в Україні переважала спрямованість на художньо-промислове мистецтво. Здобувачі вищої освіти спеціальності «Дизайн» отримували підготовку з орієнтацією на реалізацію своїх художніх навичок у промисловому виробництві.

2. Зростання декоративно-прикладного мистецтва: Декоративно-прикладне мистецтво було на вершині свого розвитку. Дизайнери активно застосовували свої художні здібності для створення предметів побутового вжитку, декоративних елементів, меблів, текстилю тощо.

3. Концепції художнього конструювання: на даному етапі почали розроблятися концепції художнього конструювання, де акцент був зроблений на поєднанні художньої естетики з функціональністю та практичністю виробів. Дизайнери вдосконалювали свої навички щодо конструювання та проектування об'єктів.

4. Вплив стилів модерн та конструктивізм: у змісті дизайн-освіти в Україні почали з'являтися ідеї модернізму та конструктивізму. Ці художні стилі внесли свій внесок у формування естетики та підходів до дизайну на тому часі [44, с. 170–189].

Загалом, другий етап розвитку дизайнерської освіти в Україні був періодом, коли створювалися основи для подальшого розвитку дизайну. З'явилися концепції художнього конструювання, зростала популярність декоративно-прикладного мистецтва, а художні стилі модерн та конструктивізм внесли свою вагому спадщину у дизайнерську культуру країни.

Третій етап розвитку дизайн-освіти, який охоплює період з кінця ХХ століття до початка ХХІ століття і до сучасних днів, є важливим періодом трансформації та вдосконалення підходів до навчання дизайну в Україні. В цей період відбулися значущі зміни, які вплинули на зміст, методiku та цілі дизайнерської освіти [167, с. 30–34].

Одним із ключових аспектів цього етапу є інтеграція сучасних технологій в процес навчання. Розширення доступу до комп'ютерів, програмного забезпечення та Інтернету сприяло зростанню можливостей для дизайнерської творчості, дослідження та вирішення завдань. Виникла можливість вивчати та впроваджувати цифрові інструменти в процесі створення дизайну, такі як комп'ютерне моделювання, візуалізація, анімація та вебдизайн.

Розширення спектра спеціалізацій в галузі дизайну є суттєвим аспектом третього етапу розвитку даної області. Окрім традиційних напрямків, якими є промисловий дизайн, інтер'єрний дизайн та модний дизайн, з'явилися нові, еволюційні області, зокрема графічний дизайн, вебдизайн, UX/UI дизайн, дизайн ігор та інші. Це дозволило викладачам знайти нові можливості для розвитку своєї професійної майстерності та ефективно впроваджувати передові підходи у навчальний процес [114, с. 194–195].

Поява цих нових напрямків дизайну створило для викладачів платформу для впровадження інноваційних методів та педагогічних стратегій. Вони мають можливість використовувати актуальні інструменти та технології, що відповідають вимогам сучасного дизайну. Нові області дизайну також сприяють глибшому вивченню специфічних знань та навичок, що потребуються для успішної кар'єри в конкретних сферах.

Поєднання традиційних та нових спеціалізацій у навчальних програмах допомагає викладачам створювати багатогранний та комплексний підхід до навчання здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн». Вони можуть переносити свої власні професійні досвід та практичні знання на нові горизонти, що дозволяє підготувати здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн» до викликів та можливостей, що відкриваються у сучасній дизайн-індустрії [40, с. 479–481].

Однак, однією з найбільш значущих та концептуальних засад сучасної дизайн-освіти в Україні є концепція дизайн-проектування. Ця концепція наголошує на важливості взаємодії інтуїції та логіки в процесі творчості та проектування. Вона сприяє формуванню комплексних знань та навичок, які допомагають перетворити ідеї на реалізовані проекти. Концепція дизайн-проектування зосереджує увагу на розвитку творчого мислення та інноваційної діяльності майбутніх дизайнерів [56, с. 201–218].

Загалом, третій етап розвитку дизайн-освіти в Україні відображає динамічний процес адаптації до сучасних технологій та вимог ринку, розширення спектра спеціалізацій та вдосконалення підходів до навчання, що сприяє підготовці креативних та компетентних професіоналів у галузі дизайну.

На основі узагальнення історико-педагогічних аспектів становлення та розвитку дизайн-освіти в Україні та світі можна зробити висновок, що підготовка кваліфікованих викладачів дизайну має велике значення для якісної та ефективної підготовки майбутніх фахівців [42, с. 107–112].

З урахуванням специфіки дизайнерської освіти, важливо звернути увагу на такі аспекти формування готовності викладачів:

1. *Теоретична підготовка*: Викладачі дизайну повинні мати глибокі знання з різних галузей дизайну, розуміти сучасні тенденції та технологічні інновації. Теоретична база викладачів є основою для якісної передачі знань та підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн» до реальної практичної діяльності.

2. *Педагогічні навички*: Викладачі повинні володіти ефективними методами навчання, педагогічною технікою та комунікаційними навичками. Вони повинні бути здатні не лише передавати знання, але й спонукати здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн» до творчого мислення та розвитку їхніх дизайнерських вмінь.

3. *Практичний досвід*: Викладачі повинні мати практичний досвід у сфері дизайну, щоб мати змогу наводити приклади та сценарії вирішення дизайн-завдань. Це допоможе студентам-дизайнерам залучитися до практичного навчання та зрозуміти, як застосовувати теоретичні знання на практиці.

4. *Самовдосконалення*: Сучасні викладачі графічного дизайну повинні постійно вдосконалювати свої знання та навички, вивчати нові техніки та методи викладання. Це допомагає підтримувати актуальність та якість дизайн-освіти [48, с. 83–89].

Отже, забезпечення готовності майбутніх здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн» передбачає цілісний підхід до підготовки фахівців, здатних ефективно передавати свої знання та вміння здобувачам вищої освіти спеціальності «Дизайн» і сприяти їхньому професійному розвитку та успіху. Сприяти їхньому професійному розвитку та успішній кар'єрі в галузі дизайну.

Еволюція дизайну як окремої творчої діяльності відображена в дослідженнях науковців, таких як Р. Б'юканан, В. Я. Даниленко, Дж. Джонс, М. С. Каган, Є. М. Лазарєв, Ю. Г. Легенький та інші. Мистецтво відіграє важливу роль у формуванні художнього розвитку фахівців, що детально досліджено в працях О. Г. Асмолова, В. Р. Аронова, Ю. С. Асєєва та інших дослідників.

Для точного розуміння поняття «графічний дизайн» важливо проаналізувати походження цього терміна. Ця назва відноситься до сфери діяльності, яка розробляє візуальну комунікацію для передачі повідомлень соціальній групі з певною метою.

Розглядаючи аналіз літературних джерел, поняття дизайну має багатогранний характер, що змінюється відповідно до технологічного прогресу, епохи, культурного контексту та суспільних цінностей. Історично виділяють

чотири ключові підходи до дизайну: «декоративний» (орієнтований на прикрасу, орнамент та декор), «проектно-графічний» (включаючи проектування, креслення та конструювання), «інтуїтивний» (заснований на передбаченні, задумах та планах) та «драматичний» (орієнтований на ідеї та інтриги) [48, с. 83–89; 73, с. 16–21; 148, с. 77–80; 149]. Ці підходи є важливими для сучасного розуміння дизайну.

Аналіз наукових джерел вказує на те, що дизайн є міждисциплінарною художньо-проектною діяльністю, яка об'єднує природничо-наукові, технічні та гуманітарні знання. Він поєднує інженерне та художнє мислення, спрямовуючи зусилля на створення предметного та візуального середовища в різних сферах життя людини.

В сучасному світі дизайн став глобальним явищем, яке включає різноманітні напрямки розвитку:

- Предметний дизайн об'єднує художнє та інженерне конструювання.
- Дизайн міжпредметних зв'язків аналізує різні етапи розробки, виробництва та реалізації об'єкта.
- Процесуально-діяльнісний дизайн, до якого відносяться комп'ютерний дизайн, дизайн-програмування та художнє проектування [185].

В рамках дослідження зосереджуємося на напрямі «графічного» дизайну, який відрізняється своєю високою інформативністю, комунікативністю, простотою та широким спектром застосування. Цей напрям має не лише утилітарні та практичні властивості, але й вищий рівень візуалізації.

У контексті формування готовності здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн», особливо у сфері графічного дизайну, вивчаються технологічні аспекти з використанням комплексних та системних підходів до підготовки майбутніх фахівців. Зокрема, велика увага приділяється використанню сучасних інформаційних технологій та програмних засобів, що сприяють ефективному навчанню та розвитку професійних компетенцій [186, с. 171].

Вирішальним аспектом навчальної програми є включення спеціалізованого програмного забезпечення, призначеного для графічного

дизайну. Це дає змогу викладачам розвинути свої навички роботи з різноманітними графічними інструментами та елементами. Використання таких програм дає можливість матеріалізувати інноваційні концепції, кваліфіковано взаємодіяти з учнями та розвивати їхні професійні здібності відповідно до сучасних стандартів і розробок у сфері графічного дизайну [60, с. 203–210].

Однією з основних тактик є використання віртуальних середовищ і онлайн-платформ для освітніх цілей. Такий підхід сприяє формуванню середовища, сприятливого для взаємодії, обміну досвідом і спільної роботи як між викладачами та студентами. Використовуючи цифрові ресурси, відеосесії, вебінари та інші інтерактивні інструменти, можна підвищити якість навчального процесу, одночасно забезпечуючи доступність навчальних матеріалів для всіх, незалежно від їх фізичного місця знаходження [108].

Технологічний аспект також передбачає використання спеціалізованих аналітичних інструментів для оцінки та відстеження прогресу в процесі формування готовності викладачів дизайну. Впровадження систем автоматизованого моніторингу, аналізу та звітності дозволяє ефективно відстежувати динаміку розвитку професійних навичок та адаптувати навчальний процес згідно з актуальними потребами графічного дизайну.

Наукові дослідження та практичний досвід свідчать про важливу роль психології в дизайні, що суттєво впливає на ефективність і сприйняття дизайнерських рішень. Формування готовності викладачів дизайну в мистецьких коледжах до розуміння психологічних аспектів стає важливим завданням для підготовки фахівців [61, с. 58–60].

Сучасний підхід до дизайнерської освіти вимагає злагодження між технічними знаннями й розумінням психологічних процесів, які впливають на взаємодію з аудиторією. Викладачі дизайну повинні вивчати психологічні аспекти сприйняття зображень, кольору, композиції та інших елементів, що використовуються в дизайні.

Формування готовності майбутніх викладачів дизайну містить в собі ознайомлення з основними принципами психології сприйняття і

запам'ятовування інформації, а також здатність адаптувати дизайнерські рішення до потреб та особливостей аудиторії. На основі цього знання викладачі створюють більш ефективні освітні програми та навчальні матеріали [62, с. 102–110].

У контексті формування готовності викладачів дизайну до професійної роботи в мистецьких коледжах, здійснено аналіз досліджень, проведених різними дослідниками, такими як Б. Ананьєв, Ю. Васильєв, Ф. Генев, В. Дорохін, К. Дурай-Новаков, Л. Кандибович, Л. Карамушка, Д. Кац, О. Ковальов, Л. Кондрашова, В. Копоруліна, О. Лазурський, С. Максименко, О. Мороз, В. Сластьонін, М. Сметанський, Р. Хмельюк, Д. Узнадзе та ін. В їх роботах висвітлені різні аспекти готовності в різних видів діяльності.

На основі досліджень професійної готовності (Д. Мазох), професійно-педагогічної готовності (В. Бондар, А. Капська, С. Корищенко, І. Пастир, І. Підласий, О. Ярошенко), методологічної підготовки педагога (В. Кушнір), психологічної готовності (В. Дорохін, С. Равіков, В. Моляко, А. Проскура), мотиваційної (Е. Томас), морально-психологічної (Л. Кондрашова, С. Ніколенко, Г. Штельмах), виявлено, що професійне становлення особистості є багатограним процесом, який включає поступовий перехід від одного стану до іншого. Важливо підкреслити, що під час формування готовності до педагогічної діяльності слід зосереджувати увагу на якостях та характеристиках особистості, які є основою для успішного виконання професійних завдань.

Готовність вивчається у зв'язку з емоційно-вольовим і інтелектуальним потенціалом особистості в контексті конкретної діяльності, яка характеризується як якісний показник саморегуляції фахівця на різних рівнях процесів, таких як фізіологічні, психологічні та соціальні, що визначають його поведінку [191, с. 372-385].

У педагогічній науці поняття «готовність» трактується різними дослідниками як психічний стан, властивість, якість, структурне утворення тощо. Використання терміну освіта, що переважає в літературі, допомагає визначити готовність як стійке, інтегроване утворення особистості, що гарантує

участь у підготовці та здійсненні різних етапів педагогічної діяльності. Інші визначення підкреслюють, що це складне особистісне утворення, яке включає ідейно-моральні, професійно-педагогічні погляди, психологічні процеси, самоконтроль, ставлення до педагогічної праці та інші якості [173, с. 327–338].

Формування готовності викладачів дизайну до професійної діяльності передбачає розвиток необхідних мотивів, настанов, досвіду, психічних процесів та якостей, що допомагають забезпечити ефективну організацію та управління педагогічною діяльністю. Механізм цього формування містить в собі зв'язки між професійними настановами, переконаннями та діяльністю, між інтелектуальними, емоційно-вольовими та психофізіологічними процесами, які допомагають суб'єкту ефективно реалізовувати педагогічну діяльність [78, с. 121–129].

Глибоке розуміння структури та моделей розвитку готовності необхідне для процесу ефективного формування готовності майбутніх учителів дизайну до професійної діяльності. У цьому контексті готовність розглядається як усвідомлений та активний стан, що сприяє особистісній і професійній самореалізації та самоактуалізації у вирішенні професійних завдань на основі психолого-педагогічної компетентності, особистісного та професійного досвіду, творчого використання особистісних психічних особливостей та інтелектуального потенціалу у професійній діяльності [81, с. 153–164].

Отже, глибоке осмислення поняття готовності та його компонентної структури виступає важливою передумовою для ефективного процесу формування готовності майбутніх викладачів дизайну на шляху до їхньої професійної діяльності.

Робота викладачів дизайну охоплює широкий спектр вимог, що включають педагогічні, мистецькі та технічні аспекти. Вони впроваджують інноваційні методи та підходи у навчальний процес, створюючи мотиваційний контекст для розвитку здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн». Важливою є їхня роль у створенні мотиваційного середовища, яке сприяє творчій самореалізації студентів-графіків та розкриттю їхнього потенціалу.

Аналіз психолого-педагогічної літератури підтверджує, що формування готовності майбутніх викладачів дизайну означає створення в них необхідних мотивів, мотивацій, настанов, досвіду та розвиток психічних процесів та якостей. Ці властивості допомагають викладачам ефективно організовувати та управляти педагогічною діяльністю.

1.2. Методи та підходи до формування професійної готовності викладачів графічного дизайну

У сучасному світі, де постійні технологічні та соціальні зміни стали реальністю, важливо адаптувати вищу професійну освіту до потреб сучасного ринку праці. Особливо у студентів, майбутніх викладачів графічного дизайну які будуть формувати світосприйняття через докільця. Для того, щоб успішно підготувати майбутніх викладачів графічного дизайну до їхньої професійної діяльності, вкрай важливо визначити найбільш ефективні підходи та методи.

Удосконалення навчального процесу в цьому аспекті зумовлює необхідність розробки та впровадження нових методологій [84, с. 23–28].

Забезпечення самих педагогів належним арсеналом інструментів для сприяння розвитку творчого мислення, аналітичних вмінь та впровадження інноваційних методик виявляється рівнозначною важливістю, порівняно з самим процесом передачі знань.

Ці прогресивні підходи до навчання викладачів графічного дизайну сприяють формуванню компетентних фахівців, які не лише мають високий рівень кваліфікації у своїй професійній сфері, але також проявляють здатність ефективно адаптуватися до змін та впроваджувати інноваційні методи у свою педагогічну практику. Цей підхід розкриває широкі можливості для підвищення рівня вищої професійної освіти та сприяє формуванню сучасної та конкурентоздатної системи навчання в мистецьких установах [168].

Використання сучасних комп'ютерних технологій, доступ до різноманітних онлайн-ресурсів та можливість взаємодії у віртуальному просторі

сприяють створенню захопливого та інтерактивного середовища, де викладачі можуть досліджувати нові концепції та систематично удосконалювати свої знання.

Вимоги, встановлені сучасними освітніми стандартами, націлені на розвиток готовності педагогів який виходить за межі простого передавання професійних знань. Це містить в собі розвиток особистісних характеристик та здатності до постійного самовдосконалення. Сучасні підходи спонукають викладачів не тільки виступати як передавачі знань, але також набути статус інноваційних лідерів у галузі графічного дизайну, що сприяє розвитку креативного мислення та готовності адаптуватися до швидкозмінного світу [85, с. 144–148].

Праці видатних науковців, таких як Ш. Амонашвілі, В. Бондар, О. Дусавицький, Н. Глузман, С. Мартиненко, О. Савченко, В. Сухомлинський, Л. Хомич, Л. Хоружа та інші, присвячені цій темі, ретельно аналізують науково-теоретичні засади формування готовності викладачів дизайну в сучасному освітньому контексті.

Також значущим аспектом є розгляд теоретичних аспектів дизайну як науки. Дослідження вчених, таких як Л. Безмоздін, О. Бойчук, М. Воронов, О. Генісарецький, В. Даниленко, О. Дем'янчук, Л. Оршанський, В. Папанек, В. Прусак, В. Сидоренко, А. Чебікін, О. Фурса та інші, докладно вивчають теоретичні та практичні аспекти дизайнерської освіти.

Сучасні підходи формування професійної готовності майбутніх викладачів графічного дизайну звертають увагу на необхідність впровадженні інноваційних методів та підходів у навчальний процес. Важливою складовою цього процесу є співпраця та реорганізація методологій навчання, що призводить утворення динамічного навчального середовища. Такий підхід дозволяє викладачам не лише виступати як посередники у передачі знань, але й ставати активними каталізаторами навчання, сприяючи створенню стимулюючого інтелектуального контексту для студентів [63, с. 301–306].

Інноваційні підходи відкривають можливість викладачам створювати різноманітні завдання, спрямовані на активізацію креативності та розвиток критичного мислення у майбутніх графічних дизайнерів [86, с. 152–159].

Ці новаторські підходи також сприяють збільшенню активності студентів-графіків у навчальному процесі, завдяки створенню більш інтерактивного та мотивуючого навчального середовища. Використання сучасних інструментів і технологій, таких як віртуальні платформи, онлайн-курси, вебінари та інші, розширює можливості взаємодії між викладачем графічного дизайну і здобувачами вищої освіти спеціальності «Дизайн», забезпечуючи більш ефективний обмін знаннями та досвідом.

Такий підхід до професійної підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну відображає адаптацію до сучасних вимог освітнього середовища та відкриває нові перспективи для подальшого підвищення якості освіти в мистецьких коледжах. Такий підхід призводить до еволюції ролі викладача, який більше не обмежується передачею знань, а стає активним інноваційним лідером, що сприяє розвитку творчого мислення та підготовці майбутніх фахівців з графічного дизайну [97, с. 114–116].

Методи навчання дизайну зазнали революції, дозволивши педагогам стати активними учасниками власного досвіду навчання. Завдяки цим інноваційним підходам процес підготовки до кар'єри в галузі дизайну кардинально змінився, дозволивши педагогам набувати як знань, так і навичок у спосіб, який раніше був неможливим [172].

Однією з ефективних стратегій навчання, спрямованих на розвиток професійної компетентності викладачів дизайну, є застосування ділових ігор. Ця інноваційна форма освіти розширює можливості, надаючи цінний практичний досвід у вирішенні реальних професійних завдань.

Під час проведення робочих ігор викладачі графічного дизайну мають можливість ознайомитися з різноманітними ситуаціями та завданнями, з якими вони можуть зіткнутися у своїй професійній діяльності. Ця методика сприяє практичному застосуванню набутих знань і навичок, розвитку творчого

мислення та швидкому прийняттю рішень. Робочі ігри також дозволяють викладачам відчувати реальні труднощі та виклики, що виникають у змодельованих ситуаціях [187, с. 50–57].

Поєднання різних завдань, взаємодія з колегами та обговорення результатів допомагає розвивати комунікативні навички та вміння працювати в команді. Крім того, робочі ігри сприяють розвитку таких навичок, як стратегічне планування, тайм-менеджмент та управління ресурсами.

Важливо зазначити, що ділові ігри можуть бути адаптовані до конкретних потреб та особливостей графічного дизайну. Наприклад, використання віртуальних середовищ дозволяє створити симуляції роботи з графічними програмами та різними проектами. Такий підхід дозволяє практикувати вміння реалістично працювати з графічними елементами та реалізовувати творчі ідеї [94].

Методика проектного навчання передбачає, що педагоги мають можливість вільно обирати тему проекту, формулювати цілі та завдання, здійснювати збір та аналіз необхідної інформації, створювати плани дій і реалізовувати практичні завдання, з урахуванням практичних застосувань набутих знань. Залежно від вимог та контексту навчання, проект може мати як індивідуальну, так і групову форму виконання [169].

Впровадження проектного навчання відіграє важливу роль у розвитку ключових компетенцій у викладачів. Цей педагогічний підхід сприяє формуванню та розширенню основних ключових компетенцій у викладачів, дозволяючи їм ефективно використовувати набуті знання, вміння та навички у реальних педагогічних ситуаціях. Проектне навчання сприяє розвитку аналітичного мислення, критичного оцінювання, творчості та інноваційності в педагогічній практиці. Важливим аспектом є також розвиток навичок комунікації, співпраці та взаємодії з колегами та студентами які мають суттєве значення для професійної діяльності викладачів дизайну. Цей підхід відповідає сучасним вимогам освітньої парадигми та ринку праці, сприяючи підготовці майбутніх викладачів до викликів сьогодення [100].

Проектне навчання має значний потенціал для глибокого та змістовного засвоєння знань, розвитку ключових компетенцій та готування викладачів до реальних професійних завдань. Цей підхід стимулює активну пізнавальну діяльність, сприяє самостійності та креативності в навчальному процесі. Використання проектного навчання допомагає викладачам обирати тему проекту, формулювати цілі та завдання, аналізувати необхідну інформацію, розробляти стратегії та плани дій, виконувати конкретні завдання, де необхідно застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях. Це сприяє глибокому зануренню в предметну область та формуванню практичних навичок, які стають невід'ємною частиною професійної діяльності.

Крім того, проектне навчання сприяє розвитку аналітичних, комунікаційних та творчих вмінь викладачів, що зміцнює їх професійну компетентність та впевненість. Цей підхід також сприяє розвитку навичок роботи з сучасними інформаційними технологіями та програмними засобами, що важливо для підготовки до реальних викликів. Отже, проектне навчання є необхідною складовою процесу підготовки викладачів дизайну, яке сприяє їх професійному росту та успішності [102, с. 90–94].

Сучасне навчання в закладах вищої освіти не уявляється без активного використання комп'ютерних технологій особливо при підготовці графічних дизайнерів. Ці технології використовуються для підтримки та реалізації інноваційних підходів у навчанні, надаючи численні можливості та переваги.

Один із найважливіших аспектів використання комп'ютерних технологій полягає у можливості створення інтерактивних навчальних матеріалів. Викладачі отримують змогу створювати контент, з яким студенти-графіки можуть активно взаємодіяти, вирішувати завдання, проводити віртуальні експерименти та дослідження. Це дозволяє не лише пасивно сприймати інформацію, але й самостійно використовувати отримані знання у практичних ситуаціях [103, с. 50–57].

Завдяки використанню графіки, анімацій, відео та інших мультимедійних засобів, комп'ютерні технології сприяють візуалізації складних концепцій, що

допомагає викладачам краще зрозуміти абстрактні або складні ідеї. Візуальний підхід до навчання сприяє глибокому осмисленню навчального матеріалу та його закріпленню в пам'яті.

Крім цього, комп'ютерні технології надають можливість формувати віртуальні експерименти та практичні завдання. Викладачі можуть створювати сценарії з реального життя, які дозволяють їм аналізувати, відтворювати та розробляти обґрунтовані рішення. Це сприяє розвитку їх аналітичних та проблемно-розв'язувальних вмінь.

Застосування комп'ютерних технологій також позитивно впливає на мотивацію викладачів до педагогічної діяльності. Взаємодія з інтерактивними навчальними ресурсами, доступ до цікавого матеріалу та можливість самостійно регулювати темп навчання підштовхує викладачів до більш активної участі та глибшого осмислення навчального матеріалу [107].

В процесі розвитку професійної готовності майбутніх викладачів дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах використовуються різноманітні методи та підходи, спрямовані на зміцнення їх професійних компетенцій. Важливим аспектом цього процесу є інтеграція комп'ютерних технологій, які надають не лише необхідну підтримку, але й стають ключовим компонентом для успішної реалізації інноваційних підходів у навчанні.

Інноваційні підходи до викладання графічного дизайну взаємодіють та доповнюють один одного, сприяючи більш активному, глибокому та творчому засвоєнню знань. Це, своєю чергою, сприяє розвитку як професійних компетенцій, так і особистісного потенціалу викладачів дизайну.

Впровадження активного навчання стає невід'ємною складовою інноваційної освіти, де використання різноманітних методів та технологій сприяє саморозвитку студентів і глибшому розумінню навчального матеріалу. Інноваційні підходи до навчання дизайну позитивно впливають на підготовку педагогів-дизайнерів, сприяючи їхньому професійному зростанню і вдосконаленню майстерності [115, с. 397–411].

У сфері підготовки викладачів графічного дизайну до роботи в мистецьких коледжах виникла необхідність у вдосконаленні методів та підходів до формування їх професійної готовності. Засади цього процесу базуються на глибокому та комплексному підході до педагогічної підготовки, де враховуються як основні, так і інші ключові аспекти, що сприяють становленню висококомпетентних викладачів графічного дизайну.

В сучасних умовах розвитку вищої професійної освіти акцент робиться на інноваційних підходах до підготовки фахівців, які здатні не лише успішно застосовувати свої знання, але й адаптуватися до вимог сучасного ринку праці. Ключову роль у досягненні якісних результатів у навчанні та вихованні здобувачів вищої освіти відіграє готовність до роботи, включаючи осмислення теоретичних засад і отримання практичного досвіду під час навчання [121, с. 137–142].

Сучасні освітні процеси повинні спрямовуватися на професійний розвиток викладачів, створюючи інноваційне середовище для самостійного освоєння методів самопізнання, самоосвіти, саморозвитку, самовиховання та самовдосконалення. Активна участь викладачів у педагогічному процесі та їх прагнення до досягнення виняткових результатів у професійному розвитку грають важливу роль у стимулюванні процесу саморозвитку фахівців.

Важливим елементом готовності до педагогічної діяльності викладачів є осмислення загальних і спеціалізованих знань, розвиток необхідних для практики вмінь та навичок, а також підвищення професійних якостей особистості та здібностей, які є важливими для подальшої кар'єри викладачів дизайну.

Здатність до саморозвитку є необхідною умовою професійного зростання та розвитку викладачів. Особливу увагу слід приділяти формуванню мотиваційно-ціннісних ставлень до педагогічної діяльності, що сприяє ефективному професійному саморозвитку викладачів дизайну [118].

Процес підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн» в закладах вищої освіти є багатоаспектним і суттєвим етапом їхньої фахової

формації. Ця підготовка містить в собі не лише передачу теоретичних знань, але й акцентує на практичних аспектах, що включають декілька ключових компонентів.

Наукові дослідження у сфері педагогічного дизайну звертають увагу на створенні та використанні новаторських методів та стратегій, що сприяють підвищенню готовності викладачів до ефективної педагогічної діяльності. Вчені та педагоги, такі як А. Грецов, М. Краснянський, Д. Елі та інші, вдосконалюють педагогічний процес, дотримуючись різних моделей та принципів педагогічного дизайну [14, с. 1–5]:

1. Модель ADDIE (Аналіз, Дизайн, Розробка, Реалізація, Оцінка) служить класичним та дієвим інструментом у педагогічному дизайні. Цей циклічний підхід дозволяє узгоджувати всі аспекти навчального процесу, розпочинаючи з аналізу потреб і завершуючи оцінкою досягнутих результатів.

2. Підхід SAM (Successive Approximation Model) ставить акцент на ітераціях в процесі розробки, дозволяючи поетапно вдосконалювати навчальний процес з урахуванням змін і відгуків здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн».

3. Принцип SMART (Specific, Measurable, Attainable, Relevant, Time-bound) надає можливість чітко формулювати цілі та завдання навчання, що сприяє їхньому досягненню та оцінці.

4. Гнучкий підхід ALD (Agile Learning Design) відзначається здатністю швидко адаптувати навчальні плани до змінних умов та потреб здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн».

5. Модель Діка і Кері сприяє систематичному плануванню навчальних програм, забезпечуючи їхню логічну послідовність та структуру.

6. Стратегічний підхід Моделі Кемпа сприяє глибокому аналізу, проектуванню та оцінці навчальних програм.

7. Модель 3PD звертає увагу на активному засвоєнні знань через планування, проектування та викладання матеріалів.

8. Підхід ICARE (Introduction, Connect, Apply, Reflect, and Extend) структурує навчальний процес за послідовними етапами, що підтримують глибоке засвоєння та рефлексію.

9. Систематична модель ASSURE забезпечує інструменти для розробки навчальних планів, враховуючи різні аспекти навчання від аналізу учнів до оцінки та коригування [80, с. 141–149].

Дослідження у галузі навчання дизайну та його педагогічних аспектів відкривають перспективи покращення ефективності освітнього процесу. Класична модель педагогічного дизайну ADDIE, яку підтримують науковці [2, с. 22–26; 170; 171, с. 17–39], є дорогоцінним інструментом для створення збалансованого та результативного навчального середовища. Її п'ять кроків – аналіз, дизайн, розробка, реалізація та оцінка – забезпечують комплексний підхід до навчання. Однак, варто наголосити на важливості стимулювання мотивації викладачів, яке розкривається в роботах В. Асєєва, Л. Байбородова, Г. Холла та інших. Їх ідеї наголошують на індивідуальному підході, застосуванні мотиваційних методів та створенні сприятливого навчального середовища.

В контексті педагогічних аспектів навчання дизайну, варто відзначити, що різноманітність тлумачень поняття «педагогічний дизайн» походить з міждисциплінарності самого терміна «дизайн». Це спричиняє різні підходи до його інтерпретації. Серед ключових підходів до розуміння педагогічного дизайну можна виділити:

1. Біхевіоризм: де навчання вважається реакцією на стимули навколишнього середовища.

Когнітивізм: який відзначає перерозподіл досвіду для осмислення зовнішніх стимулів та враховує інтереси здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн».

2. Коннективізм: де навчання вважається мережею прийняття рішень, підтримуючи актуальність знань.

3. Позитивізм: що досліджує навчання через суб'єктивні переживання та емпіричне дослідження.

4. Конструктивізм: що акцентує на побудові індивідом системи конструктів та пізнавальному процесі як творчому конструюванні дійсності [83].

Сфера педагогічного проєктування визначається як наукова дисципліна, як у закордонній теорії, так і в практиці, яка зосереджена на створенні ефективних та ефективних методологій навчання. Визначення педагогічного дизайну охоплює різні аспекти, зокрема:

- Аналіз потреб та цілей: Педагогічний дизайн передбачає систематичний аналіз потреб здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн», викладачів графічного дизайну та освітньої програми з метою визначення конкретних цілей і завдань навчання.

- Вибір стратегій та методів: Основною метою педагогічного дизайну є вибір оптимальних стратегій та методів навчання для досягнення намічених цілей. Це може містити в собі вибір активних методів, інтерактивних завдань, використання технологій тощо.

- Розробка навчальних матеріалів: Педагогічний дизайн передбачає створення або вибір відповідних навчальних матеріалів, які допоможуть досягнути запланованих навчальних цілей.

- Оцінка та зворотний зв'язок: Педагогічний дизайн містить в собі визначення методів оцінки знань та навичок здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн», а також забезпечення зворотного зв'язку для покращення якості навчання.

- Адаптація та оптимізація: Педагогічний дизайн може зазнавати змін у процесі реалізації. Адаптація та оптимізація методів та стратегій навчання допомагають досягнути максимальної ефективності.

- Врахування індивідуальних особливостей: Педагогічний дизайн покликаний враховувати різні індивідуальні особливості здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн», сприяючи їхньому активному навчанню та розвитку.

- Створення сприятливого навчального середовища: Педагогічний дизайн також орієнтується на створення сприятливого, збалансованого та

інноваційного навчального середовища, яке сприяє зростанню знань, навичок та мотивації здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн» [70, с. 42-49].

Ці принципи сприяють створенню інноваційного навчального середовища, яке сприяє зростанню знань, навичок та мотивації студентів. Важливим аспектом педагогічного дизайну є інтеграція сучасних технологій, таких як комп'ютерні програми, відеоуроки, онлайн ресурси тощо. Це дозволяє розширити можливості навчання, забезпечити доступ до актуальної інформації та створити інтерактивні навчальні засоби.

Наукове обґрунтування педагогічного дизайну базується на теоріях навчання психології та педагогіки. Наприклад, теорія конструктивізму підкреслює активну роль здобувача вищої освіти спеціальності «Дизайн» у процесі навчання та важливість побудови нових знань на основі власного досвіду. Інші психологічні концепції, такі як теорія мотивації, сприяють розумінню того, як стимулювати й підтримувати інтерес та активність у студентів [144, с. 5–26].

Педагогічний дизайн, розглядаючи викладачів як центральний об'єкт навчального процесу, гармонійно поєднується з різноманітністю стилів навчання та допускає урахування їхніх індивідуальних особливостей. Це суттєвий аспект, який сприяє розробці навчальних матеріалів та завдань, спеціально адаптованих до вимог кожного викладача. Такий підхід сприяє не лише результативному навчанню, але й сприяє розвитку педагогічних навичок та компетенцій.

Сучасний педагогічний дизайн також неодмінно враховує актуальні тенденції в педагогіці, попит ринку праці та в суспільстві загалом. Його спрямування полягає в розробці освітніх програм, які формують не лише професійні компетенції, а й сприяють розвитку критичного мислення, творчості та здатності адаптуватися до постійних змін у сучасному світі [54, с. 178–188].

Майстер-класи, в яких міститься важлива складова даного підходу, відіграють ключову роль у підготовці викладачів дизайну. Вони надають унікальну можливість для здобуття практичного досвіду та опанування новими методами навчання під керівництвом досвідчених фахівців. Це взаємодія

сприяє розширенню арсеналу педагогічних засобів та підвищує рівень професіоналізму майбутніх викладачів [116, с. 154–159].

Серед важливих аспектів цього процесу особливе місце приділяється організації майстер-класів. Ці зустрічі надають майбутнім викладачам дизайну унікальну можливість збагачувати свої знання та здобувати додатковий практичний досвід. Під час таких зустрічей досвідчені професіонали поділяються своїми знаннями, методами та передовими засобами, що сприяє підвищенню рівня професіоналізму викладачів та допомагає опанувати сучасними підходами до розв'язання педагогічних проблем.

Майстер-класи також діють як джерело нової інформації та платформа для ознайомлення з останніми тенденціями та інноваціями у сфері дизайну, етнодизайну, графічного дизайну, що дозволяє майбутнім викладачам оновлювати свій художній арсенал та бути в курсі актуальних технічних можливостей [13, с. 58–63].

Педагогічна підготовка викладачів дизайну включає практичну діяльність та стажування, що дає можливість здобути цінний досвід, взаємодіяти з іншими викладачами, розробляти навчальні плани та реалізовувати педагогічні завдання на практиці. Цей підхід допомагає викладачам дизайну вдосконалювати свої навички та компетенції, а також розвивати ефективні методи навчання, що сприяє підвищенню якості педагогічної діяльності та досягненню високих педагогічних результатів [188].

Підсумок: процес формування професійної готовності викладачів дизайну можна описати як складний та вдумливий. Цей процес включає всі аспекти, починаючи від передачі теоретичних знань до розвитку практичних навичок. Він спонукає до саморозвитку, мотивації, творчого зростання та інновацій у сфері дизайну, графічного дизайну та етнодизайну. Комплексний підхід, охоплюючи різноманітні аспекти, сприяє не лише передачі знань, але й надихає на творчість, особистісний розвиток та самореалізацію в мистецтві графічного дизайну.

Дослідження в галузі дизайн-освіти викликало інтерес у вчених різних наукових напрямків. Ряд дослідників, таких як О. Генісаретський,

І. Герасименко, В. Даниленко, Є. Лазарєв та інші, вивчають різні аспекти дизайну, від методологічних до художньо-технологічних проблем. Праці О. Боднара, О. Бойчука, А. Бровченка, В. Глазичева, А. Діжура, Г. Максименка, С. Мигалья та інших зосереджуються на історичних та сучасних аспектах дизайн-освіти в Україні та за кордоном [101, с. 16–23].

Реформування освітньої системи невід’ємно пов’язане з готовністю педагогічних працівників до впровадження нових підходів, методів та засобів навчання. Сучасна освіта зосереджується на особистісно-орієнтовному навчанні, де студент є центром, зокрема в умовах інтеграції України до Європейського союзу та ринкових відносин, що вимагають нових компетенцій випускників. Вимоги до графічних дизайнерів на сучасному ринку праці належать до різних сфер, включаючи теоретичні знання та практичні вміння в галузі дизайну та етнодизайну. З огляду на це, навчальні заклади мистецької освіти повинні поєднувати теорію з практикою для розвитку компетентностей майбутніх фахівців [180].

У цьому контексті впровадження проблемно-проектного навчання стає ключовим, коли акцент зміщується з передачі знань на спільну діяльність між викладачем та викладачем. Це відкриває нові можливості для розвитку творчого потенціалу викладачів дизайну та формування креативних навичок самостійної діяльності. Одночасно ця зміна ролі викладача вимагає від нього високої кваліфікації та вміння застосовувати нові педагогічні технології [28, с. 319–323].

Один із важливих аспектів готовності викладачів до проблемно-проектного навчання полягає у їхній здатності до організації та планування навчального процесу з урахуванням вікових особливостей та здібностей викладачів. Розвиток навичок діагностики та аналізу результатів навчання є також важливим аспектом для належного коригування педагогічного процесу.

Отже, впровадження проблемно-проектного навчання є необхідною складовою готовності викладачів до викликів сучасної дизайн-освіти. Це передбачає активну взаємодію між вчителем та учнями, а також високий рівень

педагогічної компетентності викладача для ефективної організації навчального процесу.

1.3. Сутність і структура готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах

У цьому дослідженні, що окреслює сучасні виклики, традиції та інновації ринку праці у сфері графічного дизайну, важливо з'ясувати сутність концепції професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах, що спеціалізуються на дизайні [155, с. 134–147].

Розуміння сутності та структури професійної компетентності були нами розглянути у працях Л. Зеленської, Т. Малої, І. Матійкова, Н. А. Полякова, С. Ракова, О. Романенко, В. Саюка, М. Степаненко та ін., а також у дослідженнях В. Басова, Е. Зеєра, І. Зимньої, Н. Кузьміної, О. Маркової, Дж. Равена, В. Серікова, Р. Тугушева, І. Федотенка, А. Хуторського, Н. Шайденка, Л. Ядвіршица та ін.

Ми погоджуємося з Н. Івасовим, що існують різні підходи до визначення сутності професійного навчання. Психологи розглядають професійну підготовку як засіб розвитку прихованих властивостей особистості, резервів і пізнавально-творчої активності на основі засвоєння знань, умінь і навичок загальнонаукового і професійного значення.

Підкреслимо що, *структура освітнього процесу* студентів містить такі компоненти як: сприймання, розуміння, запам'ятання, узагальнення і систематизація, застосування і практика.

А *структурно-освітній процес* утворює такі компоненти як:

- цільовий – утворення наміру опанування освітнього матеріалу;
- стимульовано-мотиваційний – заохочення студентів до пізнавальної діяльності;
- змістовний – сучасні освітні програми;

- операційно-дієвий – інноваційні методи та підходи педагогічних практик до викладання освітнього матеріалу;
- контрольно-регульований – контроль засвоєних знань, вмінь та навичок;
- оцінно-результативний – оцінювання рівня знань, умінь і навичок індивідуально кожного студента з урахування особистостей кожного індивідуума, виявлення неуспішності, причини та їх усунення.

С. У. Гончаренко [29] сформулював поняття професійної готовності студентів у контексті підготовки майбутніх учителів наступним чином. Цей науковець стверджує, що професійна готовність є важливою якістю особистості, а тому професійна готовність – це складне психологічне утворення, яке включає в себе такі елементи, як мотиваційність, орієнтаційність, операційність, вольовий компонент, та оціночний.

Ю. Пелех у своїй докторській дисертації розглядає «готовність» як інтегративну якість особистості, спрямовану на адекватне реагування на можливість розв'язання універсальних (різноманітних) освітніх завдань у ситуативно доцільний спосіб шляхом мобілізації та застосування системи компетенцій, набутих у навчальному процесі.

Адекватна представленість та інтеграція цих компонентів є показником високого рівня психологічної готовності, ефективності, самостійності та креативності до професійної діяльності.

Професійною компетентністю графічного дизайнера можна вважати сукупністю якостей особистості таких як, стиль мислення, технічні навички, академічну розвиненість, національну свідомість, проектну культуру які сприяє здійснювати професійну діяльність. Професійні компетентності майбутніх викладачів графічного дизайну повинні включати:

- Розуміння збереження національних культурних традицій і культурної спадщини та здійснення професійної діяльності з урахуванням інноваційних тенденцій у галузі дизайну.

- Правильне визначення мети і завдань та чітке виконання поетапності проектної діяльності.

- Створення особистого стилю дизайну.

- Оволодіти сучасними цифровими технологіями.

- Розвинути комунікативні навички в командній роботі.

- Вміти саморекламувати кар'єрні досягнення.

У науковій літературі компетенція розглядається переважно як складова компетентності і трактується наступним чином.

- Компетенції, необхідні для вирішення проблем і досягнення необхідних бізнес-результатів.

- Знання, уміння, навички, компетентність і досвід, що стосуються діяльності, тобто інтеграція окремих дій, методів і засобів вирішення проблем в єдине ціле.

- Інтегрована сукупність знань, умінь, навичок і компетенцій, які гарантують професійну діяльність.

- Здатність демонструвати компетентність на практиці.

- Вольова компетентність.

- Особистісні характеристики, якості та властивості.

- Як критерій готовності до діяльності.

С. Алексєєва зазначає, що професійне самопізнання, тобто здатність особистості здійснювати, аналізувати та прогнозувати власну професійну діяльність, є важливою умовою професійної підготовки [3, с. 22]. Професійна підготовка майбутніх графічних дизайнерів вимагає комплексного та системного підходу до ретрансляції певних знань про дизайн, візуальне сприйняття та об'єкт дизайну. Однією зі складових формування професійної компетентності студентів у процесі навчання графічного дизайну є алгоритмізація акту створення дизайн-проекту, що включає такі умови:

- *Загальні* (організація та безперервність навчального процесу як системи з узгодженими цілями, методичним, організаційним, адміністративним та кадровим забезпеченням процесів професійного навчання);

– *Приватні* (створення креативного освітнього середовища у вищих навчальних закладах, яке найкраще сприятиме формуванню професійної компетентності студентів-дизайнерів; розробка та впровадження структурно-функціональних моделей формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів в освітньому процесі; створення сприятливого соціально-психологічного клімату в освітньому середовищі; створення сприятливого соціального клімату в освітньому процесі; а також розробка еталонних засобів, необхідних для моніторингу та оцінювання);

– *Спеціальні вимоги* (донесення до кожного майбутнього графічного дизайнера актуальності, пріоритетності, ролі, позиціонування та практичної значущості формування професійної компетентності як механізму соціалізації особистості, знань і вмінь в галузі образотворчого мистецтва та комп'ютерної грамотності в майбутній професійній діяльності).

Водночас професійні компетентності майбутніх викладачів графічного дизайну мають бути пов'язані з методологічним підходом, який стратегічно спрямовуватиме якісні зміни в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих мистецьких навчальних закладах.

У цьому контексті С. Алексеева стверджує, що освіту майбутніх викладачів графічного дизайну слід розглядати як взаємопов'язану систему, що складається з багатьох елементів, які утворюють методичну систему (*системний підхід*)» що дозволяє сформувати профорієнтаційні цінності, норми кар'єрної поведінки майбутніх дизайнерів (*аксіоматичний підхід*). Вона здійснює цілеспрямований виховний вплив на особистість, забезпечує індивідуалізацію навчання майбутніх фахівців, сприяє розвитку особистісних якостей, поглядів, інтересів, ініціативи, орієнтує на результат і професійно досягнуту успішність (*особистісний підхід*). Акцент може зміститися з процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок на рівень розвитку практичних поведінкових навичок і відповідної підготовки (*компетентнісний підхід*). Майбутні викладачі та фахівці графічного дизайну беруть активну участь у самоорганізації та самоосвіті (*діяльнісний підхід*). Опанування культурним

досвідом розширює світоглядну орієнтацію і створює загальний культурний світогляд (*культурний підхід*). Усвідомлення внутрішнього світу майбутніх фахівців (*практичний підхід*). Підвищується продуктивність, інструментарій та інтенсивність опанування студентами майбутньою професійною діяльністю (контекстно залежно) [2, с. 22–26].

У сучасних наукових джерелах дослідники та практики стверджують, що професійна освіта майбутніх фахівців з дизайну має враховувати сучасні виклики, зумовлені диджиталізацією різних сфер виробництва, відкритістю простору знань, появою нових можливостей, ресурсів до професійного розвитку. Іншими словами, на думку Л. Ольшанського, майбутні дизайнери мають бути готовими до вирішення таких професійних завдань як використання різних способів візуалізації творчих ідей, зокрема розробка та реалізація ескізів; дизайн-проектів та дизайн-об'єктів на основі методів художнього конструювання; ергономіки, образотворчих технік, використання стилістичних, декорувальних та фундаментальних засобів народного ремесла, а також проектної графіки та антропометрії з використанням цифрових технологій [87, с. 43–56]. Дослідники наголошують на важливості врахування думки роботодавців та інших стейкхолдерів у процесі якісного оновлення змісту, форми, методів, засобів, змісту і процедур навчання та підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну. Тому важливими є гнучкі професійні навички та якості. До них належать здатність до саморозвитку, спрямованість на самоосвіту, креативність, здатність до відкриття нових знань, прагнення до професійного розвитку, творчі здібності, почуття відповідальності та ініціативність.

Ці професійні якості визначають ефективність та успішність професійної діяльності майбутніх викладачів дизайну і сприяють конструктивному виконанню різноманітних професійних функцій з урахуванням потреб ринку праці, кар'єрного зростання у сфері дизайну, його видів та сучасних тенденцій дизайну [89, с. 66–67].

Отже, обсяг професійних компетентностей майбутніх випускників-магістрів дизайну визначатиме їхню конкурентоспроможність у реалізації

зазначених напрямів професійної діяльності на ринку праці та уможливить професійний розвиток відповідно до сучасних тенденцій розвитку дизайну в Україні та світі, а саме: критичність мислення, мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності.

Можна зробити висновок, що професійна компетентність визначає педагогічну компетентність людини. Важливість педагогічної компетентності в педагогічній діяльності визначається її функціями:

- педагогічного самовизначення;
- педагогічного самомотивації;
- педагогічного самонавчання й самовдосконалення;
- педагогічної самореалізації;
- педагогічної самопрофілактики й самореабілітації.

Врахування цих функцій у процесі створення професійних кваліфікацій забезпечить досягнення цілей і завдань професійної освіти майбутніх фахівців.

Наразі основний обсяг загальних та фахових компетентностей майбутніх фахівців з дизайну, зокрема графічного, уніфіковано у стандарті вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн». Затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 21.12.2018 р. № 1433.

Інтегральна компетентність : Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі дизайну або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
4. Здатність працювати в міжнародному контексті.
5. Здатність розробляти та керувати проектами.

6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Додатково для освітньо-наукових програм:

7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність здійснювати концептуальне проектування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог (за спеціалізацією).

2. Здатність проведення проектного аналізу усіх впливових чинників і складових проектування та формування авторської концепції проекту.

3. Здатність розуміти і використовувати причиннонаслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв.

4. Здатність забезпечити захист інтелектуальної власності на твори образотворчого мистецтва та дизайну.

5. Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки дизайнерів; планування власної науково-педагогічної діяльності.

Додатково для освітньо-професійних програм:

6. Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій.

7. Здатність застосовувати засоби спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями), а також методики використання апаратних і програмних засобів комп'ютерних технологій.

8. Здатність вести ефективну економічну діяльність у сфері дизайну.

9. Здатність створювати затребуваний на ринку та суспільно відповідальний продукт дизайну (товари і послуги).

10. Вміння переконливо демонструвати споживачу привабливу культурну цінність та економічну вартість створеного креативного продукту. Додатково для освітньо-наукових програм:

11. Здатність застосовувати методологію наукових досліджень на теоретичному і практичному рівнях.[129].

Навчання за кордоном фокусується на компетенціях фахівців з дизайну, які повинні реагувати на сучасні виклики та критичні соціальні ситуації. Тому дизайнери повинні володіти набором компетенцій, які сприятимуть кар'єрному зростанню та професійному розвитку впродовж усього життя. Шеннон Беллер (США) виявила, що для професійного успіху дизайнерам потрібні такі якості: зацікавленість у роботі, вміння сприймати критику, комунікативні навички, робота в команді, вроджений талант, критичне мислення, проєктні навички та постійний професійний розвиток [189].

У 2019 році в рамках міжнародного проєкту українські дослідники створили профіль дизайнерів, враховуючи потреби ринку праці та основні компетенції, які є важливими в сучасному суспільстві. В результаті найважливішими професійними компетенціями були визначені наступні:

- Комунікативні навички – здатність розуміти ситуацію та ефективно спілкуватися, незважаючи на організаційні, технічні та управлінські кордони;

- Цифрове бачення та компетентність – здатність розуміти, як цифрова економіка змінює поведінку користувачів та середовище управління, а також приймати обґрунтовані рішення на основі потреб користувачів, доступних технологій та економічної ефективності;

- Контекстне та науково обґрунтоване проєктування – здатність візуалізувати, висловлювати та вирішувати складні проблеми та концепції;

- Управління та лідерство – здатність інтерпретувати бачення та приймати рішення; вирішення проблем; здатність очолювати та прискорювати роботу команд; здатність забезпечувати логістику команд; навички управління ризиками, включаючи ефективне управління та моніторинг зменшення ризиків;

- Прототипування – здатність застосовувати технічні знання та досвід для створення або розробки робочих прототипів як програмних, так і фізичних об'єктів;

- Інструменти та програмне забезпечення – знання стандартного програмного забезпечення: графічне програмне забезпечення, програмне забезпечення для презентацій, платформи соціальних мереж, анімаційне програмне забезпечення;

- Робота в умовах часових та ресурсних обмежень – здатність розуміти та працювати в умовах специфічних обмежень (включаючи, але не обмежуючись технічними, політичними, регуляторними, фінансовими, юридичними та соціальними обмеженнями користувачів), а також вміння реагувати на мінливі обмеження;

- Орієнтованість на користувача – здатність розуміти користувачів та визначати, хто вони і які їхні потреби на основі даних [65, с. 24].

Слід зазначити, що графічний дизайн є одним із засобів формування та розвитку певних професійних компетентностей, які забезпечують розвиток дизайнерських компетенцій, набуття технічних та інноваційних навичок, цифрових компетенцій та інших компетентностей, що формують професіоналізм майбутніх фахівців загалом.

У сучасній українській педагогіці та освітній практиці питання професійного становлення майбутніх фахівців з дизайну, зокрема графічного, пов'язане із запровадженням та реалізацією бакалаврських та спеціалізованих програм з дизайну, графічного дизайну та ергономічного дизайну у вищих мистецьких навчальних закладах та мистецьких закладах освіти.

Відзначаючи певну неузгодженість у визначенні професійної компетентності майбутніх учителів дизайну, особливо графічного, більшість науковців акцентують увагу на ціннісному ставленні до професійної діяльності, мотивації, гнучкості реагування на дизайнерські інновації, розвитку дизайнерських та проектних навичок, цифровій компетентності тощо. Нижче наведено деякі з найважливіших з них. Зазначається, що акцент робиться на професійних якостях, які є важливими для їх поєднання. Наприклад, Ц. Дутін описав взаємозв'язок між професійною компетентністю та творчою активністю як основою професійної діяльності майбутніх графічних дизайнерів, активне

усвідомлення змін і, як наслідок, здатність пристосовувати свою діяльність до вимог суспільства, здатність впливати та змінювати існуючі естетичні погляди суспільства, формування загальної культури особистості тощо. Аргументовано, що під час фахової підготовки майбутніх графічних дизайнерів мають бути сформовані такі складові професійної компетентності [38, с. 188–193].

На нашу думку, серед професійних компетентностей, якими мають володіти майбутні фахівці з дизайну, зокрема дизайнери-графіки, слід звернути увагу на їхню готовність до використання етнодизайну у своїй професійній діяльності. Це означає формування ціннісних орієнтацій, пов'язаних з історією розвитку етнічного живопису, усвідомлення необхідності збереження традиційних графічних репродукцій етносів, володіння творчими, проектно-художніми вміннями в галузі дизайнерського мистецтва та розвиток навичок використання різних видів живопису в сфері графічного дизайну. В результаті майбутні дизайнери зможуть вільно маніпулювати національним історичним живописом та використовувати сучасні техніки і програми, які допоможуть графічним дизайнерам реалізовувати соціальні та комерційні проекти, враховуючи сучасні тенденції та інновації в графічному дизайні [192, с. 21–30].

Під час проектування методики слід пам'ятати, що підготовка викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких школах не повинна обмежуватися лише художніми та творчими навичками в цій галузі. Знання та навички, набуті в цій галузі знань, мають бути інтегровані з усіма знаннями, набутими під час навчання графічного дизайну, включаючи інженерні, технічні та організаційні знання, необхідні для творчої проектної роботи дизайнера.

Сфера сучасного графічного дизайну в Україні та за кордоном потребує фахівців зі знанням основ українського живопису, логіки кольору та композиції. Студенти графічного дизайну зобов'язані системно та поетапно вивчати історію візерункотворення, національний колорит та мистецьку спадщину.

У наукових джерелах проблематичним є питання готовності студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Дизайн» до використання етнодизайну у своїй професійній діяльності. Ця якість розглядається науковцями

як індикатор або засіб навчання у процесі формування інших професійних компетентностей майбутніх фахівців з дизайну загалом та графічного дизайну зокрема [25, с. 21–33].

Так, у визначенні художньо-проектної компетентності педагога і дизайнера А. Шевченка, етнодизайн є засобом формування відповідних компетентностей і полягає у здатності до реалізації оригінальних ідей та їх матеріального втілення через відповідну композицію на основі володіння художньою, мовною, образною, образно-метафоричною, стилістичною, стратегічною та продуктивною компетентностями [147].

В. Горянський розглядає етнорізноманітність як інтегративну властивість особистості, особливе психологічне утворення, що визначає емоційно-естетичну спрямованість і активність особистості, здатність художньо-метафорично домінувати над довкіллям через мистецтво та його мисленнєве і реальне втілення в мисленнєвих і реальних об'єктах [33, с. 3–6].

Г. Шкарпа, за результатами опитування, проведеного серед викладачів графічного дизайну за фахом вищих мистецьких навчальних закладів з метою виявлення найбільш характерних рис художньо-композиційної компетентності майбутніх дизайнерів, перераховує внесок у візуалізацію творчих задумів наступним чином: композиційне наповнення сторінки, структурна композиція, зміст (обґрунтування), композиційний аналіз та графічна візуалізація форм, стилізація виразності, вибір формату відповідно до індивідуальних творчих поглядів, креативність рішень, вибір місця та ракурсу (підкреслення унікальності та індивідуальності автора), графічне зображення об'єму об'єктів, світлотіньове моделювання, майстерність графічного зображення, застосування перспективи, презентація, оформлення, усвідомлення цілей роботи [152, с. 194-208]. Серед цих інструментів реалізації творчих задумів дизайнера мистецтво етнодизайну та графічного дизайну відіграє особливу роль, дозволяючи графічно виразити смислові відтінки образів та ідейний заряд дизайнерських ідей, враховуючи їх оригінальність та новаторство.

Етнодизайн збагачує дизайнерську мову кожного дизайнера і спонукає художника до вироблення власного художнього стилю.

Описовий аналіз професійних компетентностей різних типів майбутніх фахівців з графічного дизайну показує, що засобами їх формування та розвитку є етнодизайн та кольорознавство, а їх підготовка до використання у професійній діяльності є предметом загальнонаукового аналізу. Формування цієї професійної діяльності пов'язане з використанням історично сформованих традицій етодизайну та компетенцій українського етносу через застосування сучасних технологій та програмних компетенцій.

Беручи до уваги цінності, знання, вміння, навички та самооцінку, С. Алексєєва визначила компоненти професійної підготовки майбутніх дизайнерів, які відповідають традиційним уявленням про структуру професійних якостей. Дослідниця виокремила такі конструкти:

- Аксіологічні елементи – характеризують систему соціальних, культурних, професійних та особистісних цінностей, які розкривають професійні та життєві погляди дизайнерів, формують основу їх ціннісного ставлення до професійної кар'єри та визначають важливість кар'єри або професії, яку здобуває фахівець;

- Гносеологічна складова визначається полікультурною системою знань суспільства, засвоєння якої сприяє формуванню світогляду людини, її морального кодексу, толерантності, творчого розвитку, особливого дизайнерського мислення та культури креативності;

- Кар'єрний елемент – практична здатність досягти успіху в кар'єрі, що визначається здатністю до самоорганізації, планування та визначення етапів кар'єрного розвитку;

- Практичний компонент: успішна побудова кар'єри визначається здатністю до самоорганізації, планування та визначення етапів розвитку кар'єри;

- Особистісні фактори - поняття індивідуальності пов'язане з рівнем розвитку емоційних, чуттєвих і спонтанних психічних процесів дизайнера,

розумінням і усвідомленням вибору кар'єрної реалізації, самоаналізом, саморегуляцією і самокритикою власної кар'єрної діяльності [3, с. 33-35].

Враховуючи теоретичні положення науковців щодо структури професійних компетентностей майбутніх дизайнерів, структуру готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності можна поділити на такі компоненти: ціннісно-мотиваційний, знаннєво-змістовий, операційно-діяльнісний, рефлексивний.

Ціннісно-мотиваційний компонент включає сформованість ціннісної спрямованості особистості майбутнього фахівця з графічного дизайну, потребу в саморозвитку у використанні етнічних традицій та розпису в професійній діяльності, стійку мотивацію до саморозвитку та самоосвіти в галузі етнодизайнерських традицій та інновацій, професійного розвитку; розуміння етнодизайну як елементу етнічної ідентичності; потребу в оновленні знань.

Критерієм ціннісно-мотиваційного чинника готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності є нестримне бажання вивчати національні вектори і традиції та постійно використовувати набуті етнічні знання у своїй професійній діяльності. Свідомо докладати зусиль для створення дизайн-проектів з використанням етнодизайну та правильно оцінювати його внесок у розвиток сучасного дизайну в Україні та за кордоном [58, с. 49–53].

До знаннєво-змістового компонента належать: збагачення знань про теорію і практику графічного дизайну; володіння інформаційними матеріалами щодо історичних аспектів становлення та розвитку українського живопису в Україні, розвитку графічного дизайну та етнодизайну тощо; використання інновацій у галузі дизайну у професійній діяльності; використання цифрових технологій та оновлення знань зі спеціальності, зокрема в галузі методики, та можливості проектування власного когнітивного розвитку.

Критеріями знаннєвого та змістового компонентів готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну до застосування методу дизайну у професійній діяльності є когнітивний [117, с. 24–28].

Формування технічних навичок використання етнодизайну у професійній діяльності; вміння аналізувати традиції та інновації графічного мистецтва в галузі дизайну та їх перенесення в різні сфери професійної діяльності (дизайн, мистецтво, проектування тощо); інноваційні тенденції в графічному дизайні. Здатність ефективно реагувати на сучасні інноваційні зміни в індустрії дизайну з використанням потенціалу цифрових технологій для відтворення традиційних та сучасних шрифтів.

Критерії для операційних та рефлексивних елементів мають практичне значення для підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну до використання методики у своїй професійній діяльності [134, с. 190–193].

Зокрема, визначені компоненти готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності були системно встановлені під час застосування структурно-функціональної моделі. Виявлені конструкти забезпечення готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності покладено в основу авторського визначення цієї ознаки. Готовність майбутніх фахівців з графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності ґрунтується на прагненні до ціннісного ставлення до професії графічного дизайнера, загальному розумінні етнодизайну як чинника етнічної ідентичності та спеціалізації в галузі графічного дизайну, систематичному розвитку технічних умінь та інтегративних професійних якостей, орієнтованих на розвиток і збагачення знань про етнічний дизайн та історію графічного дизайну.

Висновок до першого розділу

У даному розділі глибше розглянуто теоретичний аспект формування готовності викладачів дизайну, а саме поняття «готовність» та його складові. Аналізуючи різні підходи до розуміння цього поняття з'ясовано, що готовність викладача дизайну є складним і багатогранним явищем яке об'єднує професійні, педагогічні, особистісні та соціокультурні аспекти.

Сприймаючи готовність як результат комплексного процесу виділили основні складові, які включають професійну компетентність, педагогічну майстерність, особистісний розвиток та адаптацію до змін у сучасному освітньому середовищі. Зрозуміли, що ці складові взаємодіють та взаємопоеднуються, визначаючи якісну підготовку викладача дизайну.

У цьому розділі з'ясовано, що сьогодні в Україні існує потреба в якісних змінах у професійній освіті майбутніх викладачів графічного дизайну, та необхідність вивчення дисципліни «Етнодизайн» особливо у вищих мистецьких навчальних закладах на магістерському рівні. Основним завданням професійної освіти на магістерському рівні в галузі графічного дизайну є формування конкурентоспроможних кадрів, здатних до самореалізації у професійній та творчій діяльності, національносвідомих, гнучких до сучасних викликів та професійно адаптованих до сучасних реалій ринку праці.

Вважається за необхідне оновлення змісту, формату та методів підготовки формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну у вищих мистецьких навчальних закладах, постійне створення інновацій у методиці викладання базових дисциплін та актуалізація досвіду. У професійній підготовці викладачів графічного дизайну одним із базових предметів є етнодизайн - практико-орієнтована дисципліна, яка спрямована на формування різноманітних професійних компетентностей майбутніх графічних дизайнерів і є насамперед прикладною навичкою, що забезпечує цим фахівцям високу адаптивність, динамічність, інноваційність та креативність.

Базуючись на національній, етнічній та культурній ідентичності, курс «Етнодизайн» визначає сутність дизайну як виду мистецтва, що має на меті використовувати можливості декоративного та ужиткового мистецтва для естетичного вираження повсякденного життя та професійного середовища, а також для художнього конструювання предметної області. Метою є забезпечення візуальної комунікації та проектування візуальних та смислових образів і символів шляхом одночасного використання мистецтва, дизайну, технологій і проектної діяльності та інформаційних технологій для візуалізації та прикрашання навколишнього середовища і створення якісних інформаційних просторів на інституційному, суспільному та національному рівнях.

Ця концепція є інтегративною професійною кваліфікацією, яка фокусується на бажаних цінностях професії графічного дизайнера, загальному розумінні етнодизайну як елементів національної ідентичності, а також на розвитку професійних навичок. Готовність викладачів з графічного дизайну до професійної діяльності складається з таких компонентів: ціннісно-мотиваційного, знаннево-змістового та операційно-рефлексивного.

Теоретичний аналіз також показав, що процес формування готовності викладачів дизайну вимагає системного підходу та урахування специфіки професійної діяльності. Відповідно до цього, необхідно розробляти та впроваджувати цілеспрямовані програми навчання та підготовки, які б допомогли майбутнім викладачам ефективно поєднувати теоретичні знання з практичним досвідом та професійними вміннями.

Висновок цього розділу вказує на важливість планування та реалізації комплексних підходів до формування готовності викладачів дизайну, зокрема, через систематичне поєднання різних аспектів, спрямованих на розвиток професійних, педагогічних, особистісних та соціокультурних компетенцій. Такий підхід дозволить забезпечити якісну підготовку викладачів дизайну, здатних ефективно впроваджувати свої знання та досвід у педагогічну практику, сприяючи розвитку поколінь дизайнерів.

Ключові положення першого розділу дисертації відображено в таких публікаціях:

1. Васкевич О. Є. Дослідження закордонного досвіду підготовки викладачів дизайну. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова*. Серія 5. Педагог науки : реалії та перспективи. Київ, 2023. Вип. 94. С. 18–23. DOI: <https://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/94/4.pdf>

2. Васкевич О. Є. Формування педагогічної готовності майбутніх викладачів дизайну до професійної діяльності: Особливості та сучасні перспективи розвитку. *Педагогічні науки: теорія та практика*. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. Вип. 3(47), С. 41–49. DOI: <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-3-06>

3. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Вісник науки та освіти*. Київ, 2024. Вип. 6 (24). С. 526–536. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6\(24\)-526-536](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6(24)-526-536)

4. Васкевич О. Є. Основні аспекти сучасних інноваційних підходів у навчання студентів напряму «Дизайн». *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи*: матеріали XI Міжнародної науково – практичної конференції (м. Хмельницький, 25-26 листопада 2021 р.). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 253–254. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728855/1/Матеріали_конференції_2021.pdf

5. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства*. *Науковий мультимедійний журнал «Креативний простір», № 20*: матеріали наук. онлайн конф. (Харків, 12–14 липня 2024 р.) Науково-практична конференція, Харків: СГ НТМ «Науковий курс». 2024. С. 31. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/sgv-49.pdf>

РОЗДІЛ II.

ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ ЗАСОБАМИ ЕТНОДИЗАЙНУ

2.1. Критерії, показники й рівні сформованості готовності викладачів графічного дизайну

Узагальнення основних ознак готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності у мистецьких університетах засобами етнодизайну та виокремлення досліджуваних компонентів якості уможливають характеристику критеріїв.

Для характеристики критеріїв готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності у мистецьких коледжах засобами етнодизайну необхідно звернутися до понять критерії, показники та рівні.

У процесі визначення основних характеристик поняття «критерії», у довідковій літературі це поняття використовується як стандарт, мірило для оцінки, визначення та класифікації чого-небудь [123]; достатні та необхідні умови для того, щоб щось відбулося; критерії прийняття рішень; як критерії для оцінки або прийняття рішення про щось [146, с. 124–129]. Таким чином, цей критерій дає змогу схарактеризувати вираженість ознак та якостей у динаміці за допомогою відповідних показників.

У словникових виданнях термін показник зазвичай трактується як ознака чого-небудь, явища або події, на підставі якої можна зробити висновок про перебіг певного процесу, або кількісна характеристика властивості [21, с. 1024]. В. Томашевський визначає індикатори як поняття, що доводять свій потенціал для практичної підтримки вимірювання та оцінки певного об'єкта, якості тощо. Критерії та індикатори є невід'ємною частиною дослідницького процесу, що дозволяє поглиблено вивчати та оцінювати об'єкти наукового дослідження [136].

У педагогіці існують праці науковців, які вказують на критерії, показники та рівні сформованості важливих професійних якостей майбутніх дизайнерів. Це

художньо-графічна компетентність дизайнерів (Л. Кудренко [66]), професійна компетентність майбутніх дизайнерів (Л. Саприкіна [123]), художня культура майбутніх дизайнерів (А. Семенюк [125]), професійна компетентність майбутніх дизайнерів з макетування (О. Пасько [95]), професійна компетентність майбутніх дизайнерів-графіків (Ю. Дутін [39]) тощо.

У результаті аналізу результатів діяльності науковців було визначено такі критерії (аксіологічний, когнітивний і практичний) та показники готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами метопроекування.

Аксіологічним критерієм готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності є ступінь вмотивованості та зосередженості майбутнього фахівця на опануванні техніками розпису та колориту, а також ступінь функціонування фахівця у певних сферах виробництва, медіа тощо. Характеризує можливість використання етнодизайну в процесі виконання професійних функцій у певних сферах виробництва, у засобах масової інформації тощо. Цей критерій розкриває мотивацію майбутніх фахівців до використання етнодизайну у своїй майбутній професійній діяльності та визначає ціннісне ставлення суспільства до національної культурної традиції. Показниками цього критерію є ціннісне ставлення до професії графічного дизайнера, мотивація до використання етнодизайну у професійній діяльності та розуміння дизайну як елемента національної ідентичності. Когнітивний критерій визначає ступінь готовності до вивчення традицій і новацій дизайнерського мистецтва України та інших етносів, а також виявляє спрямованість на збагачення знань і розвиток технічних, проектно-конструкторських умінь майбутніх фахівців для застосування дизайнерських навичок під час професійної діяльності [55, с. 574–584].

Важливим показником осі готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності є їх ціннісне ставлення до професії графічного дизайну; на думку С. Алексеєвої, принципами ціннісного підходу є гуманістична спрямованість у професійній підготовці

майбутніх дизайнерів, забезпечення формування загальнолюдських і професійних цінностей, особливо цінностей, орієнтованих на професійну кар'єру [3, с. 115]. У контексті нашого дослідження цінності магістра графічного дизайну визначаються необхідністю поглибленого вивчення мистецтва етнодизайну, орієнтованого на застосування відповідних навичок у професійній діяльності.

У зв'язку з цим, на думку Н. Лопухової, різні форми графічного дизайну (в тому числі й графічне мистецтво) впливають на різні компоненти людської свідомості та поведінки, але головним є вплив на індивідуальну систему цінностей людини. Цей вплив особливо важливий у сучасному контексті, коли суспільство перебуває в процесі докорінного переосмислення усталених цінностей і формування нового бачення соціальної реальності значною мірою залежить від діяльності графічних мистецтв [71, с. 9–13]. Отже, опанування майбутніми фахівцями навичками етнодизайну та графічного дизайну на основі вітчизняного та світового досвіду дозволяє їм змінювати зміст знань на національному та регіональному рівнях, моделюючи середовище, що змінює художньо-естетичну реальність і відповідає етнічним цінностям.

Мотивація використання етнодизайну у професійній діяльності як показник готовності майбутніх дизайнерів-графіків до опанування навичками українських розписів, усвідомленні важливості цього аспекту професійної діяльності. Адже майбутні графічні дизайнери повинні розуміти, що їхня готовність до використання етнодизайну у професійній діяльності дасть їм змогу успішно та якісно здійснювати проєктно-творчу діяльність. На думку М. Пічура, етнодизайн – це створення гармонійного предметного середовища, що повністю відповідає потребам матеріальної та духовної людини, олюднення матеріального оточення людини через єдність корисності та краси, виражених в упорядкуванні згідно з естетичними суспільними нормами певного етносу або певного культурного регіону [99, с. 252–258]. Мотивація до використання потенціалу мистецтва етнодизайну та суміжних видів діяльності дозволяє графічним дизайнерам бути залученими до творення національної мальовничої дизайн-традиції в сучасній сфері.

Такі показники є осьовими критеріями готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної роботи з етнічним дизайном, а розуміння етнічного дизайну як чинника національної ідентичності є важливим елементом вивчення історії українського дизайну. Важливо зрозуміти потенціал етнодизайну в сучасному виробництві, рекламі та медіа через призму професійної діяльності графічних дизайнерів і запропонувати формальні підходи до застосування мистецьких традицій у сучасних ситуаціях. Зрештою, графічний дизайнер майбутнього визнаватиме цінність графічного дизайну як чинника національної ідентичності і, відповідно, в процесі реалізації дизайн-проектів та естетично стилізованих засобів національного мистецтва використовуватиме неформальний підхід при прийнятті творчих, проектних та виробничих рішень [92].

Когнітивний критерій визнаючи, що майбутні викладачі графічного дизайну підготовлені до професійної роботи в мистецьких установах, стандарти забезпечують за допомогою методів методичного проектування систематичне засвоєння теорії та практики в процесі виконання професійних функцій графічного дизайнера під час виробничої та дизайнерської роботи. Ступінь готовності можна визначити за здатністю здобувача вищої освіти спеціальності «Дизайн» використовувати теорію і практику розпису та кольористики. Показниками цього критерію є володіння професійними знаннями з графічного дизайну, історії виникнення розпису, регіональні особливості розписів, міцність знань з дизайну та кольористики, спрямованість на інтелектуальний саморозвиток у застосуванні художньо-декоративних вмінь у професійній діяльності. Когнітивний критерій визначає всебічність і міцність знань з етнодизайну та теорії графічного дизайну в промисловому секторі, рекламі, медіа тощо, включаючи постійне оновлення знань, готовність до збагачення актуальних професійних знань і проектування можливостей їх застосування на практиці [135, с. 152–160].

Володіння фаховими знаннями з графічного дизайну є показником рівня готовності викладачів графічного дизайну, які сприймають етнодизайн, до

професійної діяльності у таких видах професійної діяльності, як проектування, творчість, художньо-проектна діяльність, особливо теоретичними та історичними аспектами художньо-декоративного мистецтва та графічного дизайну, що розкриваються у сприйнятті практичних аспектів. У цьому плані слушною є думка В. Горянського, який вважає, що спеціалізація в освіті майбутніх дизайнерів формує необхідну основу для організації вивчення навколишнього світу під певним кутом зору, який не використовується в інших галузях знань і доповнює його загальну картину [30; 31]. Отже, специфічні знання з графічного дизайну, розпису та кольористики набуваються в результаті якісного структурування змісту освіти, здійснюваного в спеціалізованих змістових модулях і предметах.

Визначаючи сутність показника міцність знань з історії розпису, художньо-декоративного мистецтва та кольористики з когнітивного критерію готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності, доцільно звернути увагу на значущості прояву цієї досліджуваної якості. Глибина знань з історії етнодизайну зумовлена внутрішньою потребою майбутніх фахівців звертатися до історичного досвіду, а також інтерпретувати та прогнозувати набутий досвід у своїй професійній діяльності, трансформуючи його у сфері мотивації. У зв'язку з цим Ю. Степанян і В. Ткачук зазначають, що в діяльності майбутніх дизайнерів знання є продуктом діяльності й водночас основою діяльності, так званім регулятором. Вони справедливо зазначають, що навички та вміння є продуктом розумової діяльності, тобто засобом набуття нових теоретичних знань. Творча діяльність також ґрунтується на змістовному матеріалі знань і вмінь; емоційно-ціннісні елементи беруть участь у застосуванні знань у діяльності [128, с. 134].

Важливим показником когнітивного критерію готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких школах засобами етнодизайну є спрямованість на інтелектуальний розвиток особистості у професійній діяльності. Тому майбутні фахівці мають бути мотивовані до використання потенціалу мистецтва та дизайну, а також до пошуку можливостей

для професійного розвитку в цій галузі у формальній, неформальній і особливо інформальній освіті. Зрештою, графічні дизайнери мають зростати інтелектуально й оновлювати свої знання та навички з урахуванням українських і світових тенденцій дизайну, трендів у використанні кольорів і технік розпису тощо. У зв'язку з цим Л. Тригуб вказує на важливість таких якостей для майбутніх дизайнерів усвідомлення здобувачами вищої освіти спеціальності «Дизайн» соціальної та особистісної значущості безперервного професійного та особистісного навчання; позитивне ставлення до самоосвіти, її необхідності та мотивація до практичної діяльності; прийняття особистісного та професійного самовдосконалення, самоосвіти як цінності [133, с. 287–290].

Прагматичний критерій готовність викладачів графічного дизайну до професійної роботи в мистецьких школах з використанням методів методдизайну характеризує здатність майбутніх фахівців використовувати техніки живопису та кольорові технології в таких сферах, як виробництво, реклама та медіа. Показниками цього критерію є сформованість технічних навичок застосування етнодизайну, володіння навичками використання цифрових технологій та здатність до самооцінювання у професійній діяльності. Цей критерій визначає рівень компетентності магістра графічного дизайну застосовувати відповідні техніки етнодизайну, засоби графічного дизайну відповідно до ідеї проекту та використовувати найбільш ефективні цифрові інструменти для реалізації дизайнерських рішень, включаючи відповідні шрифтові стилі, манеру виконання тощо [158, с. 152–154].

Сформованість технічних навичок використання етнодизайну у професійній діяльності, що є показником прагматичного критерію готовності майбутніх магістрантів графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності, є мірою готовності майбутніх фахівців до використання розпису та технологій кольористики під час виконання своїх професійних обов'язків. У цьому контексті важливим є твердження О. Фурси про те, що зміст дизайн-освіти має включати елементи, які спонукають до розвитку пізнавальної, випереджувальної, конструктивної, дослідницької, оцінної, інтерактивної та

інших видів діяльності. Ці пріоритети забезпечують досягнення головних цілей: формування соціальної зрілості та особистісної автономії, адекватної освіти для забезпечення самостійності в різних сферах життя [145]. Тому формування у майбутніх викладачів графічного дизайну технічних навичок використання етнодизайну у професійній діяльності дасть їм змогу якісно реалізовувати дизайн-проекти, їх художньо-естетичну основу та вибір графічних і візуальних рішень. На думку О. Кім, у процесі використання графічного дизайну в професійній діяльності важливими є два аспекти, оскільки технічні навички здебільшого застосовуються під час реалізації дизайн-проектів [51].

Одним з основних показників *практико-академічного* критерію готовності є володіння навичками, пов'язаними з використанням цифрових технологій. Враховуючи сучасні тенденції розвитку дизайну в Україні та світі необхідність використання новітніх цифрових інструментів, які мають застосовуватися в процесі візуалізації при вирішенні дизайнерських завдань, проектів тощо, відповідні професійні вміння майбутніх фахівців формуються переважно в різних професійних видах. І. Гардабхадзе наголошує на тому, що майбутні дизайнери мають бути озброєні цифровими компетентностями. Нові форми взаємодії між дизайнерами та цифровим світом вимагають від дизайнерів набуття нових компетенцій в результаті дизайн-освіти. На зміну традиційним освітнім моделям приходять нові підходи та освітні моделі, які інтегрують теорію з практикою в реальному робочому середовищі та дають змогу дизайнерам набувати відповідних цифрових компетентностей шляхом безперервного навчання протягом усієї кар'єри [26].

Показники практичних стандартів готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких установах засобами методичного проектування, наприклад, компетентність самооцінювання у професійній діяльності, є важливими індикаторами здатності майбутніх фахівців до самооцінки та рефлексії своїх професійних знань і вмінь. Тому майбутні графічні дизайнери повинні бути готові аналізувати власні технічні навички, використовувати цифрові технології, оцінювати свій рівень професійних знань

живопису та колористичних технік у професійній діяльності та проектувати шляхи подолання навчальних втрат і прогалин у знаннях та навичках. Чеботова зазначає, що майбутнім дизайнерам необхідно мати такі якості: цілеспрямованість (здатність керуватися конкретними цілями у своїй роботі, самостійно оцінювати перспективи довгострокових проєктів, ставити цілі та виконувати складні творчі завдання), самодисципліна та наполегливість, наполегливість та ініціативність (бажання та вміння дизайнера знаходити творчі рішення проблем); самостійність (відносна незалежність особистих рішень дизайнерської роботи від зовнішніх впливів та вміння презентувати інноваційні погляди в процесі проєктування) [143, с. 159–162].

На основі цього характерного критерію та критеріїв підготовки вчителів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких школах ми визначили досліджувані рівні якості. Згідно з літературними джерелами, поняття рівень розглядається як міра якості та ступеня компетентності вчителя, що визначається сукупністю критеріїв та показників [21, с. 1223]. У визначенні, що відповідає проблемі нашого дослідження, рівень – це показник зміни сформованості готовності магістра графічного дизайну до використання розпису у професійній діяльності за визначеними критеріями та показниками, що дозволяють об'єктивно оцінити адаптований та розроблений діагностичний інструментарій.

У педагогічній теорії існують дослідження, присвячені проблемам формування професійних якостей майбутніх дизайнерів, зокрема дизайнерів-графіків. Дослідження науковців описують різні рівні сформованості певних якостей. Зокрема, Л. Саприкіна визначила критерії, показники та ознаки професійних компетентностей майбутніх дизайнерів та визначила рівні сформованості цих якостей як низький (репродуктивний), середній (реконструктивний) та високий (творчий) [123, с. 13]. Д. Руднев та А. Акименко характеризують рівень універсальної сформованості професійно значущих та особистісних якостей працівників у сфері графічного дизайну як високий, вище середнього, середній, нижче середнього та низький [119].

Для визначення показників стандартів сформованості професійної майстерності майбутніх викладачів графічного дизайну дослідили наукові надбання: Т. Шамова, О. Назаркіна, О. М'ясоєдова, М. Недбай.

На основі аналізу праць науковців було визначено три рівні готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності: *низький, середній та високий*. Охарактеризовані показники досліджуваних критеріїв якості є основою для характеристики кожного рівня.

Низький рівень готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну характеризується недостатньо сформованим ціннісно-орієнтаційним ставленням до професії графічного дизайнера та невизначеним ступенем готовності до використання етнодизайну у професійній діяльності. Майбутні фахівці не мають цілісного уявлення про дизайн як елемент національної ідентичності, не володіють належним рівнем знаннями з графічного дизайну, мистецтва та етнодизайну, не мають ґрунтовних знань з історії етнодизайну, розпису та кольористики. Здобувачі вищої освіти спеціальності «Дизайн», не готові до використання етнодизайну у професійній діяльності, характеризуються відсутністю достатньої концентрації на інтелектуальному особистісному розвитку та відсутністю систематичного формування технічних навичок та їх використання у професійній діяльності. Вони не обізнані з алгоритмами використання цифрових технологій та технік у процесі відтворення різних типів національного етнодизайну і не здатні повною мірою продемонструвати здатність до самооцінки його використання при виконанні професійних обов'язків [126, с. 25–31].

Середній рівень готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну визначається сформованою системою цінностей до професії графічного дизайнера та достатньою мотивацією до використання технологій розпису у своїй професійній діяльності. Вона визначається наступними факторами. Майбутні фахівці мають певне уявлення про етнодизайн графічний дизайн як елемент національної

ідентичності, демонструють добре сформований комплекс професійних знань у відповідній галузі спеціалізації й в більшості випадків володіють ґрунтовними та всебічними знаннями з історії етнодизайну, кольористики, художньо-декоративного мистецтва тощо. Зазвичай вони зосереджені на інтелектуальному розвитку у своїй галузі спеціалізації, особливо в практиці дизайну. Вони володіють певним набором технічних навичок і компетенцій у використанні цифрових інструментів для застосування етнодизайну у професійній діяльності та можуть оцінити власні навички застосування етнодизайну в дизайні, інженерії та інших видах діяльності [151, с. 256–260].

Високий рівень готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну визначається ціннісним ставленням до професії графічного дизайнера, чіткою готовністю використовувати етнодизайну у своїй професійній діяльності. Студент має глибоке розуміння графічного дизайну як елементу національної ідентичності та ефективно реалізує цю потребу на практиці в процесі своєї професійної діяльності. Майбутній фахівець має всебічну та систематизовану експертизу в галузі графічного дизайну та етнодизайну і демонструє міцність своїх знань з історії, культури та національних традицій та вміння застосовувати, здатністю відтворювати їх у своїй професійній діяльності. Майбутні викладачі графічного дизайну мистецьких коледжів будуть постійно оцінювати використання етнодизайну у своїй професійній діяльності та планувати можливості для саморозвитку та професійного вдосконалення з метою постійного інтелектуального самовдосконалення, систематичного розвитку технічних навичок та вміння використовувати цифрові технології для застосування етнодизайну у своїй професійній діяльності [160].

Таким чином, критерії (аксіологічний, когнітивний і практичний), рівні (низький, середній і високий) та показники, висунуті для визначення готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну, дозволяють верифікувати експеримент і

провести формувальний етап, виявити динаміку, що сприятиме підвищенню рівня досліджуваної якості.

Отже, як висновок, ми можемо схематично зобразити критерії, показники та рівні формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах (рис. 2.1.1).

Рис. 2.1.1. Критерії, показники та рівні формування готовності викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах.

2.2 Педагогічні умови формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах

Дослідження виховних умов у мистецьких закладах вищої освіти актуалізує проблему визначення виховних умов в освітньому процесі. Формування певних якостей особистості як суб'єкта навчання розглядалося у

працях провідних науковців. Поняття педагогічні умови трактується науковцями по-різному. Дослідження такої проблеми ми знайшли в працях А. Алексюка, Б. Андріївського, А. Аюрзанайна, Ю. Бабанського, О. Богданюка, О. Бражничка, Л. Даниленка, Н. Логінової, В. Матвійчука, О. Михайлишина, П. Підкасистого, О. Пономаренка, Л. Романишиної, О. Романовського, С. Сінкевича, В. Сухомлинського, Б. Чижевського, М. Ярмаченка тощо.

Необхідно узагальнити визначення понять «умови» та «педагогічні умови». Проаналізувавши сутність поняття «умови» за довідковою літературою та науковими публікаціями, можна узагальнити особливості його визначення. Згідно з ними, «умови» визначаються як необхідні обставини, що уможливають здійснення, створення, формування або сприяння чомусь [21, с. 1506]; чинник, рушійна сила або причина будь-якого процесу (Словник філософських термінів) [142, с. 578]; як філософська категорія, що відображає чинники, які спричиняють виникнення та існування речей, а також універсальний зв'язок між речами [140, с. 485]. Отже, поняття «умови» в теорії педагогіки визначається як сукупність ефективно організованих чинників для формування та розвитку певних професійних або особистісних якостей через ефективно організовані обставини.

Науковець Ю. Бабанський вважав, що ефективність навчальної діяльності залежить від умов за якими відбувається освітній процес.

Педагогічні умови які впливають на процес навчання та досягнення мети можна поділити на зовнішні та внутрішні чинники. Де зовнішні чинники це викладач та студент й освітнє середовище і правильно підібрані сучасні освітні програми, а внутрішні чинники це здібності студента, його особисті якості, отримані знання та мотивація.

Філософський енциклопедичний словник визначає «умову» як філософська категорія, що відображає універсальний зв'язок між речами та чинниками, які зумовлюють їх виникнення та існування. Наявність сприятливих умов перетворює природу речей з можливості на дійсність. У науковій літературі існують різні тлумачення поняття «умови», але ці тлумачення мають багато

спільного. У психології та педагогіці існує низка підходів до тлумачення наукової категорії «умови». Зокрема, М. Данилов розглядає поняття «умови» як сукупність соціально-педагогічних і дидактичних факторів, що впливають і керують навчально-виховним процесом і дають можливість здійснювати цей процес раціонально і відповідно до змісту предмета.

О. Романовський визначає ефективність освітньої системи як умови її реалізації. Вона визначається сукупністю різних чинників, зокрема методами навчання, змістом навчальних матеріалів, особистісними характеристиками викладача, середовищем, в якому навчаються студенти, і структурою навчального процесу в цілому.

Н. Є. Мойсейк розглядає педагогічний процес як систему. Система (від грецького *systema* – ціле, складене з частин) означає цілісність, єдність закономірно організованих і взаємопов'язаних частин. Освітній процес характеризується цілями, завданнями, змістом, методами, формами взаємодії вчителя і учнів та досягнутими результатами. Саме ці компоненти – мета, зміст, види діяльності та результати – і складають систему.

Цільові компоненти процесу включають усі цілі та завдання виховної діяльності. Вони варіюються від загальної мети всебічного і гармонійного розвитку особистості до конкретного завдання формування певних якостей та їх елементів.

Змістовий компонент відображає зміст, який вкладається як у загальну мету, так і в кожне конкретне завдання, тобто зміст, що підлягає засвоєнню.

Діяльнісний компонент включає взаємодію, співпрацю, організацію та управління процесом між викладачем і студентами.

Результативний компонент процесу характеризує прогрес у досягненні мети.

Процес навчання як система. Н. Є. Мойсеюк стверджує, що процес навчання – це складна і цілісна система, найважливішими структурними компонентами якої є цілі, стимули і мотивація, зміст, процеси і види діяльності, контроль і координація, оцінка і результати.

Методологічні засади розробки методики навчання графічного дизайну з використанням методу дизайн-проекування.

Системний підхід – це методологічний підхід, який орієнтований на аналіз процесу навчання студентів графічного дизайну засобами етнодизайну як загальної сукупності елементів з відносинами та зв'язками між ними.

Діяльнісний підхід характеризується тим, що індивідуальність формується і розвивається тільки в процесі діяльності, а навчання графічного дизайну в такій організації забезпечує студентам максимальні умови для розвитку їхніх здібностей і навичок.

Особистісний підхід – ґрунтується на тому, що первинною цінністю освітнього процесу є індивідуальність студента. Реалізація особистісного підходу ґрунтується на ідеї унікальності та неповторності особистості кожного студента і вимагає надання можливостей для розвитку та реалізації здібностей, інтересів, цілей і цінностей кожної особистості.

Аксіологічний підхід – підкреслює важливість орієнтації на цінності, які сприяють задоволенню людських потреб та відповідають індивідуальним вимогам і нормам.

Компетентнісний підхід – орієнтує освітній процес на досягнення результату – формування у студентів загальних і професійних компетентностей [8, с. 15–21].

Провівши наукові дослідження з проблем професійної підготовки майбутніх фахівців графічного дизайну та вивчивши досвід викладання етнодизайну у вищих мистецьких і технічно орієнтованих закладах вищої освіти, вдалося виявити основні принципи педагогічної та професійної підготовки. Вдалося визначити педагогічні умови, які забезпечать готовність майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності. Наукова демонстрація досліджуваних педагогічних умов формування якостей визначила ефективність моделі готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній діяльності, що є важливим з огляду на сучасні тенденції

розвитку виробництва, реклами, засобів масової інформації тощо, що забезпечує успішне формування компонентів рефлексії.

Педагогічними умовами заведено вважати сукупність організаційних (свідомо створених заходів впливу і взаємодії об'єкта освіти: зміст, методи, способи та форми навчання і виховання, програмно-методичне оснащення навчально-виховного процесу), матеріально-просторових (навчально-технічне оснащення) і психологічних умов середовища [153, с. 344–348].

На думку Н. Школяр, сутність термінологічної компетентності майбутніх дизайнерів-графіків та спроектувати модель формування цієї якості, сформувані у здобувачів вищої освіти спеціальності «дизайн» позитивне ставлення до використання майбутніми дизайнерами-графіками термінології у професійній діяльності, створити позитивне мотиваційне середовище для працівників, удосконалити освітній зміст вищої освіти відповідно до сучасних та очікуваних у майбутньому тенденцій розвитку та створити педагогічні умови для впливу на розвиток професійно важливих особистісних якостей у майбутніх дизайнерів-графіків [153, с. 344–348]. Змістом освіти спеціальності «Дизайн» можна назвати обсяг навчальної інформації при опрацюванні якої набувається певна кваліфікація. Це система знань, умінь, навичок, професійних, світоглядних і соціальних якостей особи, які мають бути сформовані під час освітнього процесу з урахуванням перспектив соціального, науково-технічного, культурного напрямку при засвоєнні яких відбувається культурно-мистецький розвиток [45, с. 321].

Узагальнений зміст освіти відображається в таких п'яти основних елементах. Вони, з урахуванням нашої інтерпретації наведені на рис. 2.2.1.

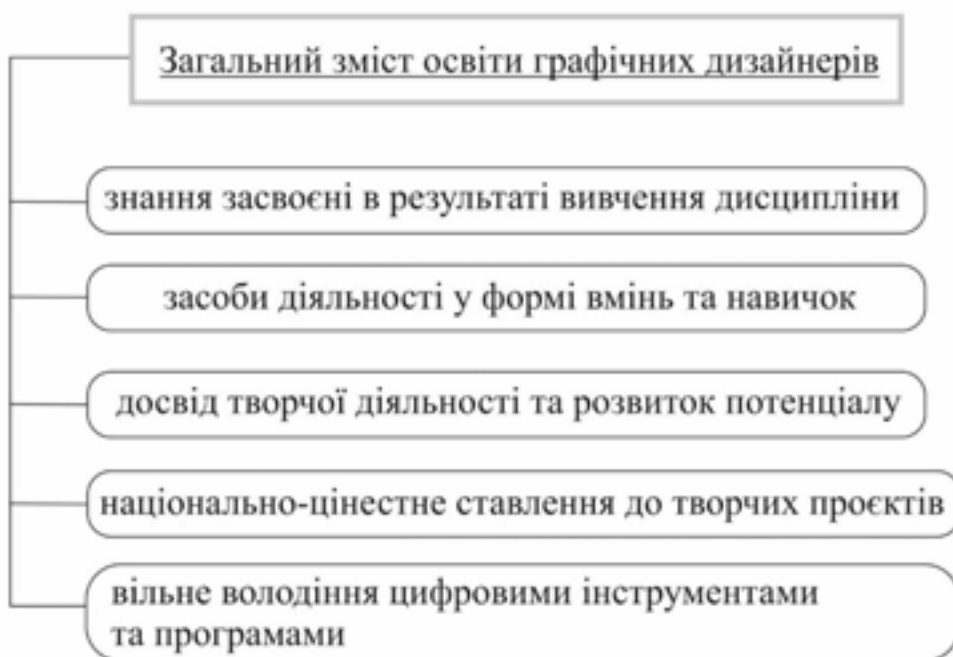

Рис. 2.2.1. Основні елементи змісту освіти графічних дизайнерів

Основні положення педагогічної літератури інформують нас про основні положення загальних принципів навчання:

- *Принцип науковості* – навчальний матеріал дисципліни має ґрунтуватися на методологічній структурі та особливостях відповідної наукової галузі знань і результатах новітніх теоретичних і практичних досліджень у галузі графічного етодизайну.

- *Принцип системності* – зміст освіти формування підготовки вчителів графічного дизайну до професійної діяльності засобами методичного проектування має відповідати принципу системності, бути структурованим і пов'язаним з попереднім досвідом та набутими знаннями студентів. Це має гарантувати цілісне сприйняття матеріалу студентами графічного дизайну.

- *Історичний принцип* – для кращого розуміння логіки навчальної програми дисципліни для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти «Етодизайн» та спеціалізації за нею важливо, щоб студенти мали знання з «Мистецтвознавства» та «Декоративно-прикладного мистецтва України».

- *Системний принцип* – знання, навички та уміння етнодизайну структуровані в систему і постійно використовуються в процесі вивчення нового матеріалу або в професійній діяльності.

- *Практичний принцип* – використовувати набуті знання та вміння з етнодизайну в професійній діяльності створюючи шедеври дизайнерського мистецтва в особисто-індивідуальному етностилі.

- *Індивідуальний принцип* – створити умови навчального процесу з урахуванням індивідуальних потреб особистості.

- *Доступність* – доступність освітнього матеріалу яка забезпечується способом викладання освітнього матеріалу, здатністю викладача подавати освітній матеріал в зрозумілій формі, використовує сучасні педагогічні освітні засоби передачі інформації [52, с. 93–97].

Спираючись на результати досліджень науковців нами запропоновані педагогічні умови забезпечення готовності майбутніх випускників графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності:

1) оновлення педагогічного контенту на основі вітчизняної та світової історії розвитку етнодизайну;

2) посилення використання практико-орієнтованих педагогічних методів у процесі вивчення етнодизайну та його застосування в графічному дизайні;

3) розробити та впровадити робочу програму навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичний посібник «Самчиківський розпис».

Першочерговою педагогічною умовою забезпечення готовності викладачів дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах є оновлення змісту освіти на засадах самоідентичності та національної історії українського образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

Метою поглибленого вивчення історії розвитку українського образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва від початків до сьогодення є формування комплексу знань про основні художні напрями, життєвий і творчий шлях видатних митців, основні регіональні типи та

особливості українського живопису, творчість сучасних майстрів українського народного мистецтва та оволодіння термінологією.

В контексті нашого дослідження підкреслюється актуалізація знань про історію розвитку етнодизайну, історико-морфологічну класифікацію кольористики, основні історичні особливості візерунків, а також формування вміння творчо застосовувати їх виразні особливості в дизайні.

В часи російсько-українського протистояння актуалізуються проблема збереження матеріальної та нематеріальної культурної спадщини українців, оскільки під час військових дій знищуються матеріальні пам'ятки, розграбовуються музейні колекції, архівні та бібліотечні фонди, гинуть носії нематеріальної культури. В таких умовах постає питання не тільки захисту української державності, але й збереження національної ідентичності, історичної пам'яті українців, культури титульної нації та національних меншин, толерантного ставлення до культурних надбань інших народів. Провідну роль у захисті мистецької спадщини займає питання її популяризації серед широкої громадськості шляхом її введення до сучасного міського простору, рецепції її візуально-образної мови до зразків типографічної продукції, естетизації предметного середовища засобами етнодизайну на основі традиційних ремесел, етнокультурних традицій шляхом їх збереження і розвитку в індивідуальній та колективній творчій діяльності митців. Фірмовий стиль та айдентика, плакатне мистецтво, ілюстрація є провідною сферою для застосування графічних форм, що можуть бути побудовані на рецепції етноорнаментальних мотивів, інтерпретації декоративних технік, усної народної творчості.

Важливою формою оновлення змісту освіти, спрямованої на забезпечення готовності майбутніх дизайнерів-графіків до використання етнодизайну у професійній діяльності, використання відеоконтенту в освітньому процесі. Відеоконтент це повноцінний та зручний інструмент для передачі ідей та освітній інформації в привабливій та зручній для студентів та викладачів формі [7].

Процес візуалізації активно вивчався в сучасних дослідженнях такими вченими, як В. О. Далінгер, Н. О. Рєзнік, Р. Арнхейм, Б. П. Ерднєв, Н. В. Бровка, А. А. Вербицький, Г. К. Селевко та Ю. М. Плотинський. Активно вивчається. Візуалізація курсу (лат. *visualis* – наочний) передбачає наочне представлення навчального матеріалу за допомогою технічних засобів. Використання візуалізації в навчальному процесі створює передумови для підвищення якості навчання, оскільки є активним процесом передачі інформаційного змісту. Візуалізація є потужним і корисним освітнім інструментом. Візуалізація навчальної інформації може вирішити низку освітніх завдань, таких як розвиток навчальної, навчально-пізнавальної діяльності, формування та розвиток критичного та візуального мислення, візуальне розпізнавання метафоричних уявлень про знання та навчальну діяльність, передача знань та розпізнавання образів, розвиток візуальної грамотності та візуальної культури [10].

В сучасному світі завдяки такій педагогічній формі освітнього процесу як візуалізація для студентів графічного дизайну відкривається великий шар інформації з історії українського етносу та декоративно-прикладного мистецтва які оцифровані з експонатів та зберігаються в музейних архівах різних регіонів України, що допомагає значно розширити кордони вивчення освітнього компонента з етнодизайну. З'являється можливість віртуально залучати до освітнього процесу видатних мистецтвознавців, істориків, археологів, митців, мисткинь, майстрів народної творчості які безпосередньо можуть ділитися освітнім матеріалом зі студентами. Спілкування з творчими особистостями виступає також і додатковою мотивацій до поглибленого вивчення національній історії мистецтв та декоративно-прикладного мистецтва України. Також використання освітнього відеоконтенту полегшує закріплення матеріалу в опануванні практичних навичок (українськими розписами) дозволяючи студенту рухатись в засвоєнні матеріалу та закріпленні практичних навичек прийнятному для нього часовому русі [15].

При поглибленому вивченні національній історії мистецтв та декоративно-прикладного мистецтва України у студентів графічного дизайну сформується уміння використання етнодизайну у своїх проектних роботах.

В. Радкевич визначає етнічну ідентичність людини як сукупність знань та уявлень про культуру, традиції, ідеали та цінності своєї етнічної групи, а також відчуття себе членом етнічної групи та місце цієї групи серед інших етнічних груп.

На думку Г. Лозко, етнічність – це культурно-історична характеристика, яка відрізняє одну етнічну групу від іншої і є основою націотворення. Уявлення про етнічну приналежність формується в індивідів на основі певного рівня освіти та культури. Ідентифікація з певною етнічною групою можлива лише тоді, коли етнічна група стає об'єктом розуміння [69].

Етнічною компетентністю особи вважають уявлення про належність до певної етнічної спільноти, а *етнотультурною компетентністю* особи вважають її здатність вільно орієнтуватися у світі значень культури свого етносу, вільно розуміти мову, «коди», «шифри», «символи» цієї етнокультури й вільно творити в даній площині тому ми пропонуємо викладання студентам графічного дизайну робочої програми навчальної дисципліни «Етнодизайн» яка містить в собі блоки: «історія мистецтва», «сучасні українські розписи», «етнодизайн в графічному дизайні».

Процес забезпечення готовності майбутніх магістрів графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності включає не лише викладання робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис», а й дисциплін «Композиція», «Історія дизайну», «Концептуальне проектування в дизайні», «Комплексний дизайн проектування», «Методика та методологія науково-дослідницької роботи та науково-педагогічної діяльності у галузі дизайну» та «Актуальні проблеми графічного дизайну», «Цифрові технології в дизайні», «Дизайн поліграфічної продукції» [16].

При оновленому змісті освіти випускники графічного дизайну мають використовувати навички етнодизайну у своїй професійній діяльності, що є невіддільною передумовою досягнення головної мети – створення дизайн продукту на національному, регіональному та суспільному рівнях, адже українське візуальне середовище – це національний код, який дозволить українському дизайну бути впізнаваним у всьому світі [174].

Другою педагогічною умовою формування у майбутніх викладачів графічного дизайну здатності використовувати етнодизайн у професійній діяльності є активізація використання практико-орієнтованих методів навчання у процесі вивчення етнодизайну та його застосування у графічному дизайні. В межах реалізації цієї педагогічної умови передбачається використання таких форм і методів навчання, як робота в педагогічних майстернях, рефлексивні виступи, виготовлення цифрового дизайну з використанням сучасних комп'ютерних технологій на основі особливостей національної спадщини, індивідуальні науково-дослідні завдання, проектна робота в групах [36, с. 21].

Інноваційна форма навчання під назвою «педагогічні майстерні» довела свою ефективність. Ця форма навчання створює необхідні умови для набуття кожним учасником нових знань і нового досвіду через самостійне або колективне відкриття.

Ми погоджуємося з Г. В. Брюхановою, що основою відкриття в майстерні в будь-якій галузі знання, в тому числі і самопізнання, є творча діяльність кожної людини, а розпізнавання законів цієї діяльності – самопізнання. Конструювання знання в майстерні можна представити наступним чином: творчий процес – творчий продукт – усвідомлення його закономірностей – співвіднесення отриманого результату з культурними результатами – модифікація своєї діяльності - новий продукт і т.д. [17].

Педагогічні майстерні заохочують учасників до взаємодії у всі аспектах. Чергування індивідуальної, групової та парної роботи сприяє обміну ідеями, знаннями та творчими відкриттями між учасниками воркшопу. Відбуватиметься

також обмін досвідом між окремими учасниками та науковцями, митцями і культурними явищами в цілому [41, с. 86–90].

Цінний результат роботи в педагогічних майстернях є співтворчість та співробітництво, а також процес збагнення істини та створення нового дизайн продукту засобами етнодизайну. Педагогічні майстерні дарують відчуття творчої свободи, діють мотивуючи на учасників освітнього процесу.

З педагогічних методів роботи майстерня наближається до дослідницьких і проблемних методів навчання.

Рефлексію під час навчальних семінарів можна розрізнати як саморефлексію та рефлексію на думку інших. Обидва види рефлексії завжди активні під час навчальних семінарів. Рефлексія є індивідуальною для кожного учасника процесу. Процес рефлексії є безперервним (Я роблю це – я усвідомлюю, відчуваю, думаю про те, що зі мною не так), і ці специфічні фази називаються проміжною та підсумковою рефлексією воркшопів.

У процесі тренінгової майстерні відбувається постійне чергування між несвідомою активністю та подальшим усвідомленням. Це наближає процес навчання до реального процесу наукового та мистецького відкриття. Таким чином, відбувається не передача готових знань, а набуття цінного досвіду різних видів розумової діяльності, в тому числі самопізнання.

У фінальних рефлексіях студенти розмірковують над своєю творчістю та дизайном, здобувають нові знання та усвідомлюють свої внутрішні зміни, «надриви», інтелектуальні та емоційні рухи. Студенти розвивають навички самосвідомості та самокорекції. Ця здатність може перерости в постійну навичку саморегуляції. Ми вважаємо, що це є цінним для формування готовності вчителів графічного дизайну до професійної роботи в мистецьких школах [22; 37; 50; 76].

При формуванні готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну потребує враховувати сучасні вимоги до створення цифрового дизайну з використанням сучасних комп'ютерних технологій на основі особливостей національної спадщини. Є потреба в володінні на гідному рівні комп'ютерними знаннями та легким

користуванням такими програмами як: Adobe Photoshop, Illustrator та InDesign, CorelDRAW, Canva.

Adobe Photoshop – багатофункціональний графічний редактор для професіоналів, який обробляє растрові зображення та має векторні інструменти.

Adobe Illustrator – векторний графічний редактор для ілюстрації та веб-дизайну.

CorelDraw – ліцензійний векторний графічний редактор, призначений для ілюстрації.

Adobe InDesign – програма для верстки та дизайну, що використовується для створення плакатів, флаєрів, брошур, журналів, газет і книг.

Canva – крос-платформний графічний редактор з платним сервісом. Він надає доступ до вбудованої бібліотеки шаблонів, стокових фотографій, векторних зображень, графіки та шрифтів.

Для програмного забезпечення графічного дизайну використовують iPad – комп'ютери для створення цифрових малюнків, деякі потужні пристрої Apple для створення креслень, наприклад Autodesk Sketchbook, Procreate, Adobe Creative Suite, 6 Master Collection, CAD, Rhinoceros, 3D [77, с. 94–96].

Основна ідея базується на практичному засвоєнні базових принципів комп'ютерного дизайну та застосуванні методичних навичок у професійній діяльності і творчому підході до створення складних дизайн-проектів з використанням комп'ютерних технологій та сучасних графічних інструментів.

Розвиток студентів-дизайнерів:

- Оволодіння принципами та прийомами використання комп'ютерних технологій для створення дизайн-проектів.

- Практичне застосування знань та навичок, отриманих в рамках курсу «Етодизайн».

- Розуміння основних принципів стилістичного узгодження різних об'єктів та елементів графічного дизайну в рамках загального проекту.

- Формування та розвиток творчого мислення засобами етодизайну.

- Вміння застосовувати загальні принципи етодизайну до комп'ютерного дизайну та враховувати вимоги проекту.

Однією з форм навчання є індивідуальне науково-дослідне завдання. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – це індивідуальне завдання навчально-дослідного та творчого характеру, що має міждисциплінарний характер і призначене для розвитку, поглиблення та узагальнення професійних компетентностей, набутих студентом під час навчання [79, с. 181–187].

Цей метод дозволяє студентам графічного дизайну проводити власні наукові дослідження в галузі методичного дизайну та демонструвати у своїй дослідницькій діяльності професійні компетентності, набуті під час навчання. Робота повинна показати рівень готовності студента до професійної діяльності.

- Ступінь оволодіння теоретичними знаннями про методичний дизайн.
- Здатність узагальнювати та аналізувати наукові джерела та фактичні дані.
- Здатність творчо використовувати сучасні методи дослідження.

В індивідуальному дослідницькому проекті студенти добровільно занурюються у світ народного мистецтва, встановлюють нові професійні зв'язки з народними майстрами, знайомляться з сучасними центрами ремесел, поєднують теоретичні елементи дослідження з практичними та висувають практичні пропозиції щодо вдосконалення різних аспектів своєї професійної діяльності відповідно до теми дослідження, діляться власним дослідженням з одногрупниками у вигляді презентації [18, с. 5–11].

У процесі забезпечення готовності викладачів графічного дизайну до використання методу проектування у професійній діяльності презентація результатів проектів, індивідуальних науково-дослідних завдань та презентацій може набувати форми міні-захисту та проходити всі етапи публічного обговорення результатів виконання практико-орієнтованих завдань. На думку Л. Саприкіної, творча навчальна діяльність здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн», навчально-дослідницька діяльність, професійна та творча підготовка фахівців, комплексна підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн», під час виконання відповідних завдань, орієнтованих на презентацію

дизайн- та методико-проектних компетентностей з презентації творчих продуктів, має здійснюватися з урахуванням окремих етапів творчого процесу, що відповідають різним складовим кінцевого продукту діяльності та забезпечують педагогічні можливості для презентації творчих продуктів [123, с. 13].

Проектна практика - проводиться з метою закріплення і поглиблення знань, отриманих студентами в процесі навчання, здобуття нових практичних навичок. На наш погляд цікавий вид проектної практики є майстер-класи від майстрів народної творчості України, участь у творчих майстерках в ремісничих осередках народної творчості, в мистецьких освітніх проєктах декоративно-прикладного спрямування.

Серед методів проєктування в етнодизайні І. Юрченко виокремлює зокрема такі методи: орнаментальний; метод формотворення ансамблю сучасних дизайн-форм на основі етнокультурних традицій із збереженням пластичних або культурно-сміслових зв'язків між предметними форм; метод інтерпретації графеми окремого етноорнаментального мотиву; метод інтерпретації декількох орнаментальних мотивів; метод інтерпретації візуальних та технологічних властивостей декоративних технік; метод інтерпретації усної народної творчості (поезії, прози, фольклору) засобами типографіки або на основі засад предметного дизайну; евристичні методи, що спрямовані на пошук взаємозв'язків етнодизайну з концепціями інших сучасних напрямів дизайну на підставі методів екстраполяції та моделювання та інш. Н. Удріс-Бородавка запропонувала об'єднати такі методи проєктування в етнодизайні як метод інтерпретації декоративних технік та метод стилізації. Дослідниця пропонує назвати цей метод стилізацією на основі інтерпретації декоративних технік і технологій народного мистецтва. З метою проєктування графічних об'єктів також можна використовувати метод наслідування форми, який застосовується для композиційного вирішення проєкту, наприклад, розмітки розміщення основних елементів постору, обкладинки, друкованої рекламної продукції, банеру для сайту. Такж Н. Удріс-Бородавка виокремлює, як І. Юрченко, метод інтерпретації

графіми окремого орнаментального мотиву, зміст цього методу зводиться до «синтезу окремих фрагментів і утворення на їхній основі нового графічного елемента з подальшим декоруванням ним проєктної площини, використання основи елемента для доповнень змістовними елементами», та «метод евристичного комбінування – перестановка елементів, що призводить до змін загальної композиції та отримання незвичних рішень»

Третьою педагогічною умовою забезпечення готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності є розробка та впровадження в професійну підготовку майбутніх фахівців робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис». Метою опанування робочої програми навчальної дисципліни «Етнодизайн» є опрацювання обсягу знань щодо змісту і структури історії українського етнодизайну від Неоліту до сучасності. Опанувати методи та засоби, графічних технік відтворення і створення орнаментальних структур та розробок об'єктів графічного дизайну на основі етнодизайну. Це досягається шляхом поглибленого опанування техніками розписів та кольористики. Вивчаючи історичний етнодизайн національної та світової художньої спадщини, розвиваючи художню культуру графічного дизайну, створюючи роботи в галузі дизайну, майбутні магістри графічного дизайну формують знання та навички, необхідні для вирішення завдань у професійній діяльності [24, с. 50–58].

Майбутні вчителі графічного дизайну набудуть загальних та фахових компетентностей з цієї дисципліни:

- Мистецтвознавча (володіння термінологією; знання історії та теорії українського декору; вміння застосовувати на практиці досвід і творчий інструментарій попередників у мистецтві та дизайні);
- Творчий проєкт (вміння застосовувати художні та творчі засоби дизайну);

- Самоосвіта (самоосвітня пізнавальна діяльність, самоорганізація, навички саморозвитку, спрямованість на розкриття власного творчого потенціалу та самореалізацію); та

- Знання (здатність самостійно здобувати та опрацьовувати інформацію з різних джерел для вирішення конкретних завдань; здатність ефективно використовувати інформаційні технології в соціальній та професійній діяльності).

Результати навчання при вивченні навчальної дисципліни «Етодизайн» конкретизуються у знаннях та вміннях майбутнього магістра графічного дизайну [20, с. 11–20].

Базовими знаннями, якими повинен оволодіти магістр графічного дизайну, є:

- Історичний розвиток українського дизайну.
- Кольорові традиції етодизайну.
- Українська символіка в українському дизайні.
- Основні закони психофізіологічного сприйняття кольору.
- Сучасні види українського живопису та їх відмінності.
- Правила етодизайну
- Етодизайн як вид дизайнерської та творчої діяльності.

Практичні навички та компетенції відповідно до інтегрованої програми за напрямом «Етодизайн» включають:

- Знання основ етодизайну;
- Вміння створювати реалістичний стиль етодизайну;
- Створення сюжету в дизайні
- Розуміти символічні властивості художньо-виражальних засобів та кольору у творчій та проектній діяльності з використанням методу дизайну;
- Ідентифікувати сучасний український живопис та вміло використовувати його в дизайн-діяльності;
- Використовувати методи та прийоми створення декоративних конструкцій;

- Розробляти об'єкти графічного дизайну з використанням українських декоративних форм та етнодизайну;

- Використовувати творчі підходи до вирішення нестандартних завдань.

Таким чином, створені нами педагогічні умови є основою для реалізації моделі формування готовності майбутніх магістрів графічного дизайну до професійної діяльності засобами етнодизайну.

2.3. Структурно-функціональна модель формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну

Радикальні зміни у вітчизняній освітній сфері характеризуються новим розумінням цілей і завдань, спрямованих на формування готовності викладачів графічного дизайну до розробки та використання методів і технологій ефективною педагогічною діяльністю. Сучасний стан професійної підготовки фахівців мистецьких спеціальностей, особливо в галузі графічного дизайну, вимагає широкого використання новітніх інноваційних технологій, зокрема засобами етнодизайну.

Актуальність та різноманітність тем, що становлять готовність майбутніх фахівців графічного дизайну використовувати засоби етнодизайну, підтверджують необхідність вивчення цієї теми відповідно до систематичних, орієнтованих на діяльнісному, особистісно-орієнтовному заснованих на здібностях, інтеграційних та інших підходів.

Різні аспекти проблеми педагогічного моделювання і створення освітніх моделей знайшли відображення у працях Н. Брюханової, Н. Корольової, С. Вітвицької, К. Гнезділової та С. Касярум, В. Ковальчук, Є. Лодатко, І. Сабатовської, С. Бобокало, А. Теплицької, Ю. Шапрана та ін.

В області педагогічної науки визнано, що одним з важливих аспектів пошуку шляхів підвищення якості процесу професійного навчання є моделювання та апробація вищевказаних умов змін в сучасному суспільстві з

урахуванням вимог художньої освіти. І, крім того, існує об'єктивна потреба в розробці структурних і функціональних моделей для формування готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності засобами етнодизайну, готових використовувати засоби етнодизайну у своїй професійній діяльності [27, с. 113–122].

Розробка структурно-функціональної моделі готовності майбутніх викладачів етнодизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності – одне із завдань нашого дисертаційного дослідження. Конструкція моделі дозволяє візуалізувати етапи та динаміку цього процесу:

- схематично відображає структурні складові процесу створення підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну;
- визначає відносини та зв'язки між усіма елементами структурно-функціональної моделі на всіх етапах навчального процесу;
- демонструє організацію, методи, засоби, форми та умови навчання освітніх технологій, які забезпечують ефективність цього процесу [35].

Поняття «модель» і «моделювання» в педагогіці мають різні тлумачення та інтерпретації. В словниках іноземних мов поняття «модель» інтерпретується як досліджуваний процес (об'єкт) і представлена в загальному вигляді [141, с. 38–48]. Варто зазначити, що С. Денисенко під моделлю розумів штучно створений об'єкт у вигляді форм, фізичних конструкцій, символічних форм і фігур. Як і досліджуваний об'єкт (або явище), вона відображає і відтворює структуру, властивості, відношення і взаємозв'язки між елементами цього об'єкта в спрощеному і некомунікативному вигляді [34, с. 79–83]. О. Баніт визначив модель як подумки створену або практично реалізовану систему, яка відображає або відтворює об'єкт дослідження, щоб можна було працювати над цим [9, с. 6–14]. Д. Кудренко розробив функціональну модель, яка дає можливість вивчити функціональні особливості конкретного процесу і визначити його значення стосовно всіх внутрішніх і зовнішніх елементів [66].

Різні аспекти проектування моделей професійної підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну В. В. Томашевський характеризує модель

професійної підготовки майбутнього фахівця графічного дизайну з умовною схемою, на якій в простішій формі показані особливості, взаємозв'язки між компонентами досліджуваного процесу, і відповідно до цієї моделі здобувачі вищої освіти спеціальності «Дизайн» можуть поетапно створювати об'єкти дизайну на основі цілісного декоративно-прикладного комплексу мистецтва в поєднанні з народними традиціями, сучасними технологіями та зразками академічного мистецтва [136]. У моделі методичної системи викладання етнодизайну майбутнім викладачам графічного дизайну на основі інформаційних технологій, ціннісно-смысловий, суб'єктивно-організаційний, на його думку, правильне функціонування методичної системи викладання етнодизайну на основі інформаційних технологій засноване на спеціально організованих заходах, тобто на органічно вивіренних педагогічних умовах [19, с. 92–97].

Підсумовуючи ці визначення, прояснімо суть структурно-функціональної моделі, яку ми розробили. Під такою моделлю розуміється зовні представлена система освіти, що включає цілі, методологічні підходи, педагогічні умови, дидактичні засоби, стандарти, показники. Тобто всебічно забезпечити ефективність процесу підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності.

У нашому дисертаційному дослідженні чітка мета побудови освітньої моделі полягає в тому, щоб майбутні викладачі графічного дизайну були готові використовувати етнодизайн як засіб формування готовності у своїй професійній діяльності та опанувати навичками деяких професійних етнічних дизайнерів (етнокультурний; еколого-натуралістичний; композиційний; цифровий; художньо-практичний; інтеграція; комунікативне представлення). Формування професійних етнодизайнерських здібностей майбутнього викладача графічного дизайну дозволяє розвивати теоретичні знання та практичні художньо-технічні навички, які закладають основу для професійного розвитку та успішної самореалізації.

Аналіз досвіду формування готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну у своїй професійній діяльності показує, що проблеми, що виникають при формуванні професійної компетентності у фахівців графічного дизайну, впливають на вибір складових розробленої нами структурно-функціональної моделі. Структурно-функціональна модель, яку ми побудували, базується на систематичному, професійному, особистісно орієнтованому та заснованому на здібностях підході. Крім того, модель містить в собі як особисті якості, якими повинен володіти майбутній фахівець графічного дизайну, так і ефективні механізми їх формування. Структурно-функціональна модель, яку ми розробили, є відкритою, інтегративною, мобільною та відповідає соціальним вимогам та індивідуальним потребам майбутніх викладачів графічного дизайну [43, с. 30–37].

Основна мета розробленої нами структурно-функціональної моделі – використовувати етнодизайн і сформувати готовність майбутніх викладачів графічного дизайну розвивати свої професійні навички етнодизайну. В результаті здобувачі вищої освіти спеціальності «Дизайн» будуть володіти художнім і творчим мисленням, будуть займатися професійною діяльністю, володіючи великими знаннями та навичками традиційних і сучасних методів етнодизайну, будуть володіти достатнім рівнем мистецтвознавчих, історичних, культурних та етнографічних знань. і використовувати як традиційні, так і інноваційні технології, матеріали, інструменти та обладнання.

Структурно-функціональна модель, призначена для формування готовності майбутнього викладача графічного дизайну виконує дві основні функції з використання засобів етнодизайну у своїй професійній діяльності: 1) переглянути всі компоненти освітньої системи, починаючи з цілей і закінчуючи результатами; 2) встановити зв'язок між цими компонентами схематично.

Ми підкреслюємо, що ефективність застосування цієї моделі залежить від правильного застосування та виконання відповідних педагогічних умов, описаних у другому підрозділі другого розділу [53, с. 778–788].

Структурно-функціональна модель підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну у своїй професійній діяльності, має чотири структурні блоки які є автономними елементами й розрізняються за окремими компонентами, але успішне здійснення діяльності з графічного дизайну вимагає від майбутніх викладачів опанування необхідними навичками та інструментами (знання, навички, здібності). Отже, вони доповнюють один одного і взаємопов'язані.

Поняття «система» активно використовується і враховується в сучасній педагогіці:

– Як цілісна модель педагогічної діяльності, яка задана в проєкті цієї діяльності і відображає певні сфери загальнопедагогічної реальності [124, с. 96–105];

– Як сукупність взаємопов'язаних дидактичних компонентів вона становить основу дидактичних підсистем, функціональність яких залежить від загальних парадигмальних тенденцій педагогіки [91, с. 110–115];

– Розглядається як цілісне дидактичне утворення, що складається із взаємопов'язаних елементів. Ці елементи складаються з п'яти ієрархічно взаємопов'язаних компонентів: цілей навчання, змісту, методів, засобів і форм організації. Всі елементи з'єднані між собою зв'язками, які утворюють цілісну і нерозривну систему [101, с. 19];

– Як взаємодія структурних (цілі, мотивація, зміст, функціонування, управління/організація, оцінка/результати) елементів [107, с. 70].

Іншими словами, система - це структура, що складається з функціональних частин, які пов'язані між собою в єдине ціле і закономірними відносинами з елементами, що складають ціле [107, с. 47].

Концептуально-цільовий блок є першим з чотирьох наведених вище блоків є цільовим блоком, який включає методологічний підхід до навчання майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності та основні принципи навчання цих фахівців в закладах вищої художньої освіти, які ми виділили.

Ми підкреслюємо, що найважливіше для вищих мистецьких навчальних закладів – це створення сприятливих умов для підготовки високопрофесійних і затребуваних фахівців з графічного дизайну. Таким чином, в основі створення структурно-функціональної моделі лежить підхід, який забезпечить успішне створення підготовки майбутнього фахівця з графічного дизайну.

Вивчаючи сучасні тенденції розвитку мистецької освіти, можна виокремити основні підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну. Розглянемо їх детальніше:

Практика показує, що методика навчання основ графічного дизайну повинна ґрунтуватись на особистісно-орієнтовному підході. Такий підхід

реалізується шляхом впровадження процесу навчання, заснованого на індивідуальних особливостях і творчих здібностях, відповідних здібностях майбутніх фахівців в народному та графічному дизайні (на основі їх професійних знань, умінь і здібностей), створення графічних проєктів з використанням індивідуальних стилів з використанням українських розписів. Брати активну участь в заходах мистецького спрямування (конкурси, фестивалі, виставки, хакатони, майстер-класи, творчі зустрічі, вебінари й т.д.) [57, с. 76–80].

Розглянемо поняття «принцип» підготовки майбутнього викладача графічного дизайну. Під *принципом* ми розуміємо початкові вимоги до професійної освіти та реалізації змістовних організаційних складових процесу освітньої взаємодії викладачів графічного дизайну та здобувачів вищої освіти, передачу та засвоєння досвіду здійснення професійної діяльності та прикладної освіти в мистецьких закладах вищої освіти. Під етнодизайном ми зрозуміємо формування професійно важливих якостей для застосування художніх виробів в професійній діяльності. Створення професійно значущих кваліфікацій для застосування засобів етнодизайну в професійній діяльності. Орієнтуючись на формування професійних здібностей викладача графічного дизайну, принцип підготовки майбутнього фахівця повинен стосуватися всіх елементів системи освіти (мета, викладача, здобувач вищої освіти, зміст, способи викладання та взаємодії) і їх взаємодії. На наш погляд, найбільш слушними принципами для побудови освітнього процесу, що формують готовність здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн» до використання засобів етнодизайну. Загальні принципи: гуманізація, демократизація, індивідуалізація, диференціація, неперервність, проактивність, компетентнісний підхід (у тому числі проектування змісту освіти); І специфічні принципи: інтеграція, розробка цілей, варіативність, орієнтація на реалізацію [59].

Давайте детальніше пояснимо зміст цих принципів.

- Принцип гуманізації – демократизація відносин між викладачем і студентом, зменшення монологів і повторення інформації в навчальних матеріалах, використання діалогу в навчальному процесі, формування творчої

особистості, розвиток ініціативи та використання активних методів навчання, що сприяють активізації пізнавальної та навчальної діяльності студентів;

- Принцип демократизації – це принцип представлення учасникам педагогічного процесу певних свобод для саморозвитку, саморегуляції, самовизначення, що дає відчуття творчої свободи та самореалізації студентам [64, с. 282–288].

- Принцип індивідуалізації – це принцип реалізується шляхом урахування індивідуально-психологічних особливостей студентів, їх матеріального забезпечення та життєвих обставин, його знань, вмінь, пізнавальну та практичну самостійність, інтереси, наполегливість, працездатність.

- Принцип диференції – це принцип полягає в адаптації освітньої програми з урахування індивідуальних можливостей кожного студента так щоб вони в повному обсязі могли опанувати знаннями та навичками, і отримували задоволення від процесу навчання.

- Принцип безперервності – принцип полягає в забезпеченні гармонійного розвитку кожної особистості, виховання в кожному студенті жагу до постійного підвищення знань.

- Принцип наступності – це принцип стосується як матеріальних, так і процедурних елементів професійної освіти. Практика показує, що тільки послідовна подача матеріалу і поступове засвоєння знань гарантує формування провідних фахівців графічного дизайну [67, с. 9-12].

- Принцип випереджального характеру та компетентнісного підходу – це Принцип прогнозування кінцевого результату опанування студентом освітньої програми та продуктивна організація навчального процесу значно посилюють міждисциплінарні та практично-прикладні аспекти підготовки до професійної діяльності. У фокусі освітнього процесу - не процес, а вимірювані освітні результати.

- Принцип інтеграції – це принцип, який забезпечує взаємозв'язок усіх компонентів навчального процесу, усіх елементів системи та зв'язків між

системами і відіграє провідну роль у розробці цілепокладання та визначенні змісту, форми і методу навчання [68, с. 7–10].

- Принцип цілеспрямованого розвитку – це принцип наполегливості в освіті який допомагає долати зовнішні та внутрішні перешкоди на шляху опанування освітньої програми.

- Принцип варіативності - це принцип (розвиток здатності обирати між різними варіантами вирішення проблеми) - розвиток в учнів здатності систематично оцінювати варіанти та приймати адекватні рішення в ситуаціях вибору.

- Принцип практичної орієнтованості – це принцип зосереджуються на кінцевому результаті втілення власних етнодизайн проєктів у життя, заснованого на розвитку творчих здібностей і здібностей, сприяє виникненню позитивного настрою і задоволеності результатами власної творчої діяльності. Цей принцип заснований на використанні методів моделювання стану професійної орієнтації [72].

Ми вважаємо, що тільки всебічне застосування підкреслених принципів забезпечить успішне включення етнодизайну в програму професійної підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну і формування їх професійних здібностей.

Таким чином, загальна мета професійної підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну, включена в освітню модель, полягає у використанні засобів етнодизайну в професійній діяльності, тому результатом практичного застосування цієї освітньої моделі має стати формування у майбутніх викладачів графічного дизайну високого рівня готовності до використання засобів етнодизайну у своїй професійній діяльності.

Дидактичний блок. Традиційна система освіти в основному базується на ідеях Йоганна Фрідріха Гербарта і характеризується поняттями управління, регламентації, правил і наказів. Згідно з Й.-Ф. Гербартом, метою освіти є формування інтелектуальних навичок, ідей, понять і теоретичних знань. Ці формальні етапи не залежать від змісту матеріалу і визначають хід освітнього

процесу. Логіку навчання Гербарт розумів як послідовність дій: пояснення, розуміння, узагальнення і застосування на практиці [74, с. 53-54].

Структура дидактичного блоку включає:

– Комплекс вибіркових і обов'язкових навчальних дисциплін: «Композиція», «Історія дизайну», «Концептуальне проєктування в дизайні», «Комплексний дизайн проєктування», «Методика та методологія науково-дослідницької роботи та науково-педагогічної діяльності у галузі дизайну» та «Актуальні проблеми графічного дизайну», «Цифрові технології в дизайні», «Дизайн поліграфічної продукції».

– Індивідуальне науково-дослідне завдання дає можливість студенту самостійно зануритись у світ народної творчості, скласти нові професійні відносини з народними майстрами, ознайомитись з сучасними ремесними осередками, поєднати елементи теоретичного дослідження та практичної складової.

– Проєктна практика – проводиться з метою закріплення і поглиблення знань, отриманих студентами в процесі навчання, здобуття нових практичних навичок. На наш погляд цікавий вид проєктної практики є майстер-класи від майстрів народної творчості України, участь у творчих майстерках в ремісничих осередках народної творчості, в мистецьких освітніх проєктах декоративно-прикладного спрямування.

– Виставкова діяльність – презентація власного етнодизайнерського стилю, знайомство з новими концепціями, стилями народної творчості; обмін досвідом, популяризація українського етнодизайну [88].

Для підвищення ефективності професійної підготовки з використання засобів етнодизайну варто об'єднати теоретичні та практичні елементи декоративно-прикладної діяльності, та інтегрувати професійні знання в єдиний освітній контент, створити синтез знань, навиків та умінь. Тому важливо використовувати комплексний підхід до професійної підготовки викладачів графічного дизайну для застосування навиків етнодизайну в професійній діяльності. Такий підхід до вибору і структурування змісту професійної

підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну дозволяє використовувати теоретичні знання як фундамент для практичних навичок. Перш за все, саме інтеграція дозволила створити модель професійного навчання майбутніх фахівців графічного дизайну використанню засобів етнодизайну, що відповідає сучасним освітнім вимогам і потребам.

Сучасні вимоги до професійної підготовки викладачів графічного дизайну до використання засобів методичного проектування вимагають застосування у навчальному процесі компетентнісного підходу. Сьогодні компетентнісна орієнтація стає однією з пріоритетних тенденцій розвитку професійної освіти, тобто одним з основних напрямів, спрямованих на забезпечення набуття майбутніми викладачами графічного дизайну певного рівня професійної компетентності під час навчання у вищих мистецьких навчальних закладах. Компетентнісний підхід полягає у підготовці фахівців, здатних розуміти і розв'язувати професійні та життєві проблеми, перетворювати соціальне середовище і власну професійну діяльність, застосовувати раніше набуті знання, творчі вміння та навички, використовувати досвід попередніх поколінь для самоперетворення. У своїй творчій діяльності використовує національні традиції. Такий підхід до навчання демонструє не лише вимоги до змісту освіти, а й те, як правильно використовувати набуті знання [90, с. 114–115].

Процесуальний елемент змісту характеризується формуванням певних умінь і навичок майбутнього дизайнера, що призводить до виникнення певних механізмів діяльності та поєднує два елементи змісту освіти способи діяльності та досвід творчої діяльності. Оволодіння цим змістом дозволяє майбутнім дизайнерам мати більш чітке уявлення про свої кар'єрні перспективи та підвищити свою конкурентоспроможність на ринку праці.

Організаційно-методичний блок, спрямований на забезпечення готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до використання засобів етнодизайну у своїй професійній діяльності, створення гармонійної взаємодії між науковими та педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти,

роботодавцями (зацікавленими сторонами), передбачає вибір відповідної організаційної форми, методів і засобів навчання [93, с. 223–229].

Для якісної організації професійної підготовки фахівців з графічного дизайну необхідно посилити акцент державних складових на всіх дисциплінах, дидактичне поєднання різних форм організації, використання традиційних та інноваційних методів навчання, що залучають здобувачів вищої освіти до самостійної, творчої та дослідницької діяльності, до командної роботи при проектуванні об'єктів дизайну. При цьому форми та методи професійного навчання є не тільки засобом перекладу знань і формування навичок, а й способом підвищення рівня етнічних дизайнерських здібностей майбутніх викладачів графічного дизайну. Крім форм і методів навчання *організаційно-методичний блок* моделі передбачає зміну діяльності викладачів графічного дизайну, що виконують функції наставників, фасилітаторів та забезпечують студентам не тільки академічні знання, а й передають свій практично-творчий досвід, створюючи умови для формування професійної діяльності майбутніх викладачів графічного дизайну, як творчих особистостей і допомагають створенню сприятливого освітнього середовища. Важливо викладати графічний дизайн засобами етнодизайну, вивчати діяльність осередків традиційної художньої майстерності, показувати на прикладі, демонструвати на практиці. Сформувати професійну готовність студентів графічного дизайну до роботи з клієнтами, роботодавцями та творчими професійними асоціаціями через зв'язок між творчістю та реальними національно центрованими потребами суспільства [96].

Форми навчання студентів графічного дизайну можна поділити на фронтальні, групові та індивідуальні.

Фронтальні форми навчання – це організація навчальної діяльності студентів, що передбачає спільну групову діяльність для досягнення навчальних цілей.

Групове навчання – це організація навчання в малих групах студентів, об'єднаних спільними освітніми цілями.

Індивідуальне навчання – це організація навчання, яка враховує індивідуальні інтелектуальні потреби студентів та умови засвоєння матеріалу.

Методика методичного проєктування забезпечує підготовку викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких установах. Ці методи мають творчо стимулювати здобувачів вищої освіти, свідомо здобувати знання та розвивати їхні професійні компетентності. Завдання майбутніх фахівців з етнодизайну - не копіювати зразки народного мистецтва, а творчо застосовувати набуті знання та навички художньої зміни, стилізації та інтерпретації. Роботи студентів вищих навчальних закладів, що спеціалізуються на дизайні, мають вирізнятися певною художньою цінністю, характеризуватися яскравою національною самобутністю, якістю виконання та соціальною корисністю. Тепер проаналізуємо основні методи професійної підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну [98].

Метод мотивації – це метод впливів, зокрема: зацікавлення, спонукання, інформування, переконання, навіювання. Метод мотивації у підготовці графічних дизайнерів до розвитку професійної кар'єри спрямовуються на спонуканні до пізнавальної активності студентів, формування позитивного ставлення до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. Такі методи ґрунтуються на використанні цікавих прикладів, парадоксальних фактів, аналогій, передбачень проблемних ситуацій.

Метод організації пізнавальної діяльності – це метод побудовано на формуванні позитивних мотивах навчання і сприяють збагаченню студентів графічного дизайну освітньою інформацією. Він охоплює : метод формування пізнавальних інтересів – навчальна дискусія, успіх в навчанні, пізнавальні ігри, дуальний досвід); метод стимулювання обо 'язку та відповідальності(виконання освітніх обов'язків, наставницький контроль за виконанням освітніх вимог) [110].

Метод навчання – це метод досягнення освітніх цілей, система послідовних і взаємопов'язаних дій, які дозволяють викладачеві графічного дизайну і здобувачам вищої освіти засвоювати зміст освіти. Існують різні

класифікації методів навчання. За джерелами інформації (вербальної, візуальної, практичної), за характером когнітивної незалежності (відтворення, часткове дослідження, дослідження, представлення проблем і т.д.)

Метод проектування – це метод діяльності, спрямований на духовний і професійний розвиток людини. Цей метод передбачає розробку та презентацію творчих проєктів на певну тему. Він не тільки дозволяє закріпити знання, отримані при вивченні інших дисциплін, а й дозволяє використовувати ці знання для створення справжнього продукту творчої діяльності [111, с. 42–46].

Вибір дизайнерських форм для проведення різних типів занять пояснюється тим, що кінцевий результат навчання етнодизайну та графічному дизайну не повинен бути простим набором набутих теоретичних знань. Студенти графічного дизайну повинні відчувати практичну значущість декоративно-прикладного мистецтва в проєктній діяльності та вміти реалізувати себе в майбутній професійній діяльності.

Метод проектування складається з декількох етапів: від зародження ідеї, розробки проєкту до реалізації задуму. Прикладом використання цього методу є участь студентів у проєкті «Самчиківський, Барський та Поліський розпис» з опануванням теоретичних та практичних знань та вмінь. На першому етапі здобувачі вищої освіти займаються дослідженням і вивченням певного стилю (наприклад, Самчиківський розпис) з використанням методів спостереження і художньої фіксації. Вивчивши особливості розпису та регіональні відмінності в певних стилях, майбутні фахівці з етнічного дизайну переходять до наступного етапу. Завдання другого етапу – скласти ескізний проєкт з урахуванням вивчених властивостей. На третьому етапі студенти реалізують власний проєкт в графічному дизайні [112].

Метод художньої фіксації – це метод розробки короткострокових і довгострокових начерків всього твору найбільш виразних декоративних мотивів різних народних шкіл мистецтва. Бажано проводити музейні експозиції, археологічні відкриття, використовуючи кращі зразки народної творчості, що зберігаються у фондах музеїв і в бібліотеках вищих навчальних закладів

мистецтв. Метод допомагає розвитку професійної пам'яті, покращують сприйняття і розуміння матеріалу майбутнього викладача графічного дизайну. Це дозволяє майбутнім викладачам графічного дизайну не тільки копіювати композиції народних майстрів, а й творчо переосмислювати, інтерпретувати, створювати оригінальні твори мистецтва на основі матеріалів, які вони бачили та аналізували.

Методи дослідження та експериментів – це метод згідно з дослідженням, цей метод дозволяє здобувачам вищої освіти спеціальності «Дизайн» навчитися розв'язувати проблеми самостійно, розвивати критичне та творче мислення, дослідницьку поведінку, наукове мислення, альтернативні навички та перевіряти результати [168, с. 2668-2677], що допомагає стимулювати його розвиток.

Метод моделювання ситуацій – це метод професійної орієнтації який дозволяє використовувати такі завдання, які дозволяють здобувачам вищої освіти аналізувати, як досягти поставлених цілей, створювати уявні продукти, конфігурації, вирішувати типові й нетипові ситуації. При роботі з проектом рекомендується використовувати описані методи.

Методи контролю та самоконтролю – це методи контролю, які спрямовані на перевірку рівня засвоєння студентами знань та формування вмінь і навичок. Методи самоконтролю спрямовані на те, щоб дати можливість студентам свідомо організувати та вдосконалювати власну навчальну діяльність, а також розвивати вміння запобігати помилкам і помилкам.

Оцінно-результативний блок являє собою оцінку ефективності, яка представляє критерії та рівень підготовки майбутнього викладача графічного дизайну, дає самооцінку діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн» в обраній області творчої діяльності, демонструє використання засобів етнічного дизайну в їх професійній діяльності. Це обов'язковий компонент навчання і дозволяє міркувати. Критерії, показники та рівень підготовки майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну у своїй професійній діяльності детально викладені у перших двох підрозділів другої частини дисертації [120].

Результати досліджень показують, що майбутнім викладачам графічного дизайну необхідно пройти додатково обрану робочу програму навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн». Важлива місія цього спеціального курсу – відродити культурну модель національного дизайну, засновану на традиціях українського декоративно-прикладного мистецтва, головна мета – вивчення та засвоєння здобувачами вищої освіти спеціальності «Графічний дизайн» теоретичних знань з історії розвитку регіонального декоративно-прикладного мистецтва, художнього оформлення виробів мистецтва, історії розвитку етнодизайну, українських народних традицій, різних аспектів України при створенні власних художніх творів. Формування навичок аналізу, систематизації та обробки досвіду народних промислів та синтезувати їх надбання в графічному дизайні.

Формування професійної компетенції викладача графічного дизайну вимагає поєднання теоретичних, графічних і практичних елементів підготовки до професійної діяльності. Водночас під час теоретичної підготовки студенти набувають досвіду в історії етнодизайну, беруть участь у вивченні тем, пов'язаних з перспективами розвитку українського графічного мистецтва (особливості графічного мистецтва, декорування, колір, форма). Знайомляться зі стилями українських розписів які використовуються при виготовленні етнічних виробів з урахуванням традицій основних регіональних центрів народних ремесел [122, с. 261–262].

З метою розвитку творчого потенціалу майбутніх викладачів графічного дизайну в рамках вивчення навчальної дисципліни «Методика проектування» пропонуються наступні завдання:

- Аналіз природно-історичних етапів розвитку українського народного мистецтва (розпису);
- Вивчення особливостей та структури етнодизайну в Україні;
- Етнодизайн в напрямку проектно-творчої діяльності;
- Формування загального уявлення про художньо-естетичні, символічні та формотворчі якості кольору в українському етнодизайні;

- набуття практичних навичок створення декоративних композицій різної складності з використанням кольорової гармонії природних форм, символіки та кольорової специфіки етнодизайну;

- оволодіння методами та прийомами створення декоративних конструкцій;

- набуття навичок роботи з теоретичними та візуальними матеріалами (наприклад, репродукціями, ескізами, малюнками, виконаними під час вивчення предметної області);

- формування аналітичних, проектних та творчих компетентностей для графічного відтворення історичних матеріалів у дизайні та створення оригінальних розробок з використанням декоративних форм та етнічних мотивів українського дизайну.

Завдяки запропонованій робочій програмі навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис» можуть всебічно застосувати свої відповідні спеціалізовані знання, Зрештою, графічний дизайн – це особливий вид декоративного мистецтва, який поєднує в собі досягнення різних галузей дизайну, технологій та ергономіки в процесі художнього проектування, прагнучи створити як естетично досконалі, так і високоякісні товари масового споживання та індивідуальні твори мистецтва.

Висновок до другого розділу

У результаті аналізу результатів діяльності науковців було визначено такі критерії (аксіологічний, когнітивний і прагматичний) та показники готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності.

Аксіологічним критерієм готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності є ступінь вмотивованості та зосередженості майбутнього фахівця на опануванні техніками розпису та колориту, а також ступінь функціонування фахівця у певних сферах виробництва, медіа тощо.

Когнітивний критерій готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності дозволяє їм системно опанувати теорією і практикою в процесі виконання професійних функцій дизайнера-графіка під час виробничої та дизайнерської роботи.

Прагматичний критерій готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності характеризує вміння майбутніх фахівців використовувати техніки розпису, навички кольористики в таких сферах, як виробництво, реклама та медіа.

На основі аналізу праць науковців було визначено три рівні готовності майбутніх магістрів графічного дизайну, які використовують методдизайн у своїй професійній діяльності: низький, середній та високий. В основу характеристики кожного рівня покладено характерні показники досліджуваних критеріїв якості.

Низький рівень готовності майбутніх дизайнерів-графіків до використання етнодизайну у професійній діяльності характеризується слабким ціннісно-орієнтаційним ставленням до професії дизайнера-графіка та невизначеним ступенем готовності до використання етнодизайну у професійній діяльності.

Середній рівень готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну до професійної діяльності визначається сформованістю ціннісного ставлення до

професії графічного дизайнера та достатнім рівнем мотивації до використання технік кольору та живопису у професійній діяльності.

Високий рівень. Виражена ціннісна орієнтація на професію графічного дизайнера та чітка мотивація до використання етнодизайну у професійній діяльності. Абітурієнт має глибоке розуміння графічного дизайну як елементу національної ідентичності та ефективно застосовує його у своїй професійній діяльності.

Спираючись на результати досліджень науковців, враховуючи специфіку змісту досліджень щодо потенційного застосування етнодизайну у професійній діяльності, продемонструвати педагогічні умови забезпечення готовності майбутніх випускників графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності:

1) оновлення педагогічного контенту на основі вітчизняної та світової історії розвитку етнодизайну;

2) посилення використання практико-орієнтованих педагогічних методів у процесі вивчення етнодизайну та його застосування в графічному дизайні;

3) розробці та впровадженні робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис»

Структурно-функціональна модель формування готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну складається з чотирьох блоків, а саме:

Концептуально – цільовий блок (визначення мети освітнього процесу, особливостей методичного підходу, основних принципів освітньої діяльності студентів графічного дизайну)

Дидактичний блок (організаційні форми та способи професійної підготовки; комплекс вибіркового і обов'язкового навчальних дисциплін, індивідуальне науково-дослідне завдання, проектна практика, виставкова діяльність)

Операційно-процесуальний блок (побудован на впроваджені методи мотивації, організаційно-пізнавальної діяльності, навчання, проектування, худ.фіксації, дослідження й експериментів, перевірки та самоперевірки)

Оцінно-результативний блок це аналіз результатів діяльності визначив критерії (аксіологічний, когнітивний і прагматичний) та показники готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності.

Ключові положення другого розділу дисертації відображено в таких публікаціях:

1. Шкіринець В., І Котяш І., Васкевич О. Сучасні інструменти мотивації педагогів до формування професійної компетентності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич: ДДПУ, 2021. Вип 46, том 2,. с. 198–206. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-2-32>

2. Пономаренко В.В., Васкевич О.Є. Педагогічний компонент у навчанні напряму «Дизайн». *Інноваційна педагогіка*. Одеса: ПНДІЕІ, 2021. Вип. 41. С. 23–27. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/41/2.4>

3. Васкевич О. Є. Підготовка майбутніх вчителів графічного дизайну до застосування Самчиківського живопису у професійній діяльності. *Наукові інновації та передові технології*. Київ, 2024. Вип. 2(30). С. 1004–1012. DOI:<http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/9066/9113>

4. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Вісник науки та освіти*. Київ, 2024. Вип. 6 (24). С. 526–536. DOI:[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6\(24\)-526-536](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6(24)-526-536)

Статті в інших виданнях:

1. Kostiuk, O., Vaskevych, O., Zlenko, N., Savitska, O., Mykhailova, R., & Gorbatiuk, T. The Philosophy of Design in the Innovation Space of the Postmodern World: Consciousness of Cultural Practices. *Postmodern Openings*. 2022. Vol. 13 No.1. P. 170–185. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.1/390>

6. Zhukova, H., Vashevich, O., Patlaichuk, O., Shvets, T., Torchynska, N., & Maidaniuk, I. Dialogue in the Philosophical and Educational Postmodern View. *Postmodern Openings*. 2022. Vol.13 No.22. P. 303–320. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.2/455>

Наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Васкевич О. Є. Освітня інновація: змішана форма навчання для підвищення компетентності сучасних педагогів. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Слав'янск, 07-08 жовтня 2020 р.) Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». С. 211–213. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16400/1/Turko_korektsia_movlennia.pdf

5. Васкевич О. Є. Основні аспекти сучасних інноваційних підходів у навчання студентів напряму «Дизайн». *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи*: матеріали XI Міжнародної науково – практичної конференції (м. Хмельницький, 25–26 листопада 2021 р.). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 253–254. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728855/1/Матеріали_конференції_2021.pdf

6. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства. Науковий мультимедійний журнал «Креативний простір», № 20*: матеріали наук. онлайн конф. (Харків, 12–14 липня 2024 р.) Науково-практична конференція, Харків: СГ НТМ «Науковий курс». 2024. С. 31. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/sgv-49.pdf>

РОЗДІЛ III.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ ЗАСОБАМИ ЕТНОДИЗАЙНУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МИСТЕЦЬКИХ КОЛЕДЖАХ

3.1. Організація і хід констатувального етапу дослідно-експериментальної роботи

Дослідження проводилося в чотири етапи. *Теоретико-аналітичний етап* (2019–2020 рр.) – вивчення філософської, педагогічної, психологічної, технологічної та мистецтвознавчої літератури з досліджуваної проблеми; системний аналіз інноваційного педагогічного досвіду підготовки формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну; актуалізація окресленої проблеми, формулювання робочої гіпотези; конкретизація мети та визначення завдань; розроблення методики теоретичного й експериментального дослідження та добір його методів, а також критеріїв і показників сформованості готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності.

Діагностично-пошуковий етап (2020–2021 рр.) – аналіз компонентів професійної підготовки та особистісного формування професійної готовності викладачів графічного дизайну; дослідно-експериментальна перевірка особливостей і стану підготовки викладачів графічних дизайнерів в мистецьких закладах вищої освіти; доведення системи професійної підготовки студентів-графіків та розроблення структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх викладачів графічного дизайнера; окреслення педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх викладачів графічного дизайну в мистецьких установах; створення робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис»;

Для дослідження рівня готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну було використано адаптований та розроблений інструментарій, виявлено 298 студентів (майбутніх викладачів графічного дизайну) та визначено спеціальності 022 «Дизайн» у вищих мистецьких навчальних закладах, проаналізовано їх навчальні плани.

На сьогодні підготовка майбутніх графічних дизайнерів здійснюється на різних теоретико-методичних засадах у Харківській державній академії дизайну і мистецтва, Львівській академії мистецтва, Національній академії образотворчого мистецтва та архітектури, Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука (далі – КДАДПМД ім. М. Бойчука), Національному університеті технологій і дизайну (далі – КНУТД), Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв (далі – НАКККіМ), Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка та ін. [9, с. 81]. КДАДПМД ім. М. Бойчука реалізує підготовку першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «Графічний дизайн», «Дизайн середовища», «Промисловий дизайн» та другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП «Дизайн». Підготовка здобувачів вищої освіти за ОП «Графічний дизайн» відбувається шляхом засвоєння таких освітніх компонентів, як «Дизайн та художнє оформлення книги», «Фірмовий стиль та айдентика», «Дизайн подарункових видань. Календар», «Дизайн паковань», «Історія дизайну», «Ілюстрація в дизайні», «Орнамент в дизайні», «Дизайн власного бренду» тощо. Підготовка здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні забезпечується через вивчення обов'язкових освітніх компонентів («Комплексне дизайн-проекування», «Концептуальне проектування», «Скетчинг», «Дипломне проектування» та ін.) та вибірових («Актуальні проблеми графічного дизайну», «Цифрові технології в дизайні», «Дизайн поліграфічної продукції»).

Відповідно до Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 022 «Дизайн», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України

№1391 від 13.12.2018 р., освітні компоненти повинні забезпечити такі загальні та спеціальні (фахові компетенції): здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметного середовища, його місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 9); здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності (СК-5).

Після вивчення названих вище предметів здобувачі повинні володіти такими програмними результатами навчання: використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження (ПРН 14), застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики (ПРН 15). У ВНЗ України з метою вироблення цих компетенцій та досягнення результатів навчання було запроваджено низку дисциплін, серед яких «Теорія стилеутворення та історія етнодизайну» (Київський столичний університет імені Бориса Грінченка), «Етнодизайн» (НАКККіМ, Дрогобицький державний педагогічний університет імені І. Франка), «Теорія та історія етнодизайну» (КНУТД).

Експериментальна робота мала два етапи: констатувальний та формувальний.

Мета емпіричного дослідження – визначити рівень готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну за визначеними критеріями, показниками і рівнями та апробувати модель. Описано результати використання діагностичного інструментарію для визначення рівня готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

Для аналізу ступеня готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну було використано методику „Розуміння цінностей”, що полягає у виявленні рівня розуміння цінностей досліджуваними. Респондентам пропонується анкета, яка містить три групи завдань, що стосуються змісту цінностей. де індикатором виступають цінності професії графічного дизайнера. За результатами методики студенти графічного дизайну були розподілені за типами професійних цінностей: соціально значущі ціннісні орієнтації (СЗЦ) – 13 осіб, орієнтації, пов’язані зі змістом роботи (З) – 21 особа, досягненням статусу (ЗС) – 26 осіб, спрямовані на результат роботи (РР) – 11 осіб, пов’язані з можливістю особистісного розвитку в процесі професійної діяльності (ОР) – 27 осіб, самоствердженням (СС) – 31 особа, умовами праці (УП) – 93 особи. За рівнями, що визначають тип цінностей, майбутні викладачі графічного дизайну показали такі рівні: високий – 35 (11,8%), середній – 75 (25,2%), низький – 188 (63%), що свідчить про те, що цінності, пов’язані з професією, дизайном на національному, регіональному та інших рівнях, перебувають переважно на низькому рівні, у відриві від їх загальної значущості в розвитку (Рис. 3.1.1).

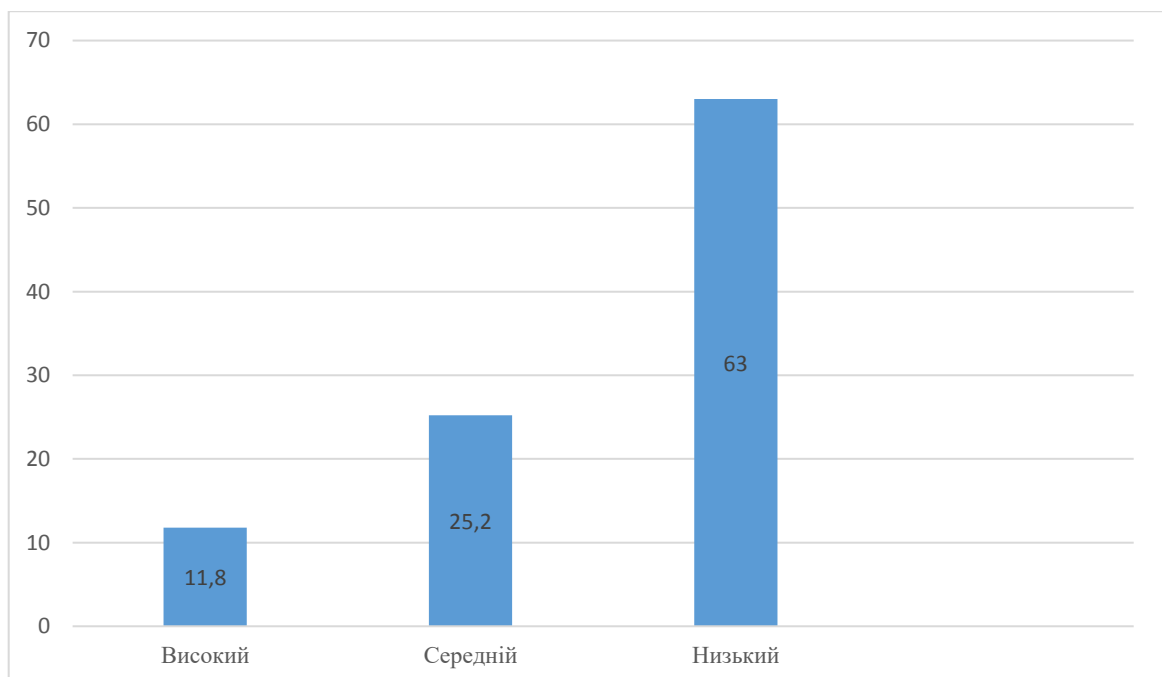

Рис. 3.1.1 Рівні за типами цінностей майбутніх викладачів графічного дизайну

Для визначення рівня осьових критеріїв оцінювання готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну через показник мотивація засобами етнодизайну у професійній діяльності було розроблено авторський метод розподілу цінностей. Студенти мали висловити своє ставлення до необхідності володіти вміннями відтворювати техніки українського розпису у своїй професійній діяльності. Мотивацією для використання етнодизайну у професійній діяльності було запропоновано наступний рейтинг: «Етнодизайн – це важлива професійна навичка, яку потрібно вивчати»; «Як графічний дизайнер, я повинен вміти відтворювати історичну українську традицію розпису»; «Дизайн розписів – це прогресивна сфера діяльності графічного дизайнера»; «Важливо вивчати традиції етнодизайну рідної країни»; «Уміння володіти мистецтвом дизайну робить з тебе справжнього професіонала»; «Вивчення традицій етнодизайну інших країн допомагає стати професіоналом».

Результати рейтингу показали, наскільки учасники готові застосовувати український розпис у своїй професійній діяльності. Відповіді 298 респондентів на запитання методики показали, що рівень сформованості осьового критерію за показником готовність використовувати етнодизайн у професійній діяльності є високим – 40 (13,47%), середнім – 80 (26,8%) та низьким – 178 (59,73%) (Рис. 3.1.2).

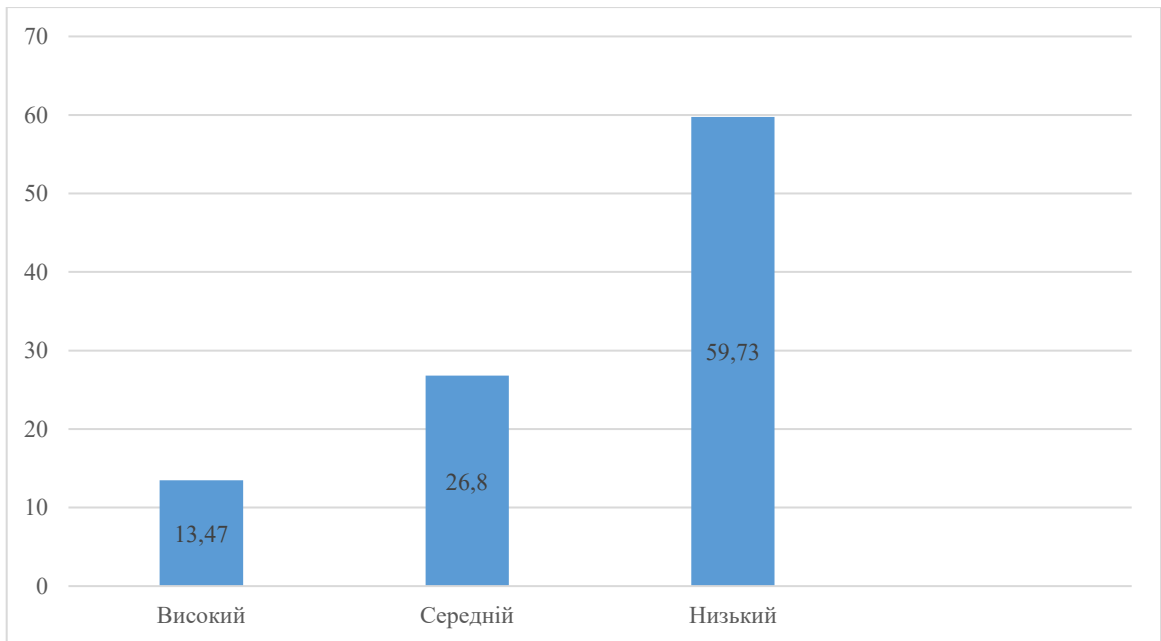

Рис. 3.1.2 Рівні сформованості осьового критерію за показником готовність використовувати етнодизайн у професійній діяльності.

Для визначення рівня розуміння етнодизайну в графічному дизайні як чинника національної ідентичності, що є показником готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну, було розроблено анкету з відкритими запитаннями. Респондентам було запропоновано відповісти на такі запитання: «Чи вважаєте ви, що дизайн має національні особливості», «Чи важливо графічному дизайнеру знати історію розвитку етнодизайну своїй країні», «Чи важливо вам знати історію та традиції закордонного етнодизайну», «Чи володієте ви знаннями про національний етнодизайн», «Скільки сучасних українських розписів ви знаєте?? Чи володієте технологією відтворення скількох розписів?», «Чи вважаєте ви за потрібне відроджувати історично сформовані традиції дизайну в Україні?», «Чи бачите ви розвиток комерційної привабливості дизайну з українською авдентикою?», «Чи доречно сьогодні використовувати національний етнодизайн у виробництві та медіа?», «Чи бачите ви популяризацію українського дизайну в графічному дизайні на закордонних ринках?» «Чи володієте ви навичками застосування національного етнодизайну у своїй професійній діяльності?», «Чи хотіли б ви навчатися у майстрів народної

творчості України?», «Чи є у вас потреба в саморозвитку з метою опанування потенціалом національного етнодизайну?». Респонденти розподілилися за рівнем відповідей: високий – 36 (12%), середній – 91 (30,5%) і низький – 171 (57,4%) (Рис. 3.1.3).

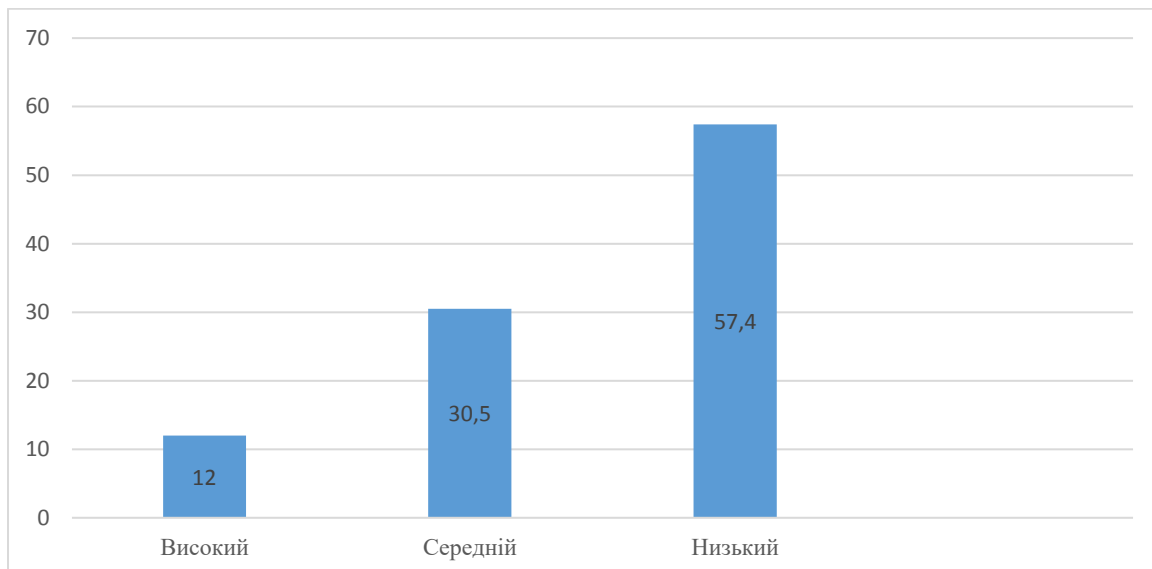

Рис. 3.1.3 Рівні розуміння графічного дизайну як чинника національної ідентичності

На констатувальному етапі експерименту діагностика всіх осей готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійній діяльності засобами етнодизайну показала, що майбутні викладачі графічного дизайну перебувають на низькому (68%), високому (4%) та середньому (28%) рівнях (Рис. 3.1.4). Результати дослідження виглядають наступним чином.

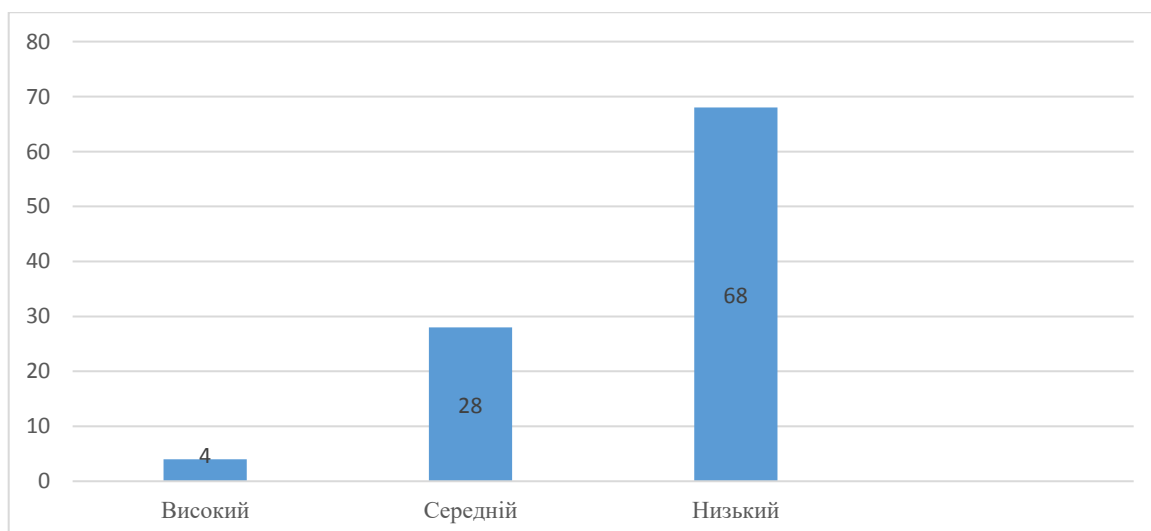

Рис. 3.1.4 Результати діагностики всіх осей готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

Для діагностики рівня сформованості когнітивних стандартів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності була впроваджена анкета відкрито типу за критерієм володіння професійними знаннями з етнодизайну. Мета запропонованого анкетування плягала в обґрунтовані відповіді запитання:

- визначити сутність поняття етнодизайну;
- схарактеризувати особливості використання етнодизайну; ;
- описати особливості регіональних розписів;
- узагальнити особливості використання етнодизайну в професійній діяльності графічних дизайнерів;

Підсумком відповідей студентів графічного дизайну за когнітивним критерієм наявності фахових знань з етнодизайну засвідчив переважну низьку частку (77,63%). Також були незначні частки високого (3,37%) та середнього (19%) респондентів (Рис. 3.1.5).

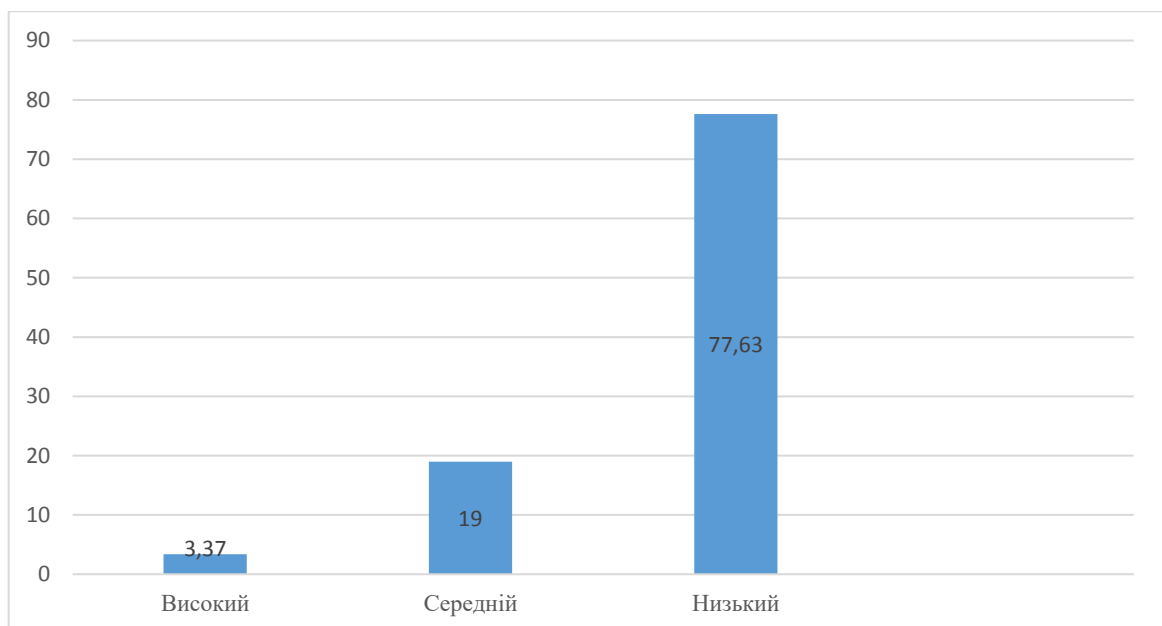

Рис. 3.1.5 Рівні за когнітивним критерієм наявності фахових знань з етнодизайну у студентів графічного дизайну.

З метою діагностики рівня сформованості когнітивних стандартів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну було впровадження опитувальника за показником спрямованості на саморозвиток використання українських розписів у професійній діяльності. За результатами діагностики, проведеної за визначеними критеріями, 196 (65,8%) майбутніх викладачів графічного дизайну перебувають на низькому, 58 (19,5%) – на середньому та 44 (14,8%) - на високих рівнях (Рис. 3.1.6).

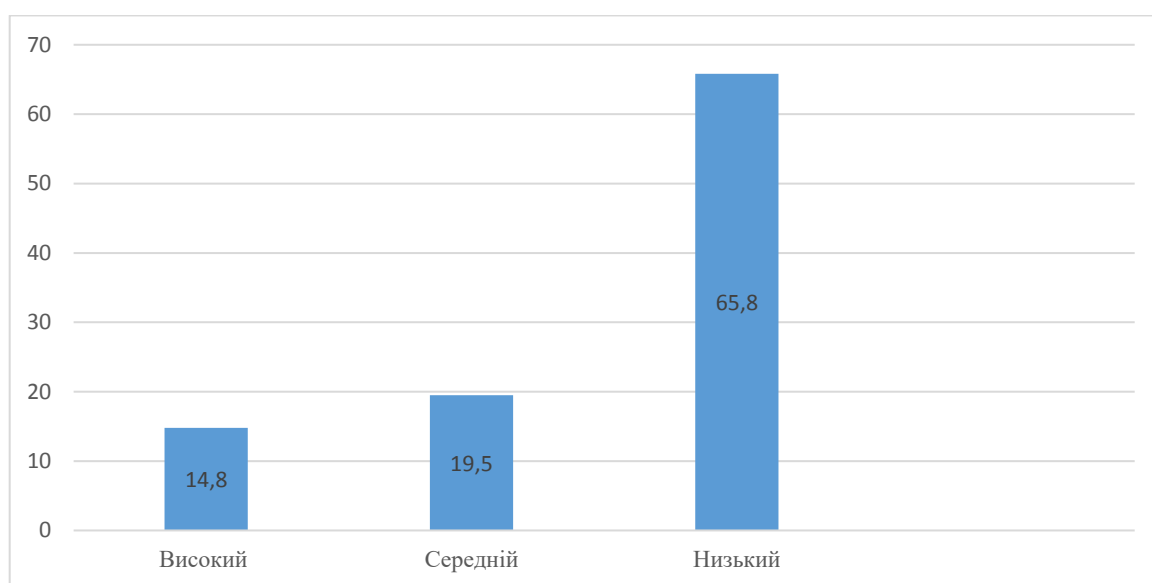

Рис. 3.1.6 Рівні сформованості когнітивних стандартів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну

На констатувальному етапі експерименту результати діагностики всіх показників сформованості когнітивних стандартів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності показали, що майбутні фахівці мають низький рівень (70%), високий рівень (10%) та середній рівень (20%) (Рис. 3.1.7).

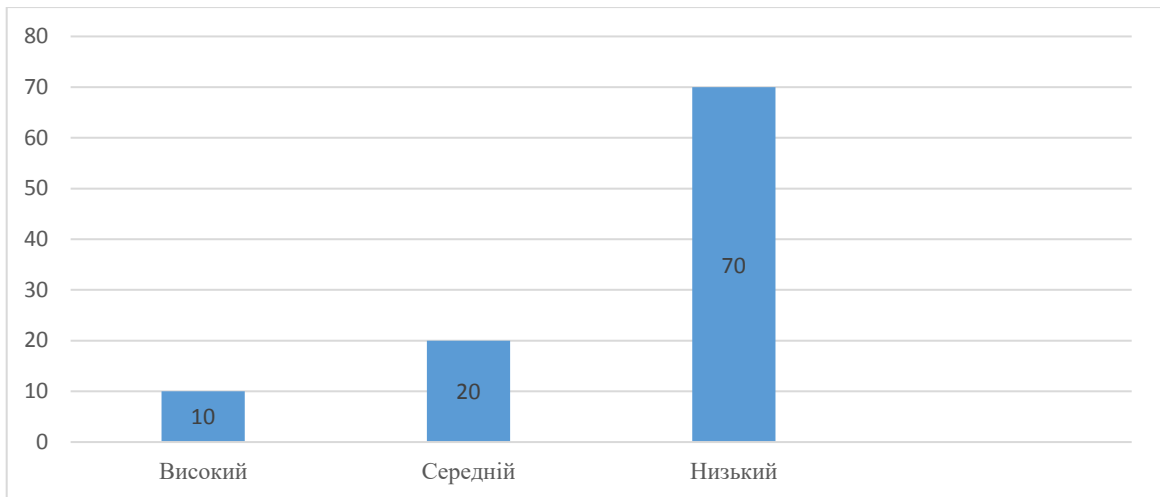

Рис. 3.1.7 Результати діагностики всіх показників сформованості когнітивних стандартів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну.

Для діагностики сформованості показника практичного критерію готовності майбутніх викладачів з графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну було запропоновано виконати завдання. Суть завдання полягала у створенні плаката з використанням самчиківського розпису. Критеріями оцінювання завдання були: володіння технікою самчиківського розпису, дотримання всіх стилістичних та кольорових правил розпису, гармонійне використання композиційних засобів у побудові графічної композиції. Результати виконання завдання з використанням самчиківського розпису показали, що більшість майбутніх фахівців мають низький 188 (63%) та середній 82 (27,5%) рівень, високий – 28 (3,4%) (Рис. 3.1.8).

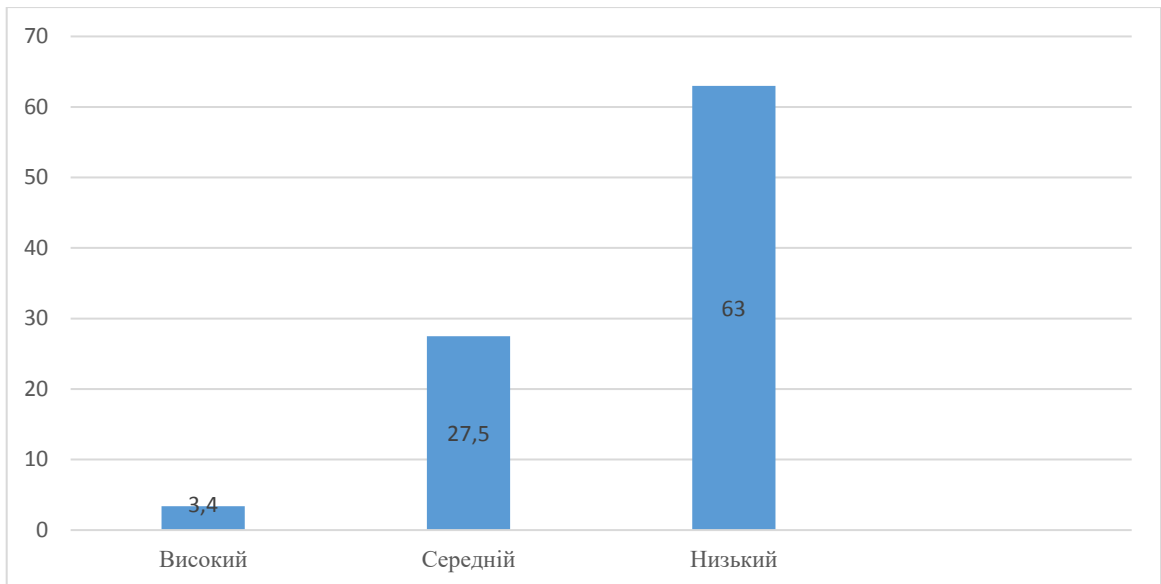

Рис. 3.1.8 Рівень сформованості практичних навиків використання етнодизайну в професійній діяльності на основі самчиківського розпису.

Для розуміння рівнів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну було запропоновано завдання з використання цифрових технологій в графічних редакторах на вибір студентів. Суть завдання полягала у створенні за допомогою графічних редакторів мерчів для текстильних виробів з використанням самчиківського розпису. Результати виконання завдання виявили, що більшість студентів перебуває на низькому рівні – 194 (65%), частина на середньому рівні – 74 (24,8%) невеликий відсоток студентів перебуває на високому рівні – 30 (10%) (Рис. 3.1.9).

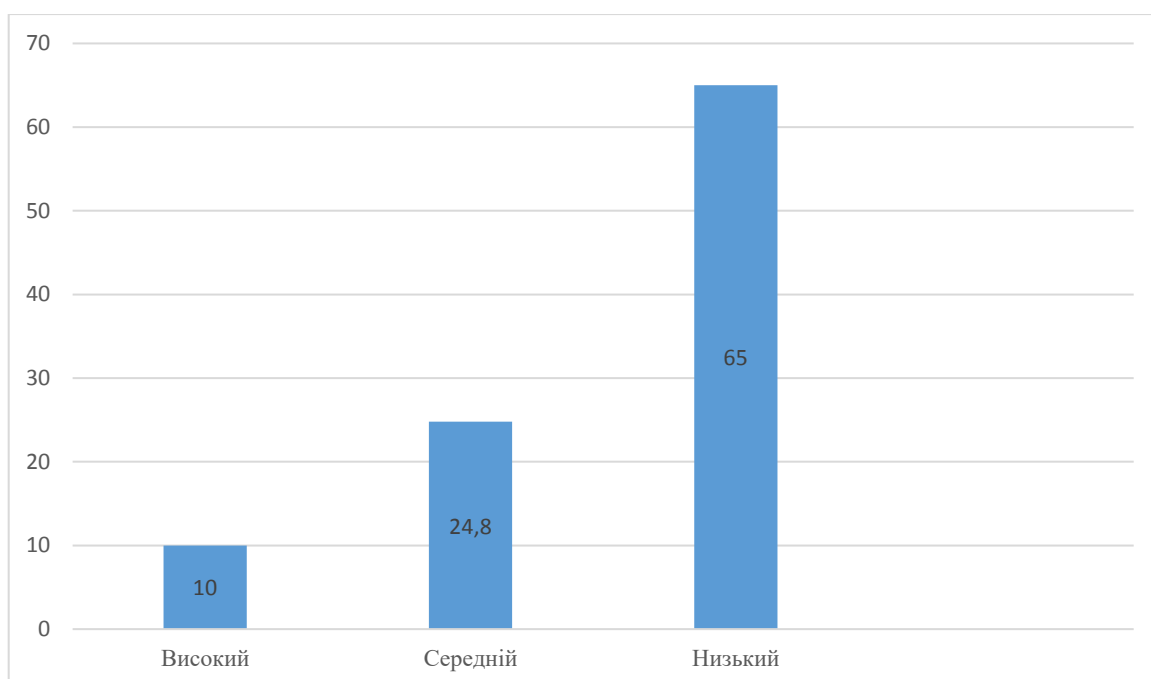

Рис. 3.1.9 Рівні готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну по використанню цифрових технологій та графічних редакторів.

Завдяки діагностувальним засобам можемо підвести підсумки всіх показників сформованості прагматичних стандартів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну.

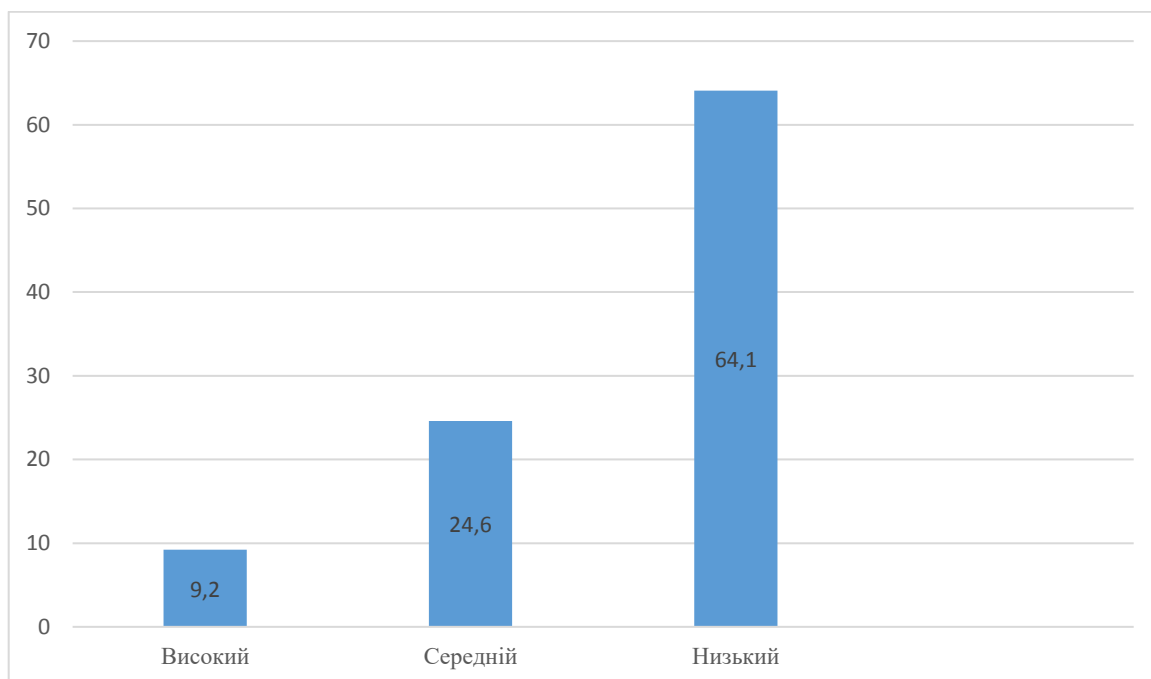

Рис. 3.1.10 Показники сформованості всіх прагматичних стандартів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну.

Підсумком результатів оцінки визначення готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності було отримано такі результати: 8,52% респондентів визначили високий, 24,3% – середній та 66,5% – низький рівні.

Результати представлено в таблиці 3.1.1.

Таблиця 3.1.1

Рівні готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності на констатувальному етапі експерименту (n = 298)

Критерії	Показники	Рівні		
		Високий	Середній	Низький
Аксіологічні	1 показник	5%	25%	70%
	2 показник	2%	26%	72%
	3 показник	12%	34%	54%
	Всього	6,3%	28,3%	65,3%
Когнітивний	1 показник	3,37%	19%	77,63%
	2 показник	12,08%	21,48%	66,44%
	3 показник	14,8%	19,5%	65,8%
	Всього	10,08%	20%	70%
Праксеологічні	1 показник	3,4%	27,5%	63%
	2 показник	10%	24,8%	65%
	3 показник	14,1%	21,5%	64,4%
	Всього	9,2%	24,6%	64,1%
Всього у середньому		8,52%	24,3%	66,5%

Проаналізувавши дані таблиці ми побудували діаграму для наочного відображення, що відсотки низького рівня значно вищі за відсотки високого та середнього рівнів в досліджуваній вибірці (n = 298).

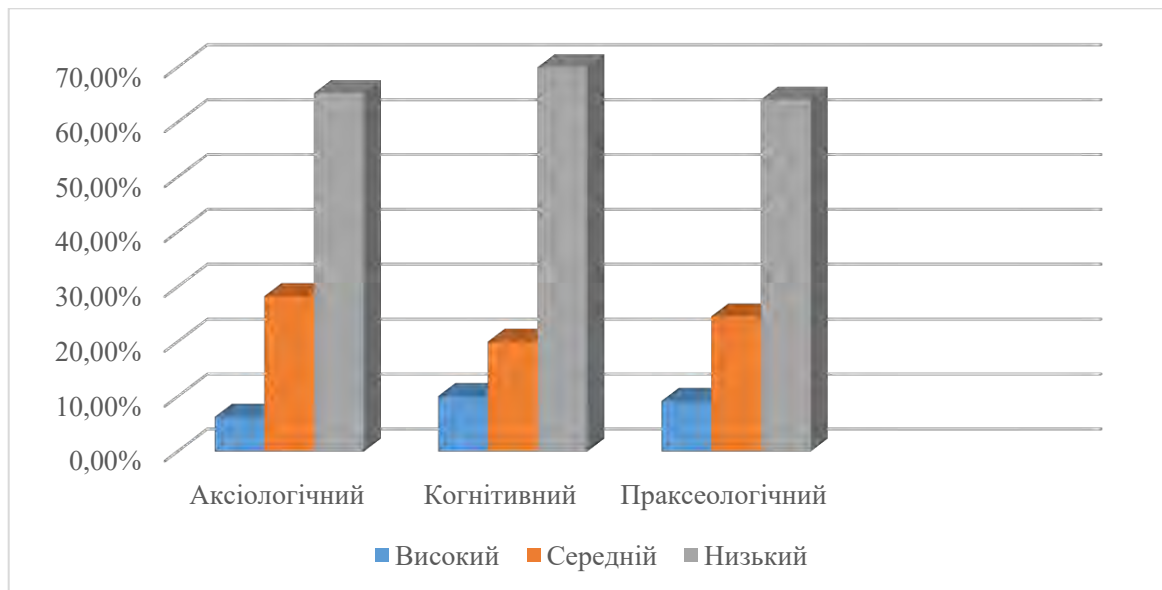

Рис. 3.1.11. Діаграма рівнів готовності студентів графічного дизайну на констатувальному етапі експерименту (n = 298).

Завдяки проведеним діагностичним засобам ми перевірили готовність майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

На констатувальному етапі експерименту було проаналізовано навчальні програми з етнодизайну та графічного дизайну у закладах вищої мистецької освіти. Підтвержено, що для формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну потрібно впровадити в освітній процес робочу програму навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис».

3.2. Аналіз результатів дослідження формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну

Аксіологічний	1 показник	9	26	127	7	11	118
		5,6%	16%	78,4%	5,1%	8%	86,8%
	2 показник	8	28	126	2	9	125
		4,9%	17,3%	77,8%	1,5%	6,6%	91,9%
	3 показник	9	32	121	4	13	119
		5,6%	20%	74,7%	2,9%	9,6%	87,5%
Всього	10	27	125	4	11	121	
	6,2%	17,8%	77%	3,2%	8%	88,7%	
Когнітивний	1 показник	17	16	129	1	9	126
		10,5%	9,9%	79,6%	0,7%	6,6%	92,6%
	2 показник	9	27	126	4	8	124
		5,6%	16,7%	77,7%	2,94%	5,88%	91,2%
	3 показник	8	33	121	5	9	122
		4,9%	20,4%	74,7%	3,7%	6,6%	89,7%
Всього	12	25	125	3	9	124	
	7%	15,7%	77%	2,4%	6,36%	91,2%	
Праксеологічний	1 показник	7	26	129	3	9	124
		4,3%	16 %	79,6%	2,2%	6,6%	91,2%
	2 показник	7	25	130	2	6	128
		4,3%	15,4%	80%	1,5%	4,4%	94%
	3 показник	8	23	131	2	5	129
		4,9%	14%	80,9%	1,5%	3,7%	94,85%
Всього	7	25	130	2	7	127	
	4,5%	15%	80%	1,7%	4,9%	93,35%	
Всього у середньому	10	26	126	9	9	124	
	5,9%	16%	78%	2,4%	6,42%	91%	

Для проведення експериментальної роботи 162 осіб експериментальної та 136 особи контрольної груп були розподілені в статистичний ряд за трьома рівнями кожного компоненту.

Таблиця 3.2.2

Середні показники всіх критеріїв експериментальної та контрольної групи студентів на початку формувального етапу експерименту

№ Показника	Високий рівень			Середній рівень			Низький рівень		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЕГ (m_i)	3	2	1	8	9	5	25	25	30
КГ (l_i)	2	1	1	10	9	6	22	24	27
ЕГ ($m_i/3$)	1,0	0,7	0,3	2,7	3,0	1,7	8,3	8,3	10,0
КГ ($l_i/3$)	0,7	0,3	0,3	3,3	3,0	2,0	7,3	8,0	9,0

Цей дискретний статистичний розподіл вибірки можна зобразити графічно у вигляді діаграми.

Після підтверджувального експерименту формулюється статистична гіпотеза H_0 : генеральна сукупність, з якої взято вибірки, є ідентичною (або обидві вибірки взято з однієї генеральної сукупності), і обидві вибірки мають однакову функцію розподілу. Альтернативна гіпотеза H_1 стверджує, що вибірки є неоднорідними. Для перевірки точності гіпотези H_0 про рівність середніх ефективно використовувати t-критерій Стьюдента.

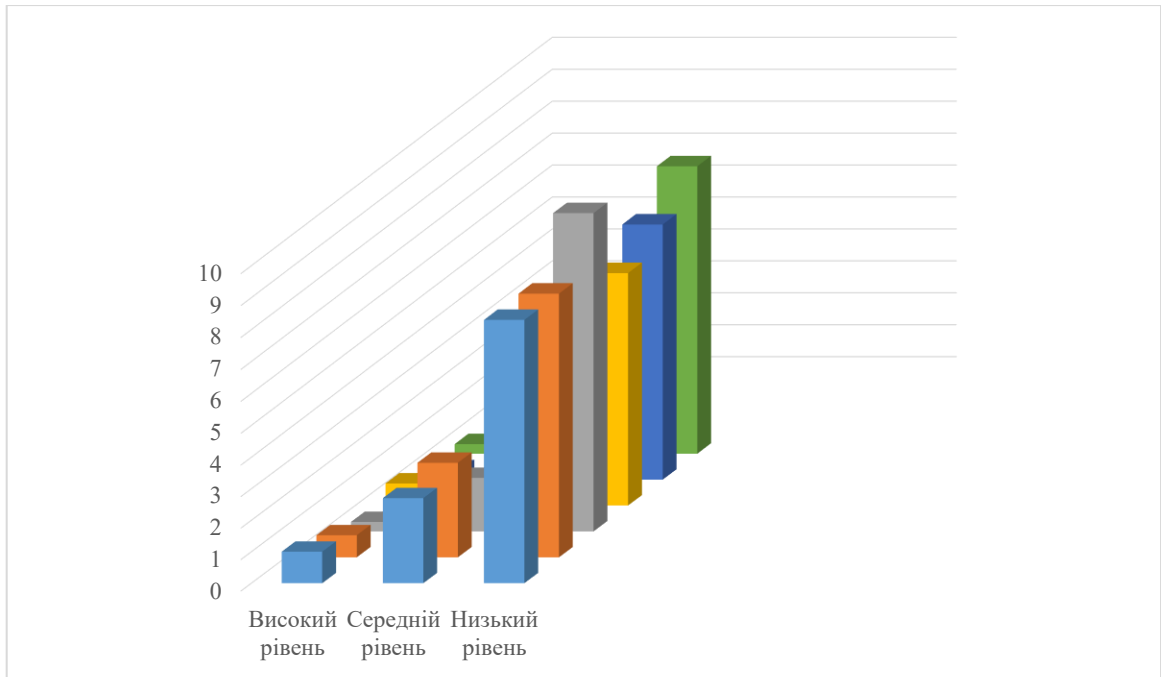

Рис. 3.2.1 Діаграма середніх показників трьох критеріїв експериментальної та контрольної груп студентів на початку формувального етапу експерименту

$H_0: a_x = a_y$ при альтернативній гіпотезі

$H_1: a_x \neq a_y$

При малих обсягах вибірок статистичний критерій

$$T = \frac{x - y}{s \sqrt{\frac{1}{m} + \frac{1}{l}}}$$

Для перевірки візьмемо критичну точку $t_{кр.}$ Розподілу Стьюдента з $m+l-2$ ступенями свободи і рівнем значущості $\alpha=0,05$, для двосторонньої критичної області. У випадку, якщо $T < t_{кр.}$, то гіпотеза H_0 приймається, якщо $T > t_{кр.}$ – відхиляється. За таблицею критичних точок розподілу Стьюдента $t_{кр.} = 2,0$.

Оскільки $0,165 < 2 \rightarrow T < t_{кр.}$, то відсутні підстави для відхилення $H_0: a_x = a_y$. Характеристики експериментальної і контрольної груп збігаються на рівні значущості 0,05. Вибірка є однорідною.

В процесі експериментальної роботи щодо впровадження робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим

(магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис» рівень формування готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності було здійснено проміжне діагностування рівнів визначеної якості за всіма критеріями й показниками в контрольній та експериментальній групах, що представлено в таблиці 3.2.3.

Таблиця 3.2.3

Рівні готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності засобами етнодизайну на проміжному етапі формувального експерименту

Критерії	Показники	ЕГ (n=162 осіб)			КГ (n=136 осіб)			
		Високи	Серед	Низьки	Високи	Середн	Низький	
Аксіологічний	1 показник	7	33	123	3	11	122	
		4,3%	20,4	75,9%	2,2%	8%	89,7%	
	2 показник	2	38	123	5	9	122	
		1,2%	23,5	75,9%	3,7%	6,6%	89,7%	
	3 показник	10	31	121	5	12	119	
		6,2%	19,1	74,7%	3,7%	8,8%	87,5%	
	Всього	6	34	122	4	11	121	
		3,9%	21%	74,4%	3,2%	7,8%	89%	
	Когнітивний	1 показник	8	31	123	3	9	124
			4,9%	19,1	75,9%	2,2%	6,6%	91,2%
		11	29	122	3	11	122	

	2	6,8%	17,9	75,3%	2,2%	8%	89,7%	
	показник	3	14	36	112	3	12	121
		8,6%	22,2	69,1%	2,2%	8,8%	89%	
	Всього	11	32	119	3	11	122	
		6,8%	19,7	73,4%	2,2%	7,8%	90%	
Праксеологічний	1	10	32	120	5	9	122	
		показник	6,2%	19,8	74%	3,7%	6,6%	89,7%
	2	9	31	122	2	8	126	
		показник	5,5%	19,1	74,3%	1,5%	5,9%	92,6%
	3	8	33	121	3	9	124	
		показник	4,9%	20,4	75,7%	2,2%	6,6%	91,2%
	Всього	9	32	121	3	7	124	
		5,53%	19,8	74,6%	2,5%	6,4%	91%	
	Всього у середньому	8	33	121	3	10	123	
		5,41%	20%	74,1%	2,6%	7,3%	90%	

Для сформування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну пропонувалось здобувачам вищої освіти таке завдання: розробити фірмовий стиль громадської організації/закладу з етнічним спрямуванням. З метою виконання цього завдання здобувачі вищої освіти обирали етнічний регіон, першоджерела, які стали основою стилістики майбутньої роботи та

визначаються з проєктними методами етнодизайну, які використовували, пропонували ескізні рішення, реалізували основні етапи втілення роботи від розробки творчої концепції до підготовки гайдлайну.

Здобувачам вищо освіти було запропоновано розробити фірмовий стиль для Твочо-експериментальна лабораторія «Керам місто». Твочо-експериментальна лабораторія «Керам місто» створена громадською організацією «КерамАРТмісто» в рамках конкурсного проєкту Логічно, що фірмовий стиль для творчо-експериментальної лабораторії «Кераммісто» базувався на народній традиції бубнівського розпису, який є важливим елементом національного культурного надбання України. За основу зображення товарного знака для створення унікального і впізнаваного фірмового стилю необхідно було взяти характерний для бубнівського розпису рослинний мотив. Для створення палітри кольорів, яка застосовуватиметься в усіх матеріалах і комунікаціях компанії, краще використати колорит розпису.

Також студентам-графікам було запропоновано розробити дизайн проєкти з використанням самчиківського розпису для плакатної графіки і створення мерчів.

Проміжні результати формуального експерименту щодо формування готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності у процесі впровадження робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис» можна візуалізувати у формі діаграми (рис. 3.2.2).

Представимо підсумкові результати формуального етапу експерименту, що полягав у поетапному впровадженні робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис» в процес формування майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах. Проаналізуємо динаміку сформованості рівнів досліджуваної якості за кожним критерієм.

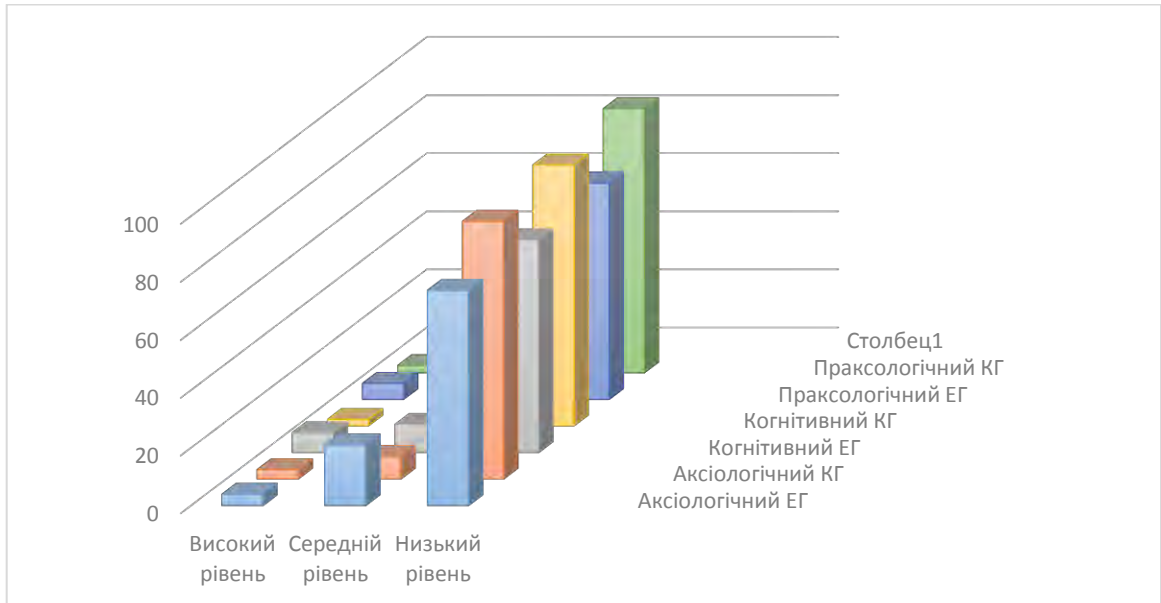

Рис. 3.2.2. Діаграма середніх показників трьох критеріїв експериментальної та контрольної груп студентів на проміжному етапі експерименту.

У таблиці 3.2.4 ми узагальнили рівні сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну за аксіологічним критерієм після експерименту. Це якісні зміни у результаті впровадження робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис». Високий рівень продемонстрували 3,9% студентів ЕГ, натомість студенти КГ – лише 3,2%: середній рівень в ЕГ становить 21%, а в КГ – 7,8%. Значний відсоток майбутніх викладачів КГ, які мають низький рівень за визначеним критерієм професійної якості (89%), а в ЕГ він значно менший (74,4%).

Таблиця 3.2.4

**Порівняльний аналіз змін рівнів готовності майбутніх викладачів
графічного дизайну до професійної
діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну за аксіологічним
критерієм респондентів контрольної та
експериментальної груп після експерименту**

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	Осіб	%	Осіб	%
Високий	6	3,9	4	3,2
Середній	34	21	11	7,8
Низький	122	74,4	121	89
Всього	162	100	136	100

Дані таблиці 3.2.5 представляють узагальнені порівняльні зміни сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до застосування етнодизайну у професійній діяльності за когнітивним критерієм в ЕГ і КГ. Результатом за цим критерієм це зміни щодо підвищення високого рівня в ЕГ (6,8%) порівняно з КГ (2,2%), зниження низького рівня (ЕГ – 73,4%, тоді як в КГ – 90%).

Таблиця 3.2.5

**Порівняльний аналіз змін рівнів готовності викладачів
графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах
засобами етнодизайну за когнітивним критерієм респондентів контрольної
та експериментальної груп після експерименту**

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	Осіб	%	Осіб	%
Високий	11	6,8	3	2,2
Середній	32	19,7	11	7,8
Низький	119	73,4	122	90

Всього	36	100	34	100
--------	----	-----	----	-----

Зміни сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до застосування етнодизайну у професійній діяльності за праксеологічним критерієм після впровадження робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис» у формування визначеної якості в ЕГ представлено в таблиці 3.2.6. Дані змін у динаміці сформованості цієї якості за цим критерієм: в ЕГ відсоток студентів з високим рівнем становить 5,53%, а в КГ – лише 2,5%; із середнім: ЕГ – 19,8%, а КГ – 6,4%, з низьким рівнем в ЕГ – 74,6%, а в КГ – 91%.

Таблиця 3.2.6

Порівняльний аналіз змін рівнів готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну за праксеологічним критерієм респондентів контрольної та експериментальної груп після експерименту

Рівні	Експериментальна група		Контрольна група	
	Осіб	%	Осіб	%
Високий	9	5,53	3	2,5
Середній	32	19,8	7	6,4
Низький	121	74,6	124	91
Всього	36	100	34	100

Таблицю підсумкової діагностики сформованості рівнів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до застосування етнодизайну у професійній діяльності за всіма критеріями респондентів контрольної та експериментальної груп після завершення формувального експерименту (табл. 3.2.7), що підтверджує ефективність впровадження робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис».

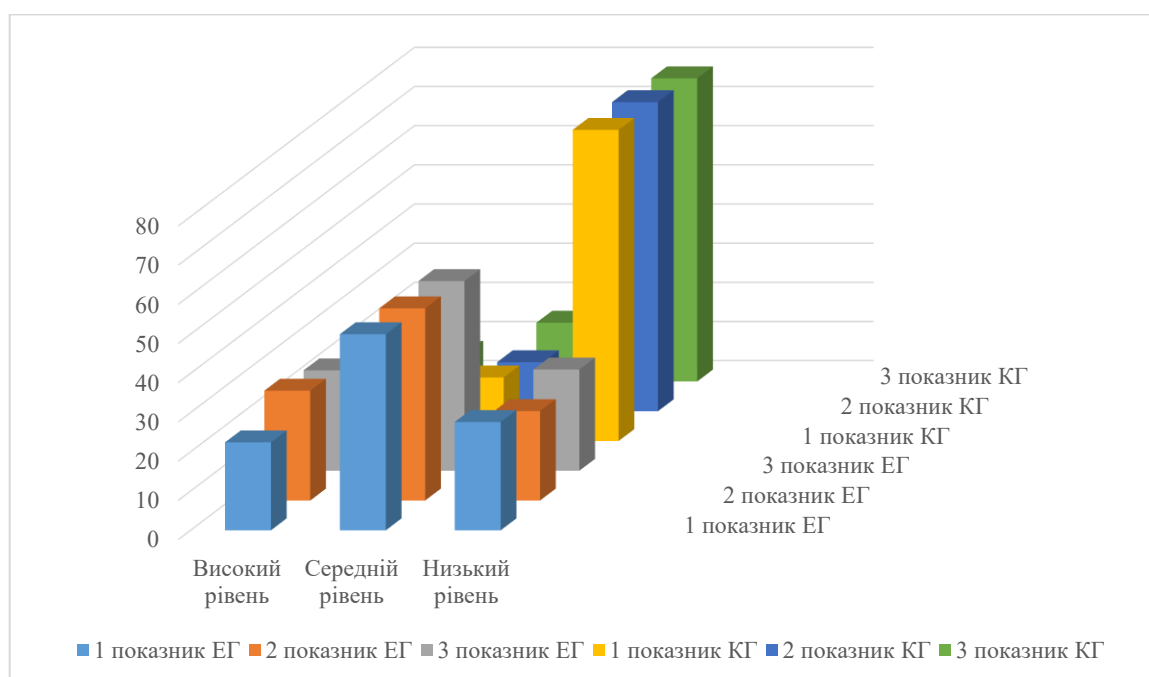
Таблиця 3.2.7

Рівні сформованості якості готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну після завершення формувального етапу експерименту

Критерії	Показники	ЕГ (n=162 осіб)			КГ (n=136 осіб)		
		Високий	Середній	Низький	Високий	Середній	Низький
Аксіологічний	1 показник	30	78	54	7	20	109
		18,5%	48,1%	33,3%	5,1%	14,7%	80,1%
	2 показник	35	81	46	6	22	108
		21,6%	50%	28,4%	4,4%	16,2%	79,4%
	3 показник	44	84	34	5	24	107
		27,1%	51,9%	21%	3,7%	17,6%	78,7%
	Всього	36	81	45	6	22	108
		22,4%	50%	27,6%	4,4%	16,2%	79,4%
Когнітивний	1 показник	46	77	39	9	18	109
		28,4%	47,5%	24%	6,6%	13,2%	80,1%
	2 показник	47	77	38	14	15	107
		29%	47,5%	23,5%	10,3%	11%	78,7%
	3 показник	43	85	34	12	18	106
		26,5%	52,5%	21%	8,8%	13,2%	77,9%
	Всього	45	80	37	12	17	107
		28%	49%	22,8%	8,6%	12,5%	78,9%
Праксеологічний	1 показник	46	75	41	9	19	107
		28,4%	46,3%	25%	6,6%	14%	78,7%
	2 показник	41	81	40	7	20	109
		25%	50%	24,7%	5,1%	14,7%	80,1%
		38	79	45	14	22	100

	3 показник	23,5%	48,8%	27,8%	10,3%	16,2%	73,5%
	Всього	42	78	42	10	20	106
		25,6%	48,4%	25,8%	7,3%	15%	77,4%
Всього у середньому		41	80	41	9	20	107
		25%	49%	25%	6,8%	14,6%	78,6%

Діаграма якісних змін експериментальної роботи.

Мал. 3.2.3 Діаграма середніх показників трьох критеріїв сформованості якості експериментальної та контрольної груп після завершення формувального етапу експерименту

Після проведення експериментальної роботи для визначення правдивості збігів і відмінностей досліджуваних об'єктів був використаний статистичний критерій Стюдента в якості критерія однорідності. Для цього перевіряється статистична гіпотеза $H_0: a_x = a_y$ проти альтернативної гіпотези $H_1: a_x \neq a_y$. Застосуємо алгоритм визначення правдивості збігу і розбіжностей для експериментальних даних з таблиці 3.2.7.

Побудуємо статистичний ряд за трьома рівнями кожного компоненту.

	Високий рівень			Середній рівень			Низький рівень		
ЕГ ($m_i/3$)	4	5,7	4,3	6,3	5,3	6	1,7	1	1,7
КГ ($l_i/3$)	1,3	1,7	1,3	4	3,7	3,7	6	5,7	6,3

Підрахуємо за формулою Т.

$$\bar{X} = \frac{\sum x_i m_i}{m} = \frac{1 \cdot 4 + 2 \cdot 5,7 + 3 \cdot 4,3 + 4 \cdot 6,3 + 5 \cdot 5,3 + 6 \cdot 6 + 7 \cdot 1,7 + 8 \cdot 1 + 9 \cdot 1,7}{36} \approx 4,2.$$

$$\frac{\sum x_i^2 m_i}{m}$$

При альтернативній гіпотезі $H_1: a_x \neq a_y$ будемо двосторонню критичну область. Як відомо, $t_{кр.} = 2,0$.

Якщо $3,61 > 2 \rightarrow T > t_{кр.}$, то немає підстав приймати гіпотезу H_0 . Правдивість відмінностей характеристик на формувальному етапі зрівнювальних вибірок експериментальної та контрольної груп складає 95%. Генеральні середні експериментальної та контрольної груп не збігаються. Вибірка неоднорідна.

Початкові характеристики ЕГ і КГ збігаються, а кінцеві (після закінчення експерименту) – розрізняються. Висновок такий: Позитивні зміни відбулися після застосуванням експериментальної робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис».

3.3. Методичні рекомендації щодо підвищення ефективності професійного розвитку викладачів графічного дизайну

Для складання методичних рекомендацій щодо підвищення ефективності професійного розвитку викладачів графічного дизайну проаналізуємо термінологію: педагогічна діяльність. *Педагогічна діяльність* це вид діяльності,

спрямований на передачу знань та вмінь від викладача студенту. Структура педагогічної діяльності включає: мету, викладача, зміст, студент, результат.

Н. Кузьміна виділяє п'ять функціональних елементів педагогічної діяльності: гностичний, проєктувальний, конструктивний, організаторський, комунікативний. Залежно від результатів діяльності можна схарактеризувати професіоналізм кожного викладача графічного дизайну одним із рівнів: репродуктивний, адаптивний, локально-моделюючий, системно-моделюючий, системно-моделюючі знання, системно-моделююча творчість. Основними компонентами професійної компетентності викладання можна вважати: знання, вміння, навички, професійну позицію, індивідуально-психологічні особливості, акмеологічні варіанти.

Вдосконалення професійного розвитку викладачів дизайну може бути досягнуте через використання різноманітних методик оцінки компетенцій. Вони повинні бути максимально об'єктивними та враховувати не лише теоретичні знання, а й практичні навички, креативність, адаптивність до нових технологій та потреб галузі.

Існують три блоки критеріїв оцінки педагогічних компетенцій:

- критерії оцінки загальних педагогічних умінь;
- критерії оцінки спеціальних умінь;
- критерії оцінки результатів діяльності викладача (в основному умінь і навичок студентів)

Успішний професійний розвиток викладача є критично важливою передумовою для досягнення високого рівня компетентності та майстерності. [57, с. 76–80]. Тому ми ставимо наголос на доцільності проведення презентаций особистої творчої діяльності викладачем графічного дизайну для оцінки власних професійних досягнень таких як участь у творчих колективних проєктах, спільних та особистих виставках, конкурсах, фестивалях тощо. Сучасні вимоги до викладачів графічного дизайну полягають в наявності системного підходу до

оцінки результатів та звітування. Ми вважаємо, що застосування цього підходу передбачає комплексний погляд на розвиток викладачів, зосереджуючись на підвищенні їхніх індивідуальних навичок та компетенцій, створенні ефективної мережі професійної підтримки та обміну досвідом, а також вдосконаленні методів оцінки та звітування про цей розвиток [18, с. 5–11].

Вимоги до комплексної оцінки досягнень ґрунтуються на концепції процесу самовдосконаленні [35]. Безперервна освіта протягом життя є невід'ємним компонентом професійного розвитку, що передбачає постійне вдосконалення загальноосвітнього та професійного потенціалу особистості. Цей процес забезпечує відповідність як особистим потребам викладача, так і потребам студентів. У сучасних умовах швидкої цифровізації та широкого доступу до знань через Інтернет особливо актуальною є необхідність самоосвіти викладачів графічного дизайну.

Викладачі мають постійно підвищувати свій професійний рівень, зокрема шляхом активної дослідницької діяльності у своїй галузі. Це не лише сприяє розвитку науки, а й підвищує професійні компетентності, що, своєю чергою, позитивно впливає на якість навчального процесу та результативність навчання студентів.

Важливо також інтегрувати в освітній процес новітні дослідження та технології, зокрема такі інновації, як використання штучного інтелекту. Це надасть надає викладачам графічного дизайну широкий спектр можливостей для вдосконалення навчального процесу, включаючи персоналізоване навчання, яке враховує індивідуальні потреби кожного здобувача освіти.

Окрім того, спільна участь студентів і викладачів у практичних формах навчання, таких як арт-резиденції у ремісничих осередках, майстер-класи за участю майстрів народної творчості, сприяє розвитку практичних навичок та глибшому розумінню культурного контексту фаху [41, с. 86–90].

Завдяки міжнародній співпраці викладачі отримують доступ до найновіших досліджень і досягнень у галузі дизайну з різних куточків світу. Це сприяє глибшому розумінню глобальних тенденцій і динаміки розвитку дизайн-

індустрії. Такий інтернаціональний підхід дозволяє підготувати висококваліфікованих графічних дизайнерів, здатних ефективно конкурувати на міжнародному рівні та впроваджувати інновації.

В умовах стрімких технологічних змін і постійного оновлення інноваційних практик, співпраця відіграє вирішальну роль у досягненні успіху. Мережа професійної підтримки, створена завдяки міжнародному партнерству, дозволяє викладачам з різних країн обмінюватися знаннями та досвідом, спільно вирішувати професійні завдання і знаходити рішення для актуальних проблем. Така взаємодія сприяє обміну креативними ідеями та розширює професійні горизонти [53, с. 778–788].

Таким чином, обмін досвідом є ключовим елементом підвищення професійної майстерності викладачів графічного дизайну. Це забезпечує актуалізацію освітніх програм, сприяє впровадженню адаптивних та інноваційних методів навчання, а також готує майбутніх фахівців, які відповідають найвищим стандартам сучасної освітньої траєкторії.

Висновок до третього розділу

Мета емпіричного дослідження – визначити рівень готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну за визначеними критеріями, показниками й рівнями та апробувати модель. Експериментальне дослідження мало два етапи: констатувальний та формувальний.

Для дослідження рівня готовності майбутніх викладачів з графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності було використано адаптований та розроблений інструмент, виявлено 298 студентів (майбутніх фахівців з графічного дизайну) та проаналізовано навчальні програми за спеціальністю 022 «Дизайн» у вищих мистецьких навчальних закладах.

Для аналізу ступеня готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності мистецьких коледжів засобами етнодизайну було використано методику «Розуміння цінностей», розроблено кількість анкет.

Загалом за результатами діагностики за всіма критеріями визначення готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до використання етнодизайну в професійній діяльності було отримано такі результати: 8,52% респондентів визначили високий, 24,3% - середній та 66,5% - низький рівні.

На початку формувального експерименту було проведено вхідну діагностику рівня готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності. З генеральної сукупності студентів було відібрано 162 студентів експериментальної групи та 136 студенти контрольної групи. Вибірка була сформована з таких навчальних закладів: Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука, Приватний вищий навчальний заклад «Український гуманітарний інститут», Національна академія педагогічних наук України інститут обдарованої дитини, Відокремлений підрозділ «Миколаївська філія Київського національного університету культури й мистецтва».

Рівні сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності за аксіологічним критерієм після експерименту, що свідчить про значні якісні зміни у результаті впровадженні апробації робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичного посібника «Самчиківський розпис» в процесі формування відповідної якості у представників експериментальної групи. Так, високий рівень продемонстрували 3,9% студентів ЕГ, натомість студенти КГ – лише 3,2%: середній рівень в ЕГ становить 21%, а в КГ – 7,8%. Значний відсоток майбутніх викладачів КГ, які мають низький рівень за визначеним критерієм професійної якості (89%), а в ЕГ він значно менший (74,4%).

Порівняльні зміни сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до застосування розпису у професійній діяльності за

когнітивним критерієм в ЕГ і КГ. Підсумовуючи основні результати за цим критерієм, зауважимо, що спостерігались суттєві зміни щодо підвищення високого рівня в ЕГ (6,8%) порівняно з КГ (2,2%), а також зниження низького рівня (ЕГ – 73,4%, тоді як в КГ – 90%).

Дані щодо змін сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до застосування етнодизайну у професійній діяльності за праксеологічним критерієм після впровадження навчальної дисципліни у формування визначеної якості в ЕГ дозволили підтвердити суттєві зміни у динаміці сформованості цієї якості за цим критерієм: в ЕГ відсоток студентів з високим рівнем становить 5,53%, а в КГ – лише 2,5%; із середнім: ЕГ – 19,8%, а КГ – 6,4%, з низьким рівнем в ЕГ – 74,6%, а в КГ – 91%.

Таким чином, початкові характеристики ЕГ і КГ збігаються, а кінцеві (після закінчення експерименту) – розрізняються. Можна зробити висновок, що ефект змін обумовлений застосуванням експериментальної навчальної дисципліни.

Спостереження за станом професійної готовності у низці мистецьких установ та аналіз результатів, одержаних на початкових етапах педагогічного експерименту, показав, що професійна підготовка викладачів графічного дизайну переважно відбувається в рамках традиційних методів та підходів. Водночас застосування інноваційних методів та підходів у цьому процесі є обмеженим. Це може обумовлюватися як внутрішніми факторами, такими як обмеженість ресурсів та підготовки викладачів, так і зовнішніми чинниками, такими як недостатність інфраструктури для впровадження інновацій.

Аналіз також наголошує на значущості створення мережі професійної підтримки та обміну досвідом між викладачами дизайну. Створення такої мережі може стати потужною платформою для спільного обговорення педагогічних практик, обміну знаннями та ідеями, що сприятиме активному вдосконаленню та підвищенню професійного рівня викладачів. Проте слід зазначити, що реалізація інноваційних підходів може постати перед труднощами через обмеженість ресурсів та необхідності вдосконалення підготовки.

Отже, на основі проведеного аналізу можна сформулювати наступні рекомендації для підвищення ефективності професійного розвитку викладачів дизайну в закладах мистецької вищої освіти:

Звернення уваги до розвитку індивідуальних навичок та компетенцій викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну, сприяючи їхньому самовдосконаленню та адаптації до змін у галузі дизайну.

Реалізація цих рекомендацій сприятиме підготовці висококваліфікованих та креативних викладачів дизайну, здатних ефективно впроваджувати інноваційні підходи у навчальний процес та готувати здобувачів вищої освіти спеціальності «Дизайн» до викликів сучасної дизайн-індустрії засобами етнодизайну. Такий підхід сприятиме підвищенню якості освіти в галузі дизайну та розвитку креативного потенціалу майбутніх фахівців.

Ключові положення третього розділу дисертації відображено в таких публікаціях:

1. Васкевич О. Є. Формування педагогічної готовності майбутніх викладачів дизайну до професійної діяльності: Особливості та сучасні перспективи розвитку. *Педагогічні науки: теорія та практика*. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. Вип. 3(47), С. 41–49. DOI:<https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-3-06>

2. Васкевич О. Є. Підготовка майбутніх вчителів графічного дизайну до застосування Самчиківського живопису у професійній діяльності. *Наукові інновації та передові технології*. Київ, 2024. Вип. 2(30). С. 1004–1012. DOI:<http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/9066/9113>

3. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Вісник науки та освіти*. Київ, 2024. Вип. 6 (24). С. 526–536. DOI:[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6\(24\)-526-536](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6(24)-526-536)

4. Васкевич О. Є. Самчиківський розпис як засіб підвищення готовності викладачів графічного дизайну до професійної роботи в мистецьких коледжах. *Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства*. Науковий мультимедійний журнал «Креативний простір», № 18: матеріали

наук. онлайн конф. (Харків, 12 квітня 2024 р.). Харків: СГ НТМ «Науковий курс». 2024. С. 59. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/crp-18.pdf>

5. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства. Науковий мультимедійний журнал «Креативний простір», № 20: матеріали наук. онлайн конф. (Харків, 12–14 липня 2024 р.)* Науково-практична конференція, Харків: СГ НТМ «Науковий курс». 2024. С. 31. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/sgv-49.pdf>

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дисертаційного дослідження можемо зробити такі висновки:

1. Розглянуто та досліджено теоретичний аспект формування готовності графічних викладачів дизайну, а саме поняття «готовність» та його складові. Аналізуючи різні підходи до розуміння цього поняття, з'ясували, що готовність викладача дизайну є складним і багатогранним проявом який об'єднує професійні, педагогічні, особистісні та соціокультурні аспекти.

Сприймаючи готовність як результат комплексного процесу, ми виділили основні складові, які включають професійну компетентність, педагогічну майстерність, особистісний розвиток та адаптацію до змін у сучасному освітньому середовищі. Зрозуміли, що ці складові взаємодіють та взаємопоеднуються, визначаючи якісну підготовку викладача графічного дизайну.

2. В роботі з'ясовано, що сьогодні в Україні існує потреба в якісних змінах у професійній освіті майбутніх дизайнерів та графічних дизайнерів, особливо у вищих мистецьких навчальних закладах на магістерському рівні. Основним завданням професійної освіти на магістерському рівні в галузі графічного дизайну є формування конкурентоспроможних кадрів, здатних до самореалізації у професійній та творчій діяльності, гнучких до сучасних викликів та професійно адаптованих до сучасних реалій ринку праці.

Вважається за необхідне оновлення змісту, формату та методів підготовки майбутніх магістрів у галузі графічного дизайну у вищих мистецьких навчальних закладах, постійне створення інновацій у методиці викладання базових дисциплін та актуалізація досвіду. У професійній підготовці майбутніх графічних дизайнерів одним із таких базових предметів є етнодизайн – практико-орієнтована дисципліна, яка спрямована на формування різноманітних професійних компетентностей майбутніх графічних дизайнерів і є насамперед

прикладною навичкою, що забезпечує цим фахівцям високу адаптивність, динамічність, інноваційність та креативність.

3. Аналіз вітчизняних та закордонних наукових робіт показав, що базуючись на національній, етнічній та культурній ідентичності, курс визначає сутність дизайну як виду мистецтва, що має на меті використовувати можливості художнього та промислового виробництва, декоративного та ужиткового мистецтва для естетичного вираження повсякденного життя та професійного середовища, а також для художнього конструювання предметної області. Метою є забезпечення візуальної комунікації та проектування візуальних і смислових образів і символів шляхом одночасного використання мистецтва, дизайну, технологій і проектної діяльності та інформаційних технологій для візуалізації та прикрашання навколишнього середовища і створення якісних інформаційних просторів на інституційному, суспільному та національному рівнях.

Ця концепція є інтегративною професійною кваліфікацією, яка фокусується на бажаних цінностях професії графічного дизайнера, загальному розумінні етнодизайну та кольористики як елементів національної ідентичності, а також на розвитку професійних навичок. Готовність майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності складається з таких компонентів: ціннісно-мотиваційного, знаннево-змістового та операційно-рефлексивного.

Теоретичний аналіз також показав, що процес формування готовності викладачів дизайну вимагає системного підходу та урахування специфіки професійної діяльності. Відповідно до цього, необхідно розробляти й впроваджувати цілеспрямовані програми навчання та підготовки, які б допомогли майбутнім викладачам ефективно поєднувати теоретичні знання з практичним досвідом та професійними вміннями.

4. У результаті аналізу результатів діяльності науковців було визначено такі критерії (аксіологічний, когнітивний і прагматичний) та показники готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності.

Аксіологічним критерієм готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності є ступінь вмотивованості та зосередженості майбутнього фахівця на опануванні техніками розпису та колориту, а також ступінь функціонування фахівця у певних сферах виробництва, медіа тощо.

Когнітивний критерій готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності дозволяє їм системно опанувати теорією і практикою в процесі виконання професійних функцій дизайнера-графіка під час виробничої та дизайнерської роботи.

Прагматичний критерій готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності характеризує вміння майбутніх фахівців використовувати техніки розпису, навички кольористики в таких сферах, як виробництво, реклама та медіа.

На основі аналізу праць науковців було визначено три рівні готовності майбутніх магістрів графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності: низький, середній та високий. Охарактеризовані показники досліджуваних критеріїв якості є основою для характеристики кожного рівня.

Низький рівень готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності характеризується недостатньо сформованим ціннісно-орієнтаційним ставленням до професії графічного дизайнера та невизначеним ступенем готовності до використання етнодизайну у професійній діяльності.

Середній рівень готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній діяльності визначається сформованою системою цінностей до професії графічного дизайнера та достатньою мотивацією до використання кольористики та технологій розпису у своїй професійній діяльності.

Високий рівень готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну у професійній діяльності визначається ціннісним ставленням до професії графічного дизайнера, чіткою готовністю використовувати етнодизайну у своїй професійній діяльності. Вступник має глибоке розуміння графічного дизайну як

елементу національної ідентичності та ефективно реалізує цю потребу на практиці в процесі своєї професійної діяльності.

5. Структурно-функціональна модель формування готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну складається з чотирьох блоків, а саме: Структурно-функціональна модель формування готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну складається з чотирьох блоків, а саме:

Концептуально-цільовий блок (визначення мети освітнього процесу, особливостей методичного підходу, основних принципів освітньої діяльності студентів графічного дизайну)

Дидактичний блок (організаційні форми та способи професійної підготовки; комплекс вибіркових і обов'язкових навчальних дисциплін, індивідуальне науково-дослідне завдання, проєктна практика, виставкова діяльність)

Операційно-процесуальний блок (побудовано на впроваджені методи мотивації, організаційно-пізнавальної діяльності, навчання, проєктування, худ.фіксації, дослідження й експериментів, перевірки та самоперевірки)

Оцінно-результативний блок це аналіз результатів діяльності визначив критерії (аксіологічний, когнітивний і прагматичний) та показники готовності майбутніх фахівців з графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності.

Спираючись на результати досліджень науковців, враховуючи специфіку змісту досліджень щодо потенційного застосування етнодизайну у професійній діяльності, продемонструвати педагогічні умови забезпечення готовності майбутніх випускників графічного дизайну до використання етнодизайну у професійній діяльності:

1) оновлення педагогічного контенту на основі вітчизняної та світової історії розвитку етнодизайну;

2) посилення використання практико-орієнтованих педагогічних методів у процесі вивчення етнодизайну та його застосування в графічному дизайні;

3) розробити та впровадити робочу програму навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичний посібник «Самчиківський розпис».

6. Мета експериментального дослідження полягала у визначенні та застосуванні моделі рівнів готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності за визначеними критеріями, показниками та рівнями. Експериментальне дослідження мало два етапи: констатувальний та формувальний.

Для дослідження рівня готовності майбутніх викладачів з графічного дизайну засобами етнодизайну у професійній діяльності було використано адаптований та розроблений інструмент, виявлено 298 студентів (майбутніх фахівців з графічного дизайну) та проаналізовано навчальні програми за спеціальністю 022 «Дизайн» у вищих мистецьких навчальних закладах.

Загалом за результатами діагностики за всіма критеріями визначення готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до використання розпису у професійній діяльності було отримано такі результати: 8,52% респондентів визначили високий, 24,3% - середній та 66,5% - низький рівні.

На початку формувального експерименту було проведено вхідну діагностику рівня готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності. З генеральної сукупності студентів було відібрано 162 студентів експериментальної групи та 136 студенти контрольної групи. Вибірка була сформована з таких навчальних закладів: Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука, Приватний вищий навчальний заклад «Український гуманітарний інститут», Національна академія педагогічних наук України інститут обдарованої дитини, Відокремлений підрозділ «Миколаївська філія Київського національного університету культури й мистецтва».

Рівні сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну засобами етнодизайну до професійної діяльності за аксіологічним критерієм після експерименту, що свідчить про значні якісні зміни у результаті

впровадження дисципліни «Засоби етнодизайну у графічному дизайні» в процесі формування відповідної якості у представників експериментальної групи. Так, високий рівень продемонстрували 3,9% студентів ЕГ, натомість студенти КГ – лише 3,2%: середній рівень в ЕГ становить 21%, а в КГ – 7,8%. Значний відсоток майбутніх викладачів КГ, які мають низький рівень за визначеним критерієм професійної якості (89%), а в ЕГ він значно менший (74,4%).

Порівняльні зміни сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до застосування розпису у професійній діяльності за когнітивним критерієм в ЕГ і КГ. Підсумовуючи основні результати за цим критерієм, зауважимо, що спостерігались суттєві зміни щодо підвищення високого рівня в ЕГ (6,8%) порівняно з КГ (2,2%), а також зниження низького рівня (ЕГ – 73,4%, тоді як в КГ – 90%).

Дані щодо змін сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до застосування розпису у професійній діяльності за праксеологічним критерієм після впровадження навчальної дисципліни у формування визначеної якості в ЕГ дозволили підтвердити суттєві зміни у динаміці сформованості цієї якості за цим критерієм: в ЕГ відсоток студентів з високим рівнем становить 5,53%, а в КГ – лише 2,5%; із середнім: ЕГ – 19,8%, а КГ – 6,4%, з низьким рівнем в ЕГ – 74,6%, а в КГ – 91%.

Таким чином, початкові характеристики ЕГ і КГ збігаються, а кінцеві (після закінчення експерименту) – розрізняються. Можна зробити висновок, що ефект змін обумовлений застосуванням експериментальної навчальної дисципліни.

6. Аналіз професійного розвитку викладачів дизайну в мистецьких коледжах підтверджує наявність певних особливостей та тенденцій, які потребують уваги та вдосконалення. Здійснений аналіз розкриває, що процес підготовки викладачів графічного дизайну, на жаль, в більшості випадків ґрунтується на традиційних методах та підходах. В такому контексті інноваційність та актуальність професійної підготовки може бути обмеженою,

що може впливати на якість навчання та підготовку студентів до сучасних викликів дизайн-індустрії.

Аналіз також наголошує на значущості створення мережі професійної підтримки та обміну досвідом між викладачами дизайну. Створення такої мережі може стати потужною платформою для спільного обговорення педагогічних практик, обміну знаннями та ідеями, що сприятиме активному вдосконаленню та підвищенню професійного рівня викладачів. Проте слід зазначити, що реалізація інноваційних підходів може постати перед труднощами через обмеженість ресурсів та необхідності вдосконалення підготовки.

На основі проведеного аналізу можна сформулювати наступні рекомендації для підвищення ефективності професійного розвитку викладачів графічного дизайну в мистецьких коледжах:

- Впровадження інноваційних методів навчання та підготовки, зокрема застосування новітніх технологій та активних навчальних підходів.
- Створення мережі професійної підтримки та обміну досвідом, сприяючи активному обговоренню та вдосконаленню педагогічних практик.
- Розвиток інноваційних методів оцінки та звітування про професійний розвиток, використовуючи педагогічні портфоліо, самооцінку та колегіальне спостереження.

Звернення уваги до розвитку індивідуальних навичок та компетенцій викладачів, сприяючи їхньому самовдосконаленню та адаптації до змін у галузі дизайну.

Реалізація цих рекомендацій сприятиме підготовці висококваліфікованих та креативних викладачів дизайну, здатних ефективно впроваджувати інноваційні підходи у навчальний процес та готувати студентів до викликів сучасної дизайн-індустрії. Такий підхід сприятиме підвищенню якості освіти в галузі дизайну та розвитку креативного потенціалу майбутніх фахівців.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів наукового пошуку. Подальшого вивчення потребують проблеми ґрунтовного дослідження закордонного досвіду вивчення готовності викладачів графічного дизайну

засобами етнодизайну до професійної діяльності, удосконалення фахової практики майбутніх викладачів графічного дизайну на основі опанування потенціалу етнодизайну та графічного етнодизайну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева С. Дизайн і підприємництво : сучасні проблеми та перспективи підготовки до підприємницької діяльності в системі дизайн-освіти. Мистецька освіта : зміст, технології, менеджмент, № 15. 2020. С. 57–71.
2. Алексеева С. Концепція підготовки майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Київ, 2018. Вид. 17. С. 22–26. Інтернет-ресурс. Режим доступу : https://www.researchgate.net/publication/330350495_KONCEPCIA_PIDGOTOVKI_MAJBUTNIH_DIZAJNERIV_DO_ROZVITKU_PROFESIINOI_KAR'ERI
3. Алексеева С. В. Підготовка майбутніх дизайнерів до розвитку професійної кар'єри: теорія і практика: монографія. Київ: Міленіум, 2018. 484 с.
4. Андрос Є. І. Криза людської самоідентифікації та проблема смислоутворення. Філософська антропологія: екзистенціальні проблеми. К.: Педагогіч. Думка, 2000. С. 193–253.
5. Арістотель. Метафізика (Філософія). Київ, Темпора. 2022. 848 с.
6. Базиліук Е. В. Спеціальність «дизайн»: проблеми вступу та навчання на магістерському рівні. Педагогічні аспекти підготовки викладачів з візуального мистецтва та дизайну: сучасність і перспективи: зб. матеріалів міжнар. наук.-метод. конф., 9-12 жовт. 2017 р. Харків, 2017. С. 2–24.
7. Бакум З. П., Саприкіна Л. В. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів одягу. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. Тернопіль, 2014. № 1. Інтернет-ресурс. Режим доступу: <http://surl.li/kpswc>
8. Бакум З. П., Саприкіна Л. В. Професійна компетентність і професійна компетенція в контексті підготовки майбутніх дизайнерів. Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць. Кривий Ріг: КДПУ, 2011. Вип. 33. С. 15–21.

9. Баніт О. Модель розвитку професійної майстерності викладачів графічного дизайну. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2012. Вип. 5. С. 6–14.

10. Баніт О. В. Розвиток професійної майстерності викладачів графічного дизайну у вищих навчальних закладах мистецького профілю: автореф. дис. ... канд. пед. Наук: 13.00.04. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ, 2013. 24 с.

11. Барбина Е.С., В.А. Семиченко. Идеи интеграции, системности и целостности в теории и практике высшей школы. Киев: Вища школа, 1996. 261 с.

12. Биков В., А. Гуржій та Шишкіна М. Концептуальні засади формування і розвитку хмаро орієнтованого навчально-наукового середовища закладу вищої педагогічної освіти. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми, 2018. Режим доступу: <http://www.vspu.net/ojs/index.php/sit/article/download/341/341>

13. Бідун А. В. Типологічна специфіка артбуку як особливого виду книжкового контенту. Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. 2019. VII (32). I.: 192. С. 58–63. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://seanewdim.com/wpcontent/uploads/2021/04/The-Typological-Features-of-Art-Book-as-a-Special-Typeof-Book-Content-A.-V.-Bidun.pdf>).

14. Бодько Л. Метод проектів як засіб реалізації особистісно-орієнтованого навчання. Початкова школа. 2013. № 10. С. 1–5.

15. Бойчук О. В., Голобородько В. М., Опалєв М. Л., Сбітнева Н. Ф. Дизайн і ергономіка: українсько-англійський термінологічний словник. Харків: ХДАДМ, 2021. 240 с.

16. Бровченко А. І. Формування фахової компетентності з основ етнодизайну у майбутніх учителів трудового навчання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук. : спец. 13.00.02 «Теорія та методика трудового навчання». К., 2011. 21 с.

17. Брюханова Г. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців з дизайну друкованої продукції в Україні (60-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.) : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2016. 264 с.
18. Бублик А. Дизайн веб-сторінки, як основа зручності читання, утримання та естетики сучасного веб-сайту. Computer-integrated technologies: education, science, production, № 45. 2021. С. 5–11.
19. Бундина Ю. М. Формирование профессиональной компетентности студентов-дизайнеров как аксиологическая проблема. Вестн. Одес. гос. ун-та. 2006. Т. 1. № 6. С. 92–97.
20. Бусленко О. Методика навчання дизайну. Наукові записки БДПУ. 2020. Вип. 1. С. 11–20.
21. Великий тлумачний словник сучасної української мови: уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001, 2005 с.
22. Веселовська Г. В., Ходаков В. Є., Веселовський В. М. Комп'ютерна графіка: навч. посібник. Херсон: ОЛДІ-плюс, 2004. 584 с.
23. Вовк Б. І. Педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів практичного навчання ПТНЗ. Вісник Черкаського університету, вип. № 18. 2016. С. 24–31. Інтернет ресурс. Режим доступу : <http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/1165/1223>
24. Галишич Р., Крохмаль В., Мер'є О. Актуальність застосування каліграфічного українського письма в сучасному графічному дизайні. Мистецтвознавство. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2020. Вип 34. Т. 1. С. 50–58. Інтернет ресурс. Режим доступу: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/34_2020/part_1/10.pdf
25. Гардабхадзе І. А. Сучасний дизайн. Синтез мистецтв, технологій, етнокультури та екології. Питання культурології, № 35. 2019. С. 21–33.
26. Гардабхадзе І. А. Тенденції розвитку дизайну доби постіндустріального суспільства. Вісник КНУКіМ. Серія : Мистецтвознавство. Київ, 2019. Вип. 41. Інтернет ресурс. Режим доступу :

https://www.researchgate.net/publication/338256004_Tendencii_rozvitku_dizajnu_dobi_postindustrialnogo_suspilstva

27. Геренко С. Графічний дизайн в епоху індустрії 4.0: рефреймінг компетентності в контексті новітніх викликів. *Мистецтво та дизайн*. (1), 2024. С. 113–122.

28. Голик Б. Г. Психолого-педагогічні засади професійної підготовки педагогів – майбутніх викладачів дисципліни «Дизайн одягу». *Молодий вчений*. 2017. № 9. С. 319–323.

29. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге доповнене і виправлене. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.

30. Горянський В. В. Концептуальні підходи до формування фахової компетентності в умовах вищої мистецької освіти, зокрема у процесі професійної підготовки майбутніх бакалаврів дизайну. *Теорія і методика професійної освіти*. Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Київ, 2021. Вип. 31. Т. 1. Інтернет ресурс. Режим доступу : http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/31/part_1/16.pdf

31. Горянський В. В. Умови формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів дизайну в процесі вивчення художньо-графічних дисциплін засобами візуальних мистецтв. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ, 2020. Вип. 75. Інтернет ресурс. Режим доступу : https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32478/Horianskyi_58-61.pdf?sequence=1

32. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти: монографія. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. 243 с.

33. Даниленко В. Я. Дизайн-освіта в сучасному комунікативному просторі: компетентнісний підхід. Педагогічні аспекти підготовки викладачів з візуального мистецтва та дизайну: сучасність і перспективи та Актуальні

питання мистецтвознавства: виклики ХХІ століття: зб. матеріалів міжнар. наук.-метод. конф., 9-12 жовт. 2017 р. Харків, 2017. С. 3–6.

34. Денисенко С. Н. Педагогічний дизайн у сучасному освітньому просторі. Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. 2015. Вип. 3 (81). С. 79–83.

35. Дизайн-мислення для інновацій. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:PrometheusDT101-2017T3/about>

36. Дизайн: словник-довідник: за ред. М. І. Яковлева; упоряд. : Ю.О. Іванченко, О.І. Ваврик, О.Г. Бросаліна та ін. Ін-т проблем сучасного миства НАМ України. К.: Фенікс, 2010. 384 с.

37. Дібкова Л. М. Інформатика та комп'ютерна техніка: посібник. Київ: Академія, 2005. 416 с.

38. Дутін Ц. Педагогічні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з графічного дизайну. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. Педагогічні науки. Дніпро, 2020. № 2 (20). С. 188–193.

39. Дутін Ц. Професійна підготовка майбутніх фахівців з графічного дизайну у закладах вищої освіти КНР: дис. ... докт. філософ. : 01.015. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022.

40. Дяченко А. Інноваційна парадигма сучасної сінгапурської системи дизайн-освіти. Грааль науки, № 11. 2022. С. 479–481.

41. Дяченко А. В. Проблематика та перспективи вітчизняної дизайн-освіти. Імідж сучасного педагога. Полтава, 2021. № 4 (199). С. 86–90. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1386061.pdf>

42. Дяченко А. В. Роль мистецької освіти та її функцій у формуванні розвитку особистості. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2020. В.

73. Т. 1. С. 107–112. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32398/Diachenko.pdf>

43. Diachenko A. Становлення і розвиток мистецької освіти в системі українського національного дизайну. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. 2019. С. 30–37. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/206818>

44. Дяченко А. Трансформація європейської художньо-промислової освіти у дизайн-освіту. EUROPEAN HUMANITIES STUDIES: State and Society 3, № II. 2022. С. 170–89.

45. Енциклопедія освіти: гол. ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

46. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>

47. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій України : постанова Кабінету Міністрів України від 23 листоп. 2011 р. № 1341. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

48. Зубик Л. В. Модель формування професійних компетентностей майбутніх ІТ-фахівців у процесі вивчення фахових дисциплін. Науковий вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського, № 1 (52). 2016. С. 83–89.

49. Зязюн І. А. Інтелектуальнотворчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія. Київ: Видавництво «Віпол», 2000. С. 11–57.

50. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: посібник : за ред. О. І. Пушкаря. Київ: Академія, 2001. 696 с.

51. Кім О. Графічний дизайн реклами: маркетингові проекти у сфері зовнішньоекономічної діяльності згідно концепцій agile-маркетинг та eduscum. Економіка та суспільство. Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 52. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-26>

52. Кім О., Ковша Є., Шуміло О. Формування міжнародної маркетингової стратегії підприємства з урахуванням глобалізації діяльності підприємств. *Економічний простір*, (185). 2023. С. 93–97.

53. Коваль Л. М. Застосування проєктних технологій у підготовці майбутніх фахівців з дизайну. *Вісник науки та освіти*. Київ, 2024. No 2 (20). С. 778–788. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/9611/9664>

54. Коваль Л. М. Інтеграція технологій у навчальній процес підготовки майбутніх фахівців з дизайну. *Věda a perspektivy*. Praha, České republika 2024. No 2 (33). С. 178–188 Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/9217/9269>

55. Коваль Л. М. Стратегії формування креативних навичок у підготовці майбутніх фахівців з дизайну. *Наука і техніка сьогодні*. Київ, 2024. No 2 (30). С. 574–584. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/9405/9458>

56. Козлов Д. О. Управлінська компетентність викладача вищої школи як ресурс інноваційного розвитку вищої освіти. *Теорії і технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний та регіональний аспекти: монографія*. Суми: вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. С. 201–218.

57. Колесник Н., Танська В. Екологічний дизайн у проєктній діяльності здобувачів вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 45, т. 1. С. 76–80. Інтернет ресурс. Режим доступу: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/45_2021/part_1/12.pdf

58. Колесник Н., Поліщук О., Краснова Н. Професійна підготовка здобувачів вищої освіти засобами дизайну. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2020. Вип. 1 (46). С. 49–53.

59. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/217822>

60. Коломієць О. В. Інформаційно-навчальне середовище вищого навчального закладу як фактор професійної підготовки майбутніх фахівців. Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». Вип. 49. 2015. С. 203–210.
61. Комашко Н. В. Формування творчої складової професійної діяльності майбутніх дизайнерів. Вісник Черкаського університету. Сер. Пед. науки. 2009. Вип. 142. С. 58–60.
62. Король А. М. Теоретичні аспекти поняття «графічний дизайн». Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. Вип. 108.1. 2013. С. 102–110.
63. Коршун Т. С. Можливості індивідуалізації навчання на онлайн платформах. Вісник університету імні Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2018. № 2(16). С. 301–306.
64. Косюк В. Р. Критерії якості підготовки майбутніх дизайнерів у вищій школі. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя: КПУ, 2014. Вип. 33 (86). С. 282–288.
65. Кривецька Л. Аналітичний матеріал. Компетенції графічного дизайнера. Львів, 2019. 25 с. Інтернет ресурс. Режим доступу : https://ppv.net.ua/uploads/work_attachments/Graphic_Designer_Competicencies_UK_Model_PPVKN_2019_UA.pdf
66. Кудренко Д. Феноменологія художньо-графічних компетентностей студентів мистецьких спеціальностей. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. 2016. IV (47). Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://seanewdim.com/wpcontent/uploads/2021/03/Phenomenology-of-art-graphic-competence-of-modernstudents-of-art-specialties-Kudrenko-D.-A..pdf>
67. Кутурженко Т. Проектне освітнє середовище. Початкова освіта. 2017. № 10. С. 9–12.
68. Легенький Ю. Национальная модель дизайна в Украине. Дизайн-2000: тезисы докладов междунар. конф. Херсон: ХГТУ, 2000. С. 7–10.
69. Лозко Г. Етнологія України: Філософсько-теоретичний та етнорелігієзнавчий аспект. К.: АртЕК, 2001. 304 с.

70. Лопухова С. О. Рисунок у підготовці студентів – майбутніх графічних дизайнерів. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. Вип. 1. 2018. С. 42–49.

71. Лопухова Н. Розвиток сучасних тенденцій графічного дизайну. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 44. Том 2. 272 с. С. 9–13. Інтернет ресурс. Режим доступу: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/44_2021/part_2/2.pdf

72. Малиновська Н. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Комп'ютерне проектування» спеціальності «Дизайн». Інтернет ресурс. Режи доступу: <http://surl.li/kqqiq>

73. Малінкіна В. Л. Використання інтерактивних технологій навчання в процесу підготовки майбутніх викладачів дизайну до професійного саморозвитку. Зліт науки: педагогічна освіта, № 7. 2018. С. 16–21.

74. Макуріна Г. І., Візір В. А. Бінарна лекція як інноваційна педагогічна технологія у сучасній вищій освіті. Збірник тез науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу». Івано-Франківський медичний університет. ІваноФранківськ, 2018. С. 53–54. Інтернет ресурс. Режим доступу : <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/10010>

75. Матросова И. Г. Педагогический дизайн : предпосылки становления и развития. Ученые записки Крымского инженерно-педагогического университета. 2016. № 3 (53). С. 82–86.

76. Маценко В. Г. Комп'ютерна графіка: навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2009. 343 с.

77. Мерінова С. В. Дистанційне навчання як невід'ємний атрибут сучасної освіти. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.). Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. С. 94–96.

78. Михайленко В. Є. Стилізація природних форм у графічному дизайні та рекламі: формотворчі аспекти. Технічна естетика і дизайн. Вип. 11. 2012. С. 121–129.

79. Наливайко О., Друганова О., Іваненко Л. Використання технології «Воркшоп» у роботі зі студентами класичних університетів. Педагогічний процес : теорія і практика : науковий журнал. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Благодійний фонд ім. А. Макаренка. Київ: Едельвейс, 2019. Вип. 3-4. С. 181–187. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/927780.pdf>

80. Овчинникова Р. Ю. Співвідношення візуального та комунікаційного у графічному дизайні. Вісник. Культурологія та мистецтвознавство. № 3(23). 2006. С. 141–149.

81. Олексюк В. П. Проектування моделі хмарної інфраструктури ВНЗ на основі платформи Apache Cloudstack. Інформаційні технології і засоби навчання. Т. 54. Вип. 4. 2016. С. 153–164. Інтернет ресурс. Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/1453/1074>

82. Ордановська І. О., Ромащенко К. В. Інформаційні технології в освіті: проблеми, сучасний стан, практичний досвід. New computer technology 16. 2018. С. 293–298.

83. Орлов В. Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія: монографія. К.: Наукова думка, 2003. 262 с.

84. Оршанський Л. В. Естетична культура майбутніх фахівців у галузі дизайну: сутність та структура. Молодь і ринок. Дрогобич. № 7 (174). 2019. С. 23–28.

85. Оршанський Л. В., Котик І. В. Проблеми та завдання випереджувальної професійної підготовки майбутніх дизайнерів у мистецьких закладах вищої освіти. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. № 63. 2020. С. 144–148.

86. Оршанський Л., Котик І. Проектна культура майбутніх дизайнерів як ключовий чинник їхнього професійного становлення: зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету. № 1. 2022. С. 152–159.

87. Оршанський Л. Сучасні вимоги й особливості професійної підготовки майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти. Мистецька освіта : зміст, технології, менеджмент. Серія: Педагогічні науки. Київ, 2020. Вип. 15. С. 43–56. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://doi.org/10.37041/2410-4434-2020-15-3>

88. Освітні технології: навч.-метод. посібник. Пехота О. М. та ін. Київ : А.С.К., 2001. 149 с.

89. Паньок Т. В. До окремих питань розвитку дизайн-освіти на художньо-графічних факультетах педагогічних вузів. Дизайн-освіта в Україні : сучасний стан, перспективи розвитку та євроінтеграція : матер. міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 2011. С. 66–67.

90. Паньок Т. В. История становления дизайн-образования в Восточной Украине конца XIX столетия. 2nd International Scientific Conference «European Applied Sciences : modern approaches in scientific researches» : Vol. 1. Papers of the 1st International Scientific Conference (Volume 1). February 18–19, 2013, Stuttgart, Germany. P. 114–115.

91. Паньок Т. В. Окремі нотатки до історії розвитку Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. Херсон. Вип. 1 (10). 2014. С. 110–115.

92. Паньок Т. В. Розвиток вищої художньо-педагогічної освіти в Україні у ХХ столітті. Харків: Оперативна поліграфія ФОБ Здоровий Я. А. 2016. 656 с.

93. Паньок Т. В. Становлення національної методології в художньо-педагогічній освіті на початку ХХ століття. Етнодизайн: Європейський вектор розвитку і національний контекст. Полтава. Кн. 2. 2015. С. 223–229.

94. Парненко В. С., Слободянюк І. В. Дизайн презентації для професійної діяльності: посіб. для студ. технічн. спец. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 120 с.

95. Пасько О. М. Методика навчання пошукового макетування майбутніх фахівців з дизайну: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. Київ, 2021. 20 с.

96. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: монографія: за ред. С. О. Сисоєвої. Київ: ВПОЛ, 2001. 502 с.

97. Петрици І. О. Застосування елементів нових інформаційних технологій навчання (НІТН) у процесі підготовки майбутніх вчителів трудового навчання. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. Київ-Вінниця. 2000. С. 114–116.

98. Пинзеник О.М. Розвиток професійної майстерності викладача вищого педагогічного навчального закладу: дис... канд. пед. наук: 13.00.04: О. М. Пинзеник. Херсон, 2010. 269 с.

99. Пічкур М. Методологія формування мистецько-етнічної компетентності майбутнього дизайнера. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія: зб. статей. Ялта: РВВ КГУ, 2012. Вип. 35. Ч.2. С. 252–258. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://surl.li/mbcbbq>

100. Пічкур М. Формування професійної культури майбутнього художника-дизайнера: суть, принципи й педагогічні умови. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2009. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/909/1/Pichkyr.pdf>

101. Покотило Г. Дизайн як альтернатива мистецтва в українській естетиці 20-х років. Вісник Львівської академії мистецтв. Декоративно-ужиткове та образотворче мистецтво: теорія, історія, практика. Львів. Вип. 5. 1994. С. 16–23.

102. Пономарьова Г. Ф., Агеєнко Т. А. Дизайн та освіта: проблеми і перспективи творчого діалогу. Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. наук. пр. Укр. інж.-пед. акад. Харків: УПА, 2006. Вип. 13. С. 90–94.

103. Потапенко М. В. Інтеграція графічного дизайну, психології та комп'ютерної графіки в сучасній дизайн-освіті. Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки, № 2 (31). 2018. С. 50–57.

104. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

105. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. № 776. Інтернет ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

106. Про освіту: Закон України 2017, № 38-39, ст. 380. Верховна Рада України. Інтернет ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

107. Продан І. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методика викладання дизайну»: навч.-метод. посіб. для магістрантів спеціальності 022 «Дизайн» денної та заочної форм навчання. Державний заклад «Луганський національний ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 97 с. Інтернет ресурс. Режим доступу : <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8531/1/Dizain.pdf>

108. Програми з мистецьких курсів у коледжах та університетах. Навчальний центр підвищення кваліфікації викладачів китайських університетів. Чанчунський університет. 2021. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://m.xhsz.news.cn/szpx/bm>

109. Проект європейські освітні ініціативи. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/suchasna-it-osvita-v-ukrayini>

110. Проектні технології навчання учнів професійно-технічних навчальних закладів (для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів): довідник: за заг. ред. Л. А. Романова. Київ: ІПТО НАПН України, 2018. 92 с.

111. Прохорчук П. Модель формування професійно-етичної культури майбутніх графічних дизайнерів у коледжах. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. Київ, 2019. Вип. 1 (18). С. 42–46. Інтернет ресурс: <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.18.42-46>

112. Прусак В. Ф. Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України: дис. ... канд. пед. наук : 12.00.04. Івано-Франківськ, 2006. 294 с.

113. Прусак В. Ф. Педагогічні умови підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України. Педагогічні науки. Херсон: ХДУ, 2006. Вип. 41. С. 296–301.

114. Рассказов Ф. Д., Филатова М. В. Дизайн-проектирование в процессе развития художественно-проектной компетенции студентов колледжа при обучении графическому дизайну. Балтийский гуманитарный журнал. Т. 6. № 2(19). 2017. С. 194–195.

115. Рубинштейн М. М. Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: практико-зорієнтований збірник. Київ: Департамент, 2003. С. 397–411.

116. Руденко Т. Ю. Поняття «Графічний дизайн». Вісник університету. № 8. 2010. С. 154–159.

117. Руденченко А. Виявлення здібностей до художнього проектування в етнічному стилі у майбутніх фахівців дизайну. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. 2023. №19 (175). С. 24–28. Інтернет ресурс. Режим доступу: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/10/21>

118. Руденченко А. А., Тименко В.П. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності з етнодизайну у студентів закладів вищої освіти: монографія. Київ: Вид. ТОВ «Юрка Любченка», 2020. 326 с. Інтернет ресурс. Режим доступу : https://fomd.kubg.edu.ua/images/2023/Кафедра_дмр/monographiya2020_2.pdf

119. Руднєв Д., Акименко А. Інформаційна технологія оцінки якості знань фахівців в ІТ-галузі. Технічні науки та технології: науковий журнал. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. № 1 (31). Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://tst.stu.cn.ua/article/download/278894/273542/642956>

120. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2005. 360 с.

121. Савчук О. П. Професійна підготовка майбутніх учителів дизайну в контексті сучасної освіти. Український педагогічний журнал. № 1. 2019. С. 137–142.

122. Сагайдак В. Р., Соловйов Д. С. Педагогічний потенціал екскурсій. Слово і справа Антона Макаренка: український та європейський контексти : збірник матеріалів XXII міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 16-17 березня 2023 р.). Полтава, 2023. С. 261–262. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/20902/1/93.pdf>

123. Саприкіна Л. В. Формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів одягу у процесі вивчення фахових дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. Кременчук, 2016. С. 13.

124. Сбитнева Н. Графічний дизайн: до історії становлення. Вісник ХДАДМ. Харків. № 2. 2008. С. 96–105.

125. Семенюк А. Ю. Формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів в процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» МОН України. Одеса, 2019.

126. Сисоєва С. Особистісно зорієнтовані технології: метод проектів. Підручник для директора. № 9–10. 2005. С. 25–31.

127. Слабко В. М. Роль і місце технічної компетентності у підготовці майбутнього викладача дизайну. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 13 : Проблеми трудової та професійної підготовки. Київ,

2010. Вип. 7. С. 207–210. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18448/Slabko.pdf?sequence=1>

128. Сотська Г. І. Теоретичні і методичні засади формування естетичної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва в педагогічних університетах : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ, 2014. 249 с.

129. Стандарт вищої освіти України. 02 Культура і мистецтво. 022 Дизайн. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2018. 15 с. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/022-Dyzayn-bakalavr.28.07.pdf>

130. Степанян Ю. Г., Ткачук В. І. Чинники, що впливають на формування змісту підготовки дизайнерів в технічному університеті. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Харків, 2009. № 7. Інтернет ресурс. Режим доступу : http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/had_2009_7_21.pdf.

131. Степко М. Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: матеріали до першої лекції. Київ, 2004. 24 с.

132. Титаренко В., Чернявський Т. Науково-методичні аспекти вивчення графічних культури та дизайну майбутніми вчителями технологічної освіти. Витоки педагогічної майстерності. 2023. №32. С. 228–232. Інтернет ресурс. Режим доступу: <https://sources.pnpu.edu.ua/article/view/292685/285784>

133. Титаренко В. Розвиток дизайн-освіти у вищих навчальних закладах України. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. Тернопіль, 2016. Вип. 2. С. 287–290. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/article/view/85586>

134. Титаренко В. Охріменко Л. Формування загальнокультурної компетентності майбутніх фахівців засобами українського костюма. Витоки педагогічної майстерності. 2019. Вип. 24. С. 190–193. Інтернет ресурс. Режим доступу : <http://sources.pnpu.edu.ua/article/view/194882>

135. Титаренко В.П., Калязін Ю.В. Формування фахової компетентності при підготовці фахівців професійної освіти. Наукові записки (серія педагогічні науки). 2021. №150. С. 152–160. Інтернет ресурс. Режим доступу : <http://nz.npu.edu.ua/article/view/246001>

136. Томашевський В. В. Теоретичні і методичні засади формування естетичної культури майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти: дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. Криворізький державний педагогічний університет МОН України; Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія МОН України. Хмельницький, 2020. 142 с.

137. Тригуб О. Л. Реалізація міждисциплінарного підходу в процесі формування готовності майбутніх дизайнерів одягу до самоосвіти. Інноваційна педагогіка: науковий журнал. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. Одеса, 2019. Вип. 12. С. 58–62. Том 2. Інтернет ресурс. Режим доступу : http://libs.mfknukim.mk.ua/bitstream/123456789/1738/1/%D0%A2%D1%80%D0%B8%D0%B3%D1%83%D0%B1_73-85.pdf

138. Тригуб О. Л. Структурні компоненти готовності майбутніх дизайнерів одягу до самоосвіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. праць. Класичний приватний університет. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 77. Т. 2. Інтернет ресурс. Режим доступу: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/77/part_2/26.pdf

139. Триноженко Л. С. Національні мотиви сучасного графічного дизайну в Україні як засіб візуальної ідентифікації. Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2010. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/e2166945-1660-471d-b45c70b490cc2e7f/content>

140. Українська радянська енциклопедія (УРЕ): в 12 томах. 1974-1985. Т. 12. С. 485. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://leksika.com.ua/ure/>
141. Філіпчук Н. О. Соціокультурні функції музейної педагогіки в історичному і сучасному контексті. Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. праць. Київ – Полтава, 2019. Вип. 19. С. 38–48. Інтернет ресурс. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/eepd_2019_19_6
142. Філософський словник : ред. В.І. Шинкарук. Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1986. 768 с.
143. Фурманюк С. М. Використання сучасних технологій навчання у професійній підготовці фахівців дизайну. Теорія й методика професійної освіти. Вип. 14. 2019. С. 159–162.
144. Фурса О. Феномен дизайн-освіти у контексті становлення дизайну і системи професійної підготовки майбутніх дизайнерів. Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент. № 15. 2020. С. 5–26.
145. Чеботова Я. Психологічна готовність студента-дизайнера до творчої діяльності. Психологія і особистість. 2014. № 2 (6). Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/3485/1/Chebotova.pdf>
146. Шандренко О. М., Кіріллова А. В. Біонічний дизайн у контексті сучасних наукових досліджень. Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», № 30. 2014. С. 124–29.
147. Шапар В.Б. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів. Х.: Прапор, 2004. 640 с.
148. Шевченко А. Компетентнісний підхід у навчанні художньому проектуванню майбутніх фахівців з дизайну. Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Київ, 2016. Вип. 9 (III). С. 77–80. Інтернет ресурс. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/228636535.pdf>
149. Шевченко А. І. Методика навчання художнього проектування майбутніх фахівців з дизайну: дис. ... канд. педа. Наук: 13.00.02. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2017. Інтернет ресурс.

Режим

доступу:

https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/avtoref/D_26.053.19/Shevchenko.pdf

150. Шевченко А. 1. Методика навчання художнього проектування майбутніх фахівців з дизайну: автореф. дис. ... канд. пед. Наук: 13.00.02. Київ, 2017. 21 с.

151. Шевченко І. Педагогічне проектування та його складові. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки. № 91. 2010. С. 256–260.

152. Шкарупа Г. Розвиток художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів як міждисциплінарна педагогічна задача. Мистецька освіта : зміст, технології, менеджмент. Серія: Педагогічні науки. Київ, 2018. Вип. 13. С. 194–208. Інтернет ресурс. Режим доступу : <https://zbirnik.mixmd.edu.ua/index.php/artedu/article/download/176/65/>

153. Школяр Н. В. Педагогічні умови забезпечення формування термінологічної компетентності майбутніх графічних дизайнерів. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Київ, 2018. Вип. 61. С. 344–348. Інтернет ресурс. Режим доступу : <http://www.chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/61-2018/85.pdf>

154. Шпак О. Навчання мистецтву каліграфії засобами копіювання світових зразків каліграфічного письма. World science: problems, prospects and innovations : Abstracts of V International Scientific and Practical Conference (Toronto, Canada, 27-29 January 2021). Toronto, Canada, 2021. P. 1225–1229.

155. Шпак О. Термінологічний дискурс проблеми підготовки майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності. Естетика і етика педагогічної дії. Київ-Полтава, 2023. Вип. 27. С. 134–147.

156. Щолокова О. П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя: монографія. К.: УДПУ ім. М.П. Драгоманова, 1996., С. 126–128

157. Чирчик С. В. Теоретичні і методичні основи формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну інтер'єру : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.04. Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2017. 774 с.

158. Яків'юк О. І. Майстер-класи від провідних дизайнерів практиків як пояснювально-ілюстративний метод навчання. Еволюція уявлень в архітектурній і художній освіті : погляд в майбутнє : матеріали Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (Харків, листопад 2020 р.). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. С. 152–154

159. Яковлєв М. І. Сучасні проблеми дизайн-освіти. Геометричне моделювання, енергозбереження, екологія і дизайн: матеріали наук. практ. конф. 19-23 верес. 2005 р. Крим: Новий світ, 2005. С. 29–35.

160. Якса Н. В. Професійна підготовка майбутніх вчителів: теорія і методика міжкультурної взаємодії в умовах Кримського регіону: монографія. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 568 с.

161. Якса Н. В. Розробка змісту професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів з міжкультурної взаємодії. Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. Праць: Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України. К.: Вид-во «ЕКМО». Вип. 1. 2008. С. 235–245.

162. Якса Н. В. Теоретичні засади професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів до взаємодії суб'єктів освітнього процесу в умовах полікультурності Кримського регіону : монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2006. 433 с.

163. Яременко-Гасюк О. О. Технології педагогічного дизайну підготовки майбутніх педагогів професійного навчання в контексті компетентнісного підходу (зарубіжний досвід). ScienceRise: Pedagogical Education. №10 (18). 2017. С. 42–48.

164. Яремчук О. Композиційні засади дизайну аркушевих шрифтових видань: дис. ... канд. Мистецтвознав: 17.00.07. Харків, 2012. 268 с.

165. Bogemia E. Paris 2011 – Researching Design Education. Proceedings of the DRS LEARN X DESIGN 2021. Vol. 1. 2021. C. 50–58.

166. Bohemia E., Nielsen L. M., Börekçi Naz A .G.Z., Zhang Y. Jinan 2021 : Engaging with Challenges in Design Education. Proceedings of the DRS LEARN X DESIGN 2021. Vol. 4. 2021. Pp. 3–29.

167. Börekçi N. A.G.Z., Korkut F., Kocyıldırım D. O. Ankara 2019 –Insider Knowledge. Proceedings of the DRS LEARN X DESIGN 2021. Vol. 3. 2021. Pp. 30–34.

168. Cloudstack Інформаційні технології і засоби навчання, Т. 54, вип. 4. 2016. С. 153–164. Access mode : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/1453/1074>

169. Collings E. An experiment with the project curriculum. New York: Macmillan, 1923. 326 p.

170. Davis G. Educational psychology: theory and practice. N.Y.: Random House, 1983. 210 p.

171. De Mozota B. B. Design Economics–Microeconomics and Macroeconomics: Exploring the Value of Designers’ Skills in Our 21st Century Economy. Proceedings of 1st International Symposium for Design Education Researchers. 2011. Pp. 17–39.

172. Dewey J. Froebel’s Educational Principles. Access mode: <http://www.brocku.ca/MeadProject/Dewey/Dewey-1907/Dewey-1915b>

173. Diachenko A., Pasko O., Cherniavskyi B., Chnieha O., Kyrylova O. Current trends of professional training of ethnodesign specialists in artistic HEIs. Laplage em Revista (International). vol.7. n. Extra C. 2021. Pp. 327–338. Access mode :

https://www.researchgate.net/publication/352784263_Current_trends_of_professiona_l_training_of_ethnodesign_specialists_in_artistic_HEIs

174. eLearning Industry. Access mode : <https://elearningindustry.com/instructional-design-modelsandtheories>

175. Helm J. H., Katz L. G. *Young Investigators: The Project Approach in the Early Years*. New York: Teachers College Press, 2001. 56 p.

176. Jones D. The allure of the digital and beyond. *Proceedings of the DRS LEARN X DESIGN 2021*. Vol. 2. 2021. Pp. 35–37.

177. Kenneth Clark. *The potter's manual: complete, practical-essential reference for all potters*. London: Little, Brown, 2001. 208 p.

178. Kilpatrick, W. H. Die projekt-methode. In P. Petersen (Ed.), *Der Projekt-Plan: Grundlegung und Praxis von John Dewey und William Heard Kilpatrick* (pp. 161-179). Weimar: Böhlau, 1935. 298 p.

179. Kolesnyk N., Kubrak S., Yavorska T., Vitvytska S. Information and Media Literacy and “Cloud” Technologies in Training of Higher Education Applicants : The Sustainable Development Paradigm. *Universal Journal of Educational Research*. 2020. No8(6), P. 2668–2677. Access mode : <https://www.hrpub.org/download/20200530/UJER51-19515696.pdf>

180. Lohinsky Y., Rudencenko A., Maydanets-Bargylevych O., Tymenko V., Didovets, Y. Problems of preparation for educational dezing of students of institutions of education. *REVISTA TEMPOS E ESPACOS EDUCACAO*. 2021. Vol. 14, Iss. 33. Article number 15972. Access mode : <https://www.redalyc.org/journal/5702/570272348093/570272348093.pdf>

181. Maryna Baditsa, Nataliia Kolesnyk, Maryna Polkhovska. Bilingual model of future specialists’ training by means of artistic design. *Educational Dimension*. 2020. Vol. 55. P. 117–138. Access mode : <https://acnsci.org/journal/index.php/ed/article/view/473>

182. Morawski C. M. Teaching students in place : the languages of third space learning. *Cultural Studies of Science Education*. Vol. 12. No 3. 2017. Pp. 555–564.

183. Nakhod S. The basis question of motivation of employees working in a remote mode. *Journal of Critical Reviews*. 7 (11). 2020. Pp. 1657–1660.

184. Nielsen L.M. Oslo 2013 – Design Learning for Tomorrow. *Proceedings of the DRS LEARN X DESIGN 2021*. Vol. 1. 2021. Pp. 50–58.

185. Panova E., Filimonova N., Bocharnikova N., Davydova M. Project Activities in the Process of Teaching Foreign Students. *Utopía y Praxis Latinoamericana*. Vol. 25. No. 2020. Esp.10.

186. Pecore J. L. From Kilpatrick's Project Method to Project-Based Learning. *International handbook of progressive education*. Vol. 155. 2015. Pp. 171.

187. Potapenko N. Integration of graphic design, psychology and computer graphics into modern design education. *Visnik Zaporiz'kogo naciohai'nogo universitetu. Pedagogicni nauki 2, № 31*. 2018. Pp. 50–57.

188. Shannon Beller. What Does It Take to Be a Successful Graphic Designer: A Phenomenological Study on Graphic Design Curriculum. ProQuest LLC, Ed.D. University of South Dakota, 2017. P. 120. Access mode: <https://www.proquest.com/docview/1964252413>

189. The Future of design education. Access mode: <https://www.futureofdesignededucation.org/about>

190. Tytarenko V., Myronenko V. Essence, structure and features of lifelong learning competence. *Українська професійна освіта*. No8. 2020. С. 79–83. Access mode : <https://upepnpu.pnpu.edu.ua/article/view/239458/237947>

191. Tytarenko O., Sribna Y., Borysova T., Tytarenko V., Tytarenko V., Kulyk Y., Tsyna A. Methodological Aspect of Using Distance Learning Platforms in the Educational and Research Activities of Future Higher Education Students. *Cadernos de Educação Tecnologia e Sociedade*. 2023. Vol. 16, No. 2. P. 372–385. Access mode : <https://brajets.com/index.php/brajets/article/view/1199>

192. Valerii Tytarenko, Andriy Tsyna, Valerii Tytarenko, Mykola Blyzniuk, Oksana Kudria. Model of Future Teacher's Professional Labor Training (Art & Craft Teacher). *International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL.21 No.3, March 2021. P. 21–30. Access mode : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16768/1/Титаренко%20ВП%20Цин%20АЮ%20Стаття%20WOS.pdf>

193. VandeZande R. Education and Design to enlighten a citizenry. *Proceedings of the DRS LEARN X DESIGN 2021*. Vol. 2. 2021. Pp. 38–44.

ДОДАТКИ

Додаток А

Список публікацій Васкевич О.Є за дисертацією «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну»

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті у наукових фахових виданнях України:

5. Шкіринець В., І Котяш І., Васкевич О. Сучасні інструменти мотивації педагогів до формування професійної компетентності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич: ДДПУ, 2021. Вип 46, том 2,. с. 198-206. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-2-32>
7. Пономаренко В.В., Васкевич О.Є. Педагогічний компонент у навчанні напряму «Дизайн». *Інноваційна педагогіка*. Одеса: ПНДІЕІ, 2021. Вип. 41. С. 23-27. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/41/2.4>
8. Мешко А. М., Васкевич О. Є. Використання проєктних технологій при підготовці викладачів дизайну. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова*. Серія 5. Педагог науки : реалії та перспективи. Київ, 2022. Вип. 87. С. 63-67. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.87.13>
9. Васкевич О. Є. Дослідження закордонного досвіду підготовки викладачів дизайну. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова*. Серія 5. Педагог науки : реалії та перспективи. Київ, 2023. Вип. 94. С. 18-23. DOI: <https://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/94/4.pdf>
10. Васкевич О. Є. Формування педагогічної готовності майбутніх викладачів дизайну до професійної діяльності: Особливості та сучасні

перспективи розвитку. *Педагогічні науки: теорія та практика*. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. Вип. 3(47), С. 41-49. DOI:<https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-3-06>

11. Васкевич О. Є. Підготовка майбутніх вчителів графічного дизайну до застосування Самчиківського живопису у професійній діяльності. *Наукові інновації та передові технології*. Київ, 2024. Вип. 2(30). С. 1004-1012. DOI:<http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/9066/9113>

12. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Вісник науки та освіти*. Київ, 2024. Вип. 6 (24). С. 526-536. DOI:[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6\(24\)-526-536](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-6(24)-526-536)

Статті в інших виданнях:

1. Kostiuk, O., Vaskevych, O., Zlenko, N., Savitska, O., Mykhailova, R., & Gorbatiuk, T. The Philosophy of Design in the Innovation Space of the Postmodern World: Consciousness of Cultural Practices. *Postmodern Openings*. 2022. Vol. 13 No.1. P. 170-185. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.1/390>

7. Zhukova, H., Vashevich, O., Patlaichuk, O., Shvets, T., Torchynska, N., & Maidaniuk, I. Dialogue in the Philosophical and Educational Postmodern View. *Postmodern Openings*. 2022. Vol.13 No.22. P. 303-320. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.2/455>

Наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Васкевич О. Є. Освітня інновація: змішана форма навчання для підвищення компетентності сучасних педагогів. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Слав'янськ, 07-08 жовтня 2020 р.) Слав'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». С. 211-213. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16400/1/Turko_koreksia_movlennia.pdf

13. Васкевич О. Є. Основні аспекти сучасних інноваційних підходів у навчання студентів напряму «Дизайн». *Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи*: матеріали XI Міжнародної науково – практичної конференції (м. Хмельницький, 25-26 листопада 2021 р.). Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 253-254. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728855/1/Матеріали_конференції_2021.pdf

14. Васкевич О. Є. Самчиківський розпис як засіб підвищення готовності викладачів графічного дизайну до професійної роботи в мистецьких коледжах. *Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства. Науковий мультимедійний журнал «Креативний простір», № 18*: матеріали наук. онлайн конф. (Харків, 12 квітня 2024 р.). Харків: СГ НТМ «Науковий курс». 2024. С. 59. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/crp-18.pdf>

15. Васкевич О. Є. Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну. *Креативна трансформація та модернізація сучасного суспільства. Науковий мультимедійний журнал «Креативний простір», № 20*: матеріали наук. онлайн конф. (Харків, 12-14 липня 2024 р.) Науково-практична конференція, Харків: СГ НТМ «Науковий курс». 2024. С. 31. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/sgv-49.pdf>

Оцінка Професійної Компетентності та Педагогічної Майстерності

Викладачів Дизайну: Відгуки та Оцінки

Анкета опитування «Професійна компетентність та педагогічна майстерність в галузі дизайну»

Дякуємо за участь у цьому опитуванні. Ваші відповіді допоможуть нам розуміти рівень професійної компетентності та педагогічної майстерності викладачів дизайну.

Будь ласка, оцініть наступні аспекти, використовуючи шкалу від 1 до 5, де 1 - повністю не згоден(на), 3 - нейтрально, 5 - повністю згоден(на).

1. Вміння ефективно структурувати та презентувати навчальний матеріал:
1 2 3 4 5
2. Здатність заохочувати активну участь студентів у навчальному процесі:
1 2 3 4 5
3. Глибоке розуміння та опанування предметною областю дизайну:
1 2 3 4 5
4. Здатність впроваджувати інноваційні методи та технології у навчальний процес:
1 2 3 4 5
5. Вміння адаптувати навчальний план до індивідуальних потреб студентів:
1 2 3 4 5
6. Здатність ефективно співпрацювати з колегами та іншими учасниками навчального процесу:
1 2 3 4 5
7. Володіння педагогічними навичками та методами оцінювання:
1 2 3 4 5
8. Здатність створювати сприятливу навчальну атмосферу та підтримувати мотивацію студентів:
1 2 3 4 5
9. Володіння знаннями про сучасні тенденції та інновації в галузі дизайну:
1 2 3 4 5
10. Здатність адаптувати навчальний матеріал до різних стилів та потреб студентів:
1 2 3 4 5
11. Готовність до самовдосконалення та професійного росту:
1 2 3 4 5

Будь ласка, вкажіть свою стать: _____

Ваш вік: _____

Додаткові коментарі або зауваження:

Дякуємо за участь у нашому опитуванні!

**Опитувальник «Оцінка інноваційності та адаптаційної готовності
викладачів графічного дизайну»**

Будь ласка, оцініть наступні твердження від 1 (повністю не погоджуюсь) до 5 (повністю погоджуюсь):

Частина 1: Інноваційність

1. Мені подобається використовувати нові методи та підходи у своєму навчальному процесі.

1.2.3.4.5.

2. Я завжди відкритий(-а) до впровадження інновацій у своєму навчальному плануванні.

1.2.3.4.5.

3. Я шукаю можливості для застосування нових технологій у викладанні графічного дизайну.

1.2.3.4.5.

4. Мені цікаво досліджувати нові тенденції та напрями у графічному дизайні.

1.2.3.4.5.

5. Я готовий(-а) експериментувати з новими методами та підходами, щоб поліпшити процес навчання.

1.2.3.4.5.

Частина 2: Адаптаційна готовність

Будь ласка, визначте свій рівень згоди з наступними твердженнями, використовуючи шкалу від 1 (повністю не погоджуюсь) до 5 (повністю погоджуюсь):

6. Я швидко адаптуюсь до змін у навчальних методиках та вимогах.

1.2.3.4.5.

7. У мене є гнучкість у виборі підходів до різних груп студентів.

1.2.3.4.5.

8. Я вмю ефективно перекласти свої знання та навички на різні навчальні ситуації.

1.2.3.4.5.

9. Я відкритий(-а) до змін у програмах та планах навчання відповідно до потреб студентів.

10. 1.2.3.4.5.

11. Я готовий(-а) змінювати свій підхід до викладання, щоб забезпечити краще засвоєння матеріалу студентами.

12. 1.2.3.4.5.

Дякуємо за вашу участь!

Ваші відповіді допоможуть нам краще розуміти вашу готовність до інновацій та адаптації у навчальному процесі графічного дизайну.

АНКЕТА-ОПИТУВАННЯ

Пропонуємо вам висловити свою думку щодо українських розписів в графічному дизайні, оцінити наведені нижче висловлювання і вказати відповідь, якій ви надаєте перевагу.

Анкету підписувати не треба. Нас цікавить думка студентів та викладачів ЗВО.

№	Запитання	Відповідь
11	Чи знайомі ви з українськими розписами ?	
22	Скільки українських розписів ви знаєте?	
33	Якими українськими розписами ви володієте?	
44	Чи використовуєте ви українські розписи в дизайнерських проєктах?	
55	Чи знайомі ви з Самчиківським розписом? Барським розписом? Подільським розписом?	
66	Чи використовували ви Самчиківський розпис у своїх дизайнерських проєктах?	
77	Чи хотіли б ви опанувати, чи удосконалити один з розписів Самчиківським, Барським. Подільським розписом?	
88	Чи знаєте ви прізвища відомих українських дизайнерів які використовують українські розписи у своїх проєктах?	
99	Чи знаєте ви відомі українські дизайнерські студії які використовують українські розписи у своїх проєктах?	
11	Чи приймали ви участь в конкурсах з національно-патріотичного спрямування?	

Дякуємо за вашу участь! Ваші відповіді допоможуть нам краще розуміти вашу готовність до інновацій та адаптації у навчальному процесі графічного дизайну.

АНКЕТА-ОПИТУВАННЯ

Пропонуємо вам висловити свою думку щодо українських розписів в графічному дизайні, оцінити наведені нижче висловлювання і вказати відповідь, якій ви надаєте перевагу.

Анкету підписувати не треба. Нас цікавить думка студентів та викладачів ЗВО.

ЧАСТИНА 1

1. Чи варто відображати в графічному дизайні тяжіння до ідентифікації свого народу?

Так

Ні

Не знаю

2. При створенні графічного дизайну слід керуватися власними інтересами ніж національними?

Так

Ні

Не знаю

3. Чи слід намагатися урахувати, поєднати при створенні графічного дизайну, не тільки особистий інтерес, але і національно-патріотичний?

Так

Ні

Не знаю

4. Чи збридлись ви новими знаннями після опрацювання курсу «Етнодизайн»?

Так

Ні

Не знаю

6. Чи стало вам легше відрізнити українські розписи ?

Так

Ні

Не знаю

7. Чи готові ви використовувати отримані знання з українських розписів для використання в графічному дизайні?

Так

Ні

Не знаю

9 Чи вважаєте ви за потрібне ділитися отриманими знаннями з курсу «Етнодизайн» зі студентами коледжів?

Так

Ні

Не знаю

10 На вашу думку чи потрібно студентам мистецьких коледжів надавати розширені знання про рідну культуру звичаї, традиції, розписи?

Так

Ні

Не знаю

ЧАСТИНА 2 Ознайомтесь з наведеними нижче питаннями та напишіть відповідь.

1. Охарактеризуйте своє ставлення до регіональних осередків декоративно ужиткового мистецтва

2. Опишіть ваше ставлення до Нематеріально культурної спадщини України.

3. Ваше ставлення до відтворення, збереження та популяризації українських розписів.

Дякуємо за вашу участь!

Ваші відповіді допоможуть нам краще розуміти вашу готовність до інновацій та адаптації у навчальному процесі графічного дизайну.

АНКЕТА-ОПИТУВАННЯ

Пропонуємо вам висловити свою думку щодо українських розписів в графічному дизайні, оцінити наведені нижче висловлювання і вказати відповідь, якій ви надаєте перевагу.

Анкету підписувати не треба. Нас цікавить думка студентів та викладачів мистецьких коледжів.

1. Чи вважаєте ви важливим в сучасній сфері дизайну знати та вміти використовувати українські розписи?

Так

Ні

Не знаю

2. Чи відчуваєте ви потребу у поглибленому вивченні українських розписів?

Так

Ні

Не знаю

3. Чи володієте ви одним із розписів України?

Так

Ні

Не знаю

4. Чи маєте ви бажання в опануванні технік етнодизайну?

Так

Ні

Не знаю

5. Чи маєте ви бажання до самовдосконалення у вивченні українських розписів?

Так

Ні

Не знаю

6. Чи вважаєте ви за потрібне доносити український національну ідентичність через ваші роботи?

Так

Ні

Не знаю

6. На вашу думку чи необхідне для дизайнерів вивчення історичної культурної спадщини?

Так
Ні
Не знаю

Дякуємо за вашу участь! Ваші відповіді допоможуть нам краще розуміти вашу готовність до інновацій та адаптації у навчальному процесі графічного дизайну.

Роботи студентів експериментальних груп.

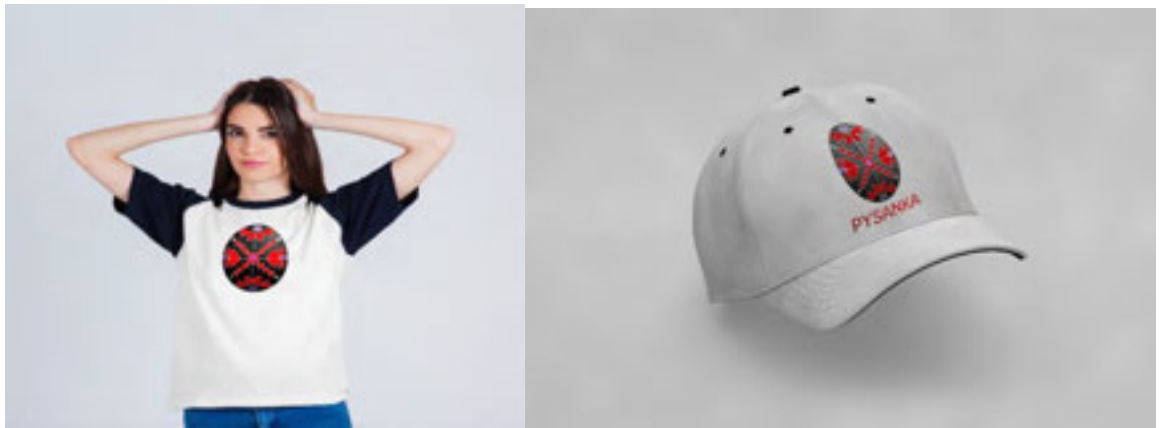
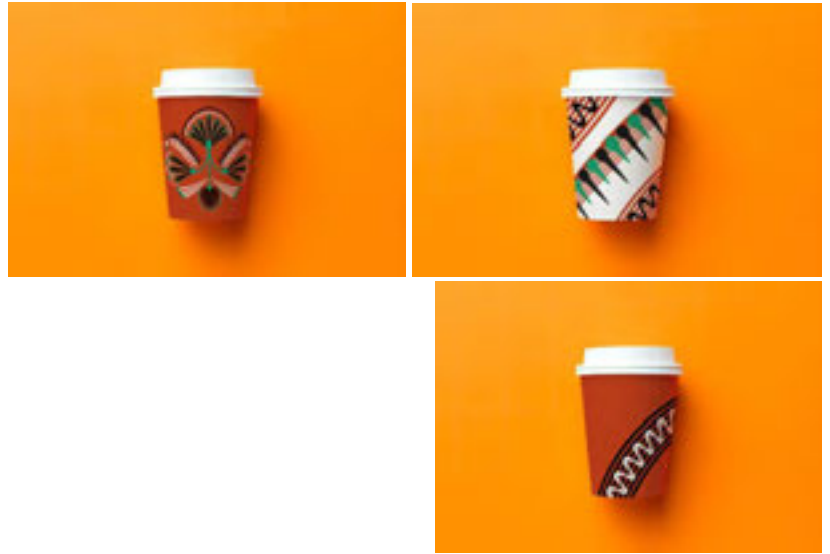
Комбіновані логотипи вітчизняних громадських організацій, інституцій, майстерень

Варіації «вилоги» – ліроподібної, тюльпановидної квітки бубнівського розпису

Варіації елемента індичий (павичевий) хвіст

Продовження додаток Е

Рижий М. Носії фірмового стилю (2023-2024 рр.)

Продовження додаток Е

Рижий М. Носії фірмового стилю (2023-2024 рр.)

Продовження додаток Е

Миронова А. Носії фірмового стилю (2023-2024 рр.)

Продовження додаток Е

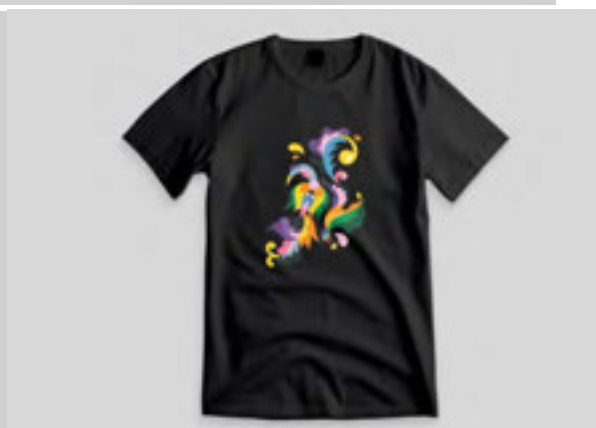

Бобрицька Марія ГД-С, 8 клас

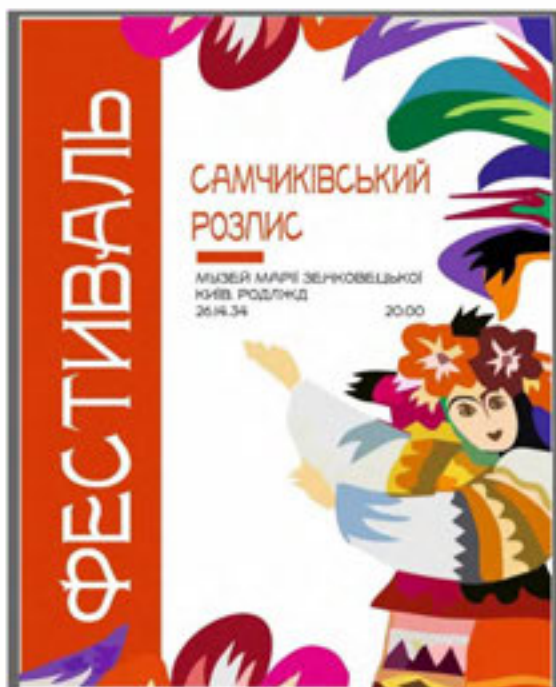
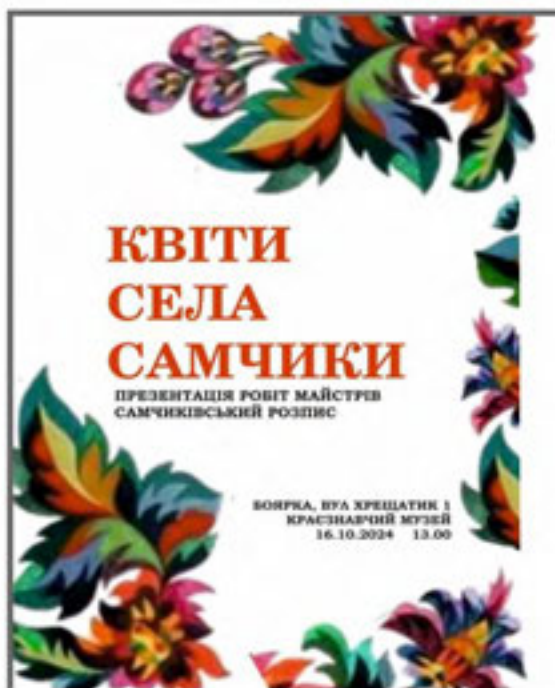
Бобрицька М. Носії фірмового стилю (2023-2024 рр.)

Продовження додаток Е

Пономаренко О. Носії фірмового стилю (2023-2024 рр.)

Продовження додаток Е

Посібник «Самчиківський розпис»

(вибіркові сторінки)

Робоча програма навчальної дисципліни «Етнодизайн»

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука

Факультет дизайну
(назва факультету)
Кафедра графічного дизайну
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
діяльності
_____ І.В. Петрова
(підпис, ініціал, прізвище)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Етнодизайн»
(назва навчальної дисципліни)
рівень вищої освіти магістерський
(зweiter / бакалаврський / третій / четвертий курс)
галузь знань 02 Культура і мистецтво
(код галузі знань)
освітня програма Графічний дизайн
(назва програми)
спеціальність 021_ «Дизайн»
(код спеціальності)
тип дисципліни _____ (загальна / спеціальна)
(загальна / спеціальна)
мова викладання _____ (українська / російська / англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми (для акредитованих ООП на
артистичному спеціальності)

АБО

Керівник проєктної групи (для акредитованих
ООП на ООП, які не мають спеціальності)

_____ Осадча О.А.
(підпис, ініціал, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри

Графічного дизайну _____
(назва кафедри)

Завідуюча кафедрою

2

Робоча програма навчальної дисципліни «Етнодизайн» для здобувачів
вищої освіти за освітнім ступенем «Магістр» за спеціальністю 022 дизайн,
КДАДПМД ім. М. Бойчука, 2024 – 12 с.

Розробник(и): Васильєва Ольга Сергіївна, старший викладач.

Робочу програму перевірено

Декан факультету _____
(підпис) _____ (ініціал, прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної
ради факультету Графічного дизайну
(назва факультету)

Протокол засідання

Голова НМР факультету _____
(підпис) _____ (ініціал, прізвище)

© КДАДПМД ім. М.Бойчука, 2024 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування дисципліни	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	зачета форм навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво 022 Дизайн	Вибірочна	
Електронна адреса: http://ukr.dp.ua/ukr/edu/naivka/dety/robota-programy-uchalyub-funktsiya-ta-ishi-uvchalyub-metodychni-materialy-kalibry-momentalnopr-i-stalovopr-diyuvnyy	Спеціальність (освітня програма) 022 дизайн 022010101 ОПН Графічний дизайн	Рік підготовки:	
		5-й	
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		2-й	
		Лекції	
		10 год.	_____ год.
		Практичні, семінарії	
		20 год.	_____ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	_____ год.
		Індивідуальні завдання:	
		_____ год.	
		Вид контролю: Помічник, підруковані	
		Форма контролю: Залік	
Тижневі години для лекцій форми навчання: аудиторних - 30 самостійної роботи студента - 60	Освітній рівень: магістерський (перший бакалаврський курс (загальноосвітній))		

Мета вивчення навчальної дисципліни¹

Метою вивчення навчальної дисципліни «Етнодизайн» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- ЖК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЖК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- СК 1. Здатність здійснювати концептуальне проектування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог. -
СК 2. Здатність проведення простого аналізу усіх впливових чинників і складових проектування та формування авторської концепції проекту.
СК 9. Здатність створювати зображення на ринку
- ПРН 1. Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайно-проектних, вибудовувати візію та розробку систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сфері.
- ПРН 5. Розробити, сформулювати та контролювати основні етапи виконання проекту.
 - ПРН 6. Формувати прості складові у межах простих концепцій, володіти художніми та мистецькими формами соціальної відповідальності.
 - ПРН 8. Здійснювати передпростий аналіз із урахуванням усіх впливових чинників, що впливають на об'єкт проектування; формулювати авторську концепцію проекту.
 - ПРН 9. Застосовувати методику концептуального проектування та здійснювати процес проектування з урахуванням сучасних технологій і 2 конструктивних вирішень, а також функціональних та естетичних вимог до об'єкта дизайну.
 - ПРН 10. Критично оцінювати художньо-проектний доробок українських і зарубіжних фізичів, застосовувати сучасні методику та технології наукового аналізу для формування авторської концепції, пошуку українського національного стилю.
 - ПРН 14. Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом.
 - ПРН 15. Представити концептуальне вирішення об'єкта дизайну засобами новітніх технологій, застосовувати прийоми графічної подачі при розв'язанні художньо-проектних завдань.

5

1 Очікувані результати навчання²

Вислідом вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

ВІДТЕ:

- Розуміння українського орнаменту в історичній площині;
- Класифікації традицій українського етнодизайну;
- Український символізм в орнаменті України;
- Основних закономірностей психофізіологічного сприйняття кольору;
- Види сучасних українських розписів та їх відмінності;
- Правила виконання українського розпису;
- Український розпис як форма проектно-творчої діяльності.

ВІДТЕ:

- Володіти основами етнодизайну;
- Вміти створювати реалістичні форми у графічному дизайні засобами етнодизайну;
- Володіти художньо-виробничими засобами та спеціальними властивостями кольору у творчій та проектній дизайнерській діяльності, використовуючи засоби етнодизайну;
- Відрізняти сучасні українські розписи і вміло використовувати їх у проектній діяльності;
- Використовувати методи і прийоми створення орнаментальних структур;
- Розробляти об'єкти графічного дизайну із застосуванням українських орнаментальних форм та розпису;
- Використовувати творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

2.1 Тематичний

I семестр

№ з/п	Назва теми, вивчати?	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Тема 1. Розвиток української ориєнталістики від первісної культури до сучасності. Знакові системи й символи. Теоретична складова: Опанувати з первісною культурою України. З вродження українського орнаменту печерних нарисів. Особливості ориєнталістики Трипільської культури. Форми орнаменту та використання Трипільської культури. Знаки та символи в Трипільській культурі. Світотладні основи. Особливості Середньобронзового віку. Північнобронзовий вік: етапи та особливості. Східна культура. Етно специфічні риси «українського середньовіччя». Стаціональність культури Київської Русі та творче осмислення нових цінностей західноєвропейського Ренесансу. Ренесансні ідеї в українській культурі. Культура козацтва та її вплив на розвиток в українців національної самосвідомості. Український варіант стилю бароко.	2	
2.	Тема 2. Сучасні українські реалізи: Тарещий реалізм, Миколайський реалізм, Крицький реалізм(Орніал). Традиційні орієнтальні форми. Правила побудови орієнтальної композиції. Символіка орнаментів. Стабілізація природної форми та застосування її в орієнтальному мистецтві. Колірна символіка та гармонія в орієнтальних композиціях.	1	
3.	Тема 3. Вступ до етнології. Історична етнологічна думка. Естетичне світоуття, релігійно-запозичення, діалектичне заперечення минулого. Теоретична складова: Розкриття поняття етнологічної образності як мистецького напрямку з реалізацією основних практичних аспектів світоуття на прикладі етнології. Наведено європейські приклади геральдики й інших етнологічних символів.	2	

2		
4.	Тема 4. Традиційність і новачі в етнодизайні. Світові першовиди «етніко» в сучасній теорії етнодизайну. Об'єктивність етнокультурних зв'язів і відносність етніко-цілісності стилів. Діалектика етнодизайну як стилю й методології. Поняття естетичного співвугу й розвиваючого заповнення. Національні і регіональні досягнення авторської «етніко» на прикладі українського дизайну. Приклади мистецької традиції та традиційності, можливостей і засобів їх утримання, стабільності новачів на всіх просторових щаблях предметнопросторового середовища	2
5.	Тема 5. Вигуканість форми та досягнення різної етнокультури. Популяризація етнокультури й особливості міжнародного спілкування та ринкового обміну. Дизайн як мистецтво функціонального середовищного оформлення, що відображає традиції й уподобання замовника, автори й через них – притягання даного суспільства. Творчий «баланс» міжньої традиції, авторських робіт і ринку заповнює у авторів, що стали незалежними світовими досягненнями видатних майстрів національної архітектури та дизайну (на прикладі XX – початку XXI століть).	2
6.	Тема 6. Етнодизайн в графічному дизайні.	1
Усього годин за семестр		10

2.3 Темні практичних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДОН	ЗОН
1	Тема 1. Розвиток української орнаменталістики від першої культури до сучасності. Значні системи й стилі. Робота з орнаментом Трипільської культури. Картон А2. Гуаш	2	
2	Тема 2. Сучасні українські репліки: Слобожанський реплік, Петрівський реплік, реплік Київщини на основі українського модерну, Подільський реплік, Поліський реплік, Уманський реплік. Робота по вивченню основ Петрівського репліку. Картон А2. Гуаш	5	

3		
3	Тема 4. Сучасні українські репліки: Яворіський реплік, Косівський реплік, Сачківський реплік.	5
4	Тема 5. Карпатський реплік, Бубнівський реплік, Васильківський реплік, Добрянський реплік, Ладизький реплік, Барський реплік. Опішанський реплік. Робота по вивченню основ Бубнівського репліку. Картон А2. Гуаш	4
5	Тема 9. Етнодизайн в графічному дизайні. Розробка плакатів та марків з використанням Сачківського та Барського реплік. Розробка шрифтів в графічній редакторі.	4
Усього годин за семестр		20

2.4 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДОН	ЗОН	
1.	Тема 1. Розвиток української орнаменталістики від першої культури до сучасності. Значні системи й стилі [1-16]. Використання орнаментів сфінксові днів у створенні ескізу для графічного дизайну. Картон А2. Гуаш	10		поточний
2.	Тема 2. Сучасні українські репліки: Слобожанський реплік, Петрівський реплік, реплік Київщини на основі українського модерну, Подільський реплік, Поліський реплік, Уманський реплік. [2, 17,20,21,22]. Використання орнаментів реплік теми 2 для створення ескізу для графічного дизайну. Картон А2. Гуаш	10		поточний
3.	Тема 4. Сучасні українські репліки: Яворіський реплік, Косівський реплік, Сачківський реплік. [23,24,25,26]. Використання орнаментів реплік теми 4 для створення ескізу для графічного дизайну. Картон А2. Гуаш	10		поточний
4.	Тема 5. Карпатський реплік: Бубнівський реплік, Васильківський	10		поточний

4			
	розпис: Дибенський розпис, Ладженський розпис, Барський розпис, Опішанський розпис. [27,28,29]. Використано орнаменти розписів теми 5 для створення срібля для графічного дизайну. Картон А2. Гуаш.		
5.	Тема 7. Традиційність і новизні в етнодизайні. Сітній періоджест «етніко» й сучасні тренди етнодизайну. [17,18]. Створення мерча з українськими розписами	30	поточний
6.	Тема 9. Етнодизайн в графічному дизайні. [19,20]. Створення плакатної продукції з українськими розписами	30	поточний
Усього годин за семестр		60	

5 Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Демонстраційний пересвіт

6 Форми поточного та підсумкового контролю

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	60 балів	
Перевірка виконання самостійної роботи	40 балів	
Всього		100

7 Критерій оцінювання результатів навчання

Для самостійної роботи, модульного контролю, семестрового контролю ідентичні критерії оцінювання результатів навчання

Підсумова оцінка за семестр з дисциплін, з якої перебірається залік (диференційований залік), виставляється за результатами естацій і з'ясованих модулів, тобто початкової роботи студента в семестрі (виконання студентом семестрових індивідуальних завдань та контрольних робіт, виступів на семінарських заняттях та оцінок поточного контролю).

8 Розподіл балів, які отримують студенти	
Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю дисциплін	Максимальні бали за виконані завдання
2 семестр	
Поточне тестування	
Тема 1. Розвиток української орнаменталістики від первісної культури до сучасності. Законні системи й символи.	10
Тема 2. Сучасні українські розписи: Слобожанський розпис, Петрівський розпис, розпис Київщини та основи українського модерну, Поліський розпис, Подільський розпис, Уманський розпис.	10
Тема 4. Сучасні українські розписи: Яворіський розпис, Косівський розпис, Савчинський розпис.	20
Тема 5. Керівні розписи: Бубнівський розпис, Васильківський розпис, Дибенський розпис, Ладженський розпис, Барський розпис, Опішанський розпис.	15
Тема 7. Традиційність і новизні в етнодизайні. Сітній періоджест «етніко» й сучасні тренди етнодизайну.	5
Тема 9. Етнодизайн в графічному дизайні.	30
Разом за семестр	100

8.1 Шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для оцінювання курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зачислено
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
55-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-54	F	незадовільно з обов'язковим повторним навчанням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним навчанням дисципліни

6

9 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Акрильні фарби, гуаш, акрил, текстур. Папір для живопису. Пензлі, олівці, папір.
2. Мальбек, стільці, кубки під папір, класети для наклеювання паперу, стол.
3. Додатковий матеріал (комплект практичних завдань, виконаних студентами попередніх курсів) та презентації (у PowerPoint) практичних завдань і відео.

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основи літератури⁴

1. Аста Ю.С. Джерела. Мистецтво Київської Русі - К.:Мистецтво, 1979 - с.
2. Бєліко Ю.В. Українське рідниське мистецтво періоду громадянської війни. - К.:Мистецтво, 1982- 183 с.
3. Баран В.Д. Чернівецька культура. К., 1981
4. Бурда Н. Сиріальний світ тріпольської цивілізації. К., 2008
5. Білецький П.О. Українське мистецтво другої половини XVII-XVIII століття. - К.:Мистецтво, 1981.- 159 с.
6. Відько М.Ю. Тріпольська цивілізація. К, 2008
7. Зага І. Тріпольська культура на Поділлі. Вінниця, 2001
8. Захарук-Фудай Р.В., Антонович С.А. Українське народне декоративне мистецтво. - К.: «Знання», 2000. - 342 с.
9. Історія України в особях: Ключичка / Горобець В., Гурій В. - К.: Україна,
10. Мазаров А. Світло українського бароко. - К., 1994. - 247 с.
11. Рудницький О. П. Українське мистецтво у полікультурному просторі. - К., 2000. - 191 с.
12. Історія української культури У 5-ти т. - Історія культури давнього населення України. - Т. 1. - НАН України. - Патон Б. С. /голова ред. / - К.: Наук. думка, 2001. - 302 с.
13. Івано І. В.Про українське літературебароко. Рідниське

7

літературознавство. - 1970. - № 10. - С. 11-15

14. Мазаров Л.Г. 1995 Месміт Закарпатської області. Проблеми археології Східної Карпат. - Ужгород.
15. Ткачук Т. Значні системи Тріпольсько-Кузунської культурно-історичної спільності (мальований посуд). Вінниця, 2005
- 16.Українська літературна громада, Віктор Петров, 1947 «Пізнання українського народу»
17. Давиденко В. Детайл України у світовому контексті художньо-просторової культури. X : ХДАДМ «Калорит», 2005. 243 с.
18. Давиденко В. Майбутнє європейського дизайну. В. Давиденко. X : «Калорит», 2007. 197 с.
19. Давиденко В. Детайл центрально-східної Європи. В. Давиденко. X : ХДАДМ, 2009. 171 с.
20. Лесюк В. Графічний дизайн (основи професії). В. Лесюк. К.: Бук Дизайн Бук, 2009. 416 с.
21. Толочко О. П. Толочко П. П. Україна крізь віки: У 15-ти т. Київська Русь. Т. 4. К.: Альтернатива, 1998.
22. Українське бароко та європейський контекст. Ред. кол. Костюк О. Г., Федорук О. К. та ін. - К.: Науков. думка, 1991. - 254 с.
23. Українське народне мистецтво XIII - XX століть: Світ очима нар. митців.
24. Лекції української археології. Т. Романець, О. Ключичко. Народна творчість та етнографія. 2007. № 3-4. с. 89-91. укр.
25. Михайленко В.С., Яковлєв М.І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ: Каркас, 2004. 304 с.
26. Карченко М. А. Український народний декоративний різьб, навчальний посібник. К.: «Знання-Прес», 2006. - 228 с.
27. Ганя Собочко-Шестак. Мистецький альбом. арт. упоряд. С. І. Шевченко, О. І. Шестаківка - К. Народні джерела, 2008. - 168 с.
28. Життєдайна сила Святошківського різьбу: есе, рек. бібліогр. список / [уклад. Г. Бурацька; ред. В. Кучеряк; мал.: О. Матвєєва, Я. Власенко-Борншак, Н. Луценко]; Держ. 6-ка України для юнацтва. - Київ: [б. в.], 2022. - 13 с.
29. Мій роман з Святошківком, Ольга Матвєєва, Київ 2022 / ISBN978-617- 7047-33-7

10.2 Довідкова література

⁴ Значення та джерела джерел, які є найбільш важливими для розуміння даної теми.

30. Антонович С. Декоративно-прикладне мистецтво / С.Антонович, Р.Альбом / Авт.-упоряд. В.І.Савицька, В.П.Откович. - К.: Мистецтво, 1991. - 304 с.: ілюстр. Захарчук-Пугай, М. Станіслав. - Львів: Світ, 1993. - 272 с.: іл.
30. Вороний О. Звичаї українського народу. - К.: Оберіг, 1993. - 390 с.
- Жолтовський П. М. Український живопис XVII-XVIII ст. - К., 1978. - С.294-299.
31. Висоцький С. Азбука з Софійського собору у Києві та деякі питання походження кирилиці // Мовознавство. - 1974.
- Защипина О. Талановиті майстерності: Студія декор. мистецтв. // Довілля. - 1997. - № 3. - С.15-17; 1997. - № 4. - С.24-26; 1998. - № 1. - С.28-29; 1998. - № 2. - С.2
32. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. Видання 2-ге, перероб. та доп. / за ред. І. І. Тарасюка. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
33. Куштановичка група пам'яток 1993/ Пам'яток галактичного періоду в межиріччя Вісли, Дністра, Прип'яті. - Київ: Таченко В.І.
34. Розвиток поселення в с. Малі Гейці 1973 Ужгородського району // Культура і побут населення української Карпат. - Ужгород: Пеня П. Археологічні старожитності... 276
35. Пелітес Глушечко: Альбом / Авт.-упоряд. Б.С.Бутин-Свердлов. - К.: Мистецтво, 1977. - 19 с.: ілюстр.

10.3. Інформаційні ресурси

36. Яцк Ковальчук, Походження Савчицького розпису, його сучасний стан та символіка
<http://nauf.ua.edu.ua/robochetsma-savchikivskoho-rozpisu-yoho-suchasni-stan-ta-symvolika>

37. Народний розпис та його символіка

<https://storozka.com.ua/stati/traditsii/narodnij-rozpis-ta-yogo-symvolika/?srsltid=AfmBOoovvBFW7YrSc1BdIVy6FQAK7NalHFcmNmb5rA4agpT>

38. Консервації І. М. Вонжак В. П. Ковальський Український розпис в сучасному екзотичній будівлі А. І.

<https://ir.lib.vcu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/43895/%D0%A4%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%80%D1%80%D1%8C%D0%BA%D0%BB%D0%B9%D0%90%D0%86%D0%20%D1%82%D0%B9%D0%B7%D0%BB%D0%92.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

39. Крістіна Васильєва, Порівняльна характеристика савчицького петриківського та польського розписів.

<http://prints.ua.edu.ua/366201/%D0%BE%D0%20%D1%81%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BB%D1%81%D0%BB.pdf>

40. Віктор Раковський про савчицький розпис [Електронний ресурс] //

YouTube: [відеоплатформа]. - Електрон. відеозапис (1 файл: 4:22 хв.). - Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Trt-EAB0-dkt-9k>. - Назва з екрана. - Дата звернення: 26.05.2022.

41. Михайлова Т. С. Трансформація савчицького розпису сучасними художниками в різні напрямки дизайну [Електронний ресурс] / Т. С. Михайлова, А. В. Чапкар //

Збірник наукових праць НДФГО. - Електрон. текст. - Режим доступу: <https://ijs.aklogos.in.ua/index.php/logos/article/view/17441>. - Опубліковано: 18.12.2021. - Дата звернення: 28.05.2022.

**Приватний вищий навчальний заклад
«Український гуманітарний інститут»**

вул. Інститутська 14, м. Буча, Київська обл., 08292, Україна
тел. +38 (097) 818 13 37, e-mail: office@ugi.edu.ua

Вих. № 157-1 від 03.05.2024

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта» спеціалізацією «Теорія та методика професійної освіти» у галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» здобувача кафедри мистецтвознавства та мистецької освіти Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука Ольги Євгенівни ВАСКЕВИЧ

на тему «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну»

Протягом 2022-2023 рр. в Приватному вищому навчальному закладу «Український гуманітарний інститут» дисертанткою О.Є. Васкевич впроваджувались у практику результати наукового дослідження «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну».

Під час здійснення експерименту дисертантка проводила опитування й анкетування викладачів та здобувачів вищої освіти (ОП «Графічний дизайн»), з метою визначення їхньої готовності до використання етнодизайну у професійній і викладацькій діяльності.

В експериментальній роботі дисертанткою було використано розроблену нею навчальну програму «Етнодизайн», під час навчальних занять дослідниці вдалось підняти рівень сформованості у студентів компетенцій з української орнаменталістики та впровадити нові знання у практику з графічного дизайну. Також дослідницею в ході експерименту було впроваджено та апробовано складений нею посібник «Самчиківський розпис», що сприяв системному формуванню готовності майбутніх магістрів графічного дизайну до професійної та педагогічної діяльності.

Довідку було проведено про результати дисертаційного дослідження Васкевич Ольги Євгенівни обговорено на засіданні кафедри графічного дизайну (протокол № 6 від 3 травня 2024 р.)

В.о. ректора

Людмила ШТАНЬКО

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

КІЇВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
ІМЕНІ МИХАЙЛА БОЙЧУКА

01014, Україна, м. Київ, вул. Михайла Бойчука, 32. Тел./факс: +38 (068) 530 08 81
E-mail: i@kddpma.edu.ua, www.kddpma.edu.ua

С.С. Васкевич № *16/1*
на № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта» спеціалізацією «Теорія та методика професійної освіти» у галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» здобувача кафедри теоретичних дисциплін та професійної освіти Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука

Васкевич Ольги Євгенівни

на тему «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну»

Впровадження розробок і рекомендацій О.С. Васкевич протягом 2022-2024 р.р. відбувалось на кафедрі графічного дизайну Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. Методи запропоновані О.С. Васкевич сприяли розширенню та поглибленню знань та підвищенню професійного рівня майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності у мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

Під час здійснення експерименту дисертантка проводила онитування й анкетування здобувачів вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 022 «Дизайн», з метою визначення їх готовності до використання засобів етнодизайну у професійній і викладацькій діяльності.

В експериментальній роботі дисертанткою було використано розроблену нею навчальну програму «Етнодизайн», під час навчальних занять дослідниці вдалось підняти рівень сформованості у студентів компетенцій з української орнаменталістики та впровадити нові знання у практику з графічного дизайну. Також дослідницею в ході експерименту було впроваджено та апробовано

складений нею посібник «Самшківський розпис», що сприяв системному формуванню готовності майбутніх магістрів графічного дизайну до професійної та педагогічної діяльності.

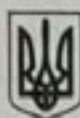
Матеріали дисертаційного дослідження представлені О.С. Васкевич є актуальними, мають вагомиме теоретичне та практичне значення у професійній діяльності та педагогічної діяльності викладачів графічного дизайну.

Результати впровадження дисертаційного дослідження на тему: «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в містечкських коледжах засобами етнодизайну» О.С. Васкевич в освітній процес було обговорено і схвалено на засіданні кафедри графічного дизайну Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука (протокол № 7 від 23 квітня 2024 року). На засіданні кафедри було прийнято рішення про педагогічну доцільність їх подальшої реалізації в освітньому процесі.

Ректор

Олена ОСАДЧА

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ
 (ІОД НАПН України)

вул. Січових Стрільців, 52-Д, м. Київ, 04053
 телефон / факс (044) 481-27-27, (044) 483-14-67
 e-mail: iod.napn@ukr.net / web-site: iod.gov.ua
 код ЄДРПОУ 35392834

10.07.2024 № 02-15/146
 На № _____ від _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта» за спеціалізацією «Теорія та методика професійної освіти» у галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» здобувача кафедри теоретичних дисциплін та професійної освіти Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука

Васкевич Ольги Євгенівни

«Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну»

Результати дисертаційного дослідження Васкевич О.С., присвяченого формуванню готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну, впроваджувалися в Інституті обдарованої дитини НАПН України, що здійснює підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Як викладачі закладів освіти вони здійснюватимуть діагностику і педагогічний супровід розвитку дизайн-обдарованості учнів у спеціалізованих закладах освіти мистецького профілю і, зокрема, мистецьких коледжах.

У темах робочої програми освітнього компонента «Творчість» впроваджувалися діагностичний, концептуальний, методичний та процесуальні блоки науково-педагогічної моделі формування естетичної культури здобувачів мистецької освіти і дизайн-освіти. Охоплювалися методичні питання, необхідні для підготовки та проведення окремих освітньо-педагогічних та проєктних заходів з формування готовності майбутніх викладачів закладів освіти до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

Такі заходи включали інформаційно-пізнавальні заходи, пов'язані з готовністю здобувачів освіти до педагогічного супроводу учнів мистецьких коледжів, зокрема, формування у них необхідних знань, понять, уявлень етнодизайнерського змісту; креативно-діяльні заходи, спрямовані на розвиток в естетично обдарованих учнів творчої активності; освітньо-педагогічні заходи оволодіння способами самоорганізації естетичної культури, самовідчуття та самореалізації, актуалізації етнодизайну в студентській спільноті.

Вказані аспекти впроваджувалися в практику навчально-виховного процесу майбутніх викладачів закладів освіти через систему навчально-методичних матеріалів, ефективність яких була доведена автором дисертаційного дослідження і схвалена професорсько-викладацьким складом відділів діагностики обдарованості і педагогічної підтримки обдарованих учнів.

Підсумком впровадження основних теоретичних та методичних засад досліджуваної проблеми стало позитивне відзначення їх результативності та ефективності застосування у змодельованому автором процесі формування готовності майбутніх викладачів закладів освіти до застосування етнодизайну у професійній діяльності.

Директор

Максим ГАЛЬЧЕНКО

УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ»

вул. Декабристів, 17, м. Миколаїв, 54017, тел. (0512) 47-00-11
E-mail: mfknukim@ukr.net

№ 64/20-51 від 03.06.2024 р.

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта»
у галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Васкевич Ольги Євгенівни

на тему «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в
мистецьких коледжах засобами етнодизайну»

Упродовж 2022-2024 рр. на базі Відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» проводилась науково-дослідницька робота, під час якої Васкевич Ольгою Євгенівною було впроваджено результати дисертаційного дослідження в освітній процес. У ході педагогічного експерименту було апробовано та підтверджено ефективність спроектованої дослідницею структурно-функціональної моделі як засобу формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну.

О. С. Васкевич розроблено авторський навчально-методичний комплекс освітнього компонента «Графічний дизайн» робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «Етнодизайн» та методичний посібник «Самчиківський розпис», які містять методичні рекомендації щодо використання інноваційних технологій навчання до формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах. В результаті застосування в освітньому процесі кафедри дизайну ВП «МФ КНУКІМ» матеріалів дисертаційного дослідження, розроблених робочої програми та методичного посібника було відмічено значне зростання рівня сформованості готовності майбутніх викладачів графічного дизайну до професійної діяльності засобами етнодизайну. На засіданні кафедри дизайну, протокол № 14 від 20.05.2024 р., були розглянуті результати впровадження дисертаційного дослідження на тему: «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну» О. С. Васкевич в освітній процес. Результати дослідження обговорено, схвалено і рекомендовано до використання методичних розробок та підходів для ширшого впровадження в освітній процес у закладах вищої мистецької освіти.

Директор
д.пед.н., професор

Віктор МОЗГОВИЙ